

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES
OFFICIAL REPORT

*Seventeenth day of the Second session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
Saturday, the 8th July, 1972.

The House met at Half-Past Eight of the Clock

(Mr. Speaker, Sri P. Ranga Reddy in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

ADJUSTMENT OF ROYALTY COLLECTIONS TO THE GRAM PANCHAYATS
181—

* 5-A Q.—Sarvasri D. Venkata Reddy, and B. Basappa (Kuppam):—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Royalty collected on mines has not been adjusted to the Gram Panchayats, so far, in the Anantapur District;

(b) whether it is also a fact that the developmental works in the Panchayats have come to a stand still for want of funds; and

(c) if so, the action taken in the matter?

The Minister for Panchayat Raj (Sri T. Hayagrivachari):—(a) Yes, Sir.

(b) No, Sir.

(c) Action is being taken for adjustment of cess on Royalty to the respective Gram Panchayats. మైన్స్ మీద రాయల్టీ కలెక్టు చేస్తున్నారు అన్నారు. అనంతపురం జిల్లాలో యిటువంటి దానికి రాయల్టీ పైన సెస్ అనంతపురం జిల్లాలోయీ గ్రామ పంచాయితీ కొరకు, జిల్లా పరిషత్ కొరకు కలెక్టు చేస్తున్నారు. 1966 సంవత్సరం నుంచి కలెక్టు చేయబడితోంది. వేర్వేరు పంచాయితీలకు ముట్టు తున్నదా, లేదా, దీనివల్ల డెవలప్ మెంట్ వర్క్స్ అగిపోయాయి అన్నారు దీనివల్ల డెవలప్ మెంట్ వర్క్స్ అగిపోలేదు. వాళ్ళకు యెందుకు అందచేయలేదంటే దీని విషయంలో కలెక్టర్ కు వ్రాశాము. యాక్షన్ తీసుకుంటున్నాము.

శ్రీ ఇ. బసప్ప :—ఈ మైన్స్ పైన అనంతపురం జిల్లాలో వచ్చే ఆదాయంలో వచ్చే రాయల్టీ పంచాయితీలకు యివ్వడంలేదు. పంచాయితీలు యిప్పటికీ అర్థిక

రాయద్గర్ యిన్ ఫర్మేషన్ వచ్చింది. రాయద్గర్ కాలాకాలో 1,66,061-47 పైసలు కలెక్టు అయింది. జిల్లా పరిషత్తుకు 22 పేలు, పంచాయితీ సమితికి 26 పేలు రెండు గ్రామ పంచాయితీలకు 36 పేలు చొప్పున రెండు గ్రామాలలో 6 సంవత్సరములకు వచ్చిన దానిని యీ విధంగా ఉపయోగించాము. Cess on royalty we can collect and we have got the right to collect.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి):—ఇప్పుడు బోర్డు ఆఫ్ రెవిన్యూ ఆర్డర్స్ ఉండేటట్లుంటే ఆ డిపార్టుమెంటు ఆర్డరు, యీ డిపార్టుమెంటు ఆర్డరు ఇబ్బంది పరిశీలించండి. ఇంతకుముందు ప్రశ్న యేమిటంటే వారు సంవత్సరముల నుంచి యీ అనంతపూర్ రెండు గ్రామాల విషయం గురించి జరగవచ్చు. 15 సంవత్సరాలు నుంచి 20 సంవత్సరాల నుంచి యిటువంటి అడ్డెసుమెంట్ జరగకుండా ఉండే పంచాయితీలు సఫర్ అవుతున్నట్లువంటే విషయం ఉంది. ఇది హావుస్ ముందుకు కూడా వచ్చి యీ ఆకౌంట్స్ సెవరేట్ గా వ్రాయించి ఎప్పటికప్పుడు అడ్డెసుమెంట్స్ కు పీలు అయ్యేటట్లువంటే వద్దతిలో పెట్టాలన్న సజ్జెషన్ ఉంది. దీనిని యంతవరకు యిచ్చి సంవత్సరాల నుంచి పెట్టకుండా యెందుకు అవుతున్నారు? వాళ్ళకు యివ్వడానికి యిష్టం లేక యీ విధంగా తినివేద్దామని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోందా? చాలా డబ్బు తినేస్తోంది. కాటన్ మిల్స్ మీద వేసినట్లువంటే సెస్ కూడా గవర్నమెంట్ తినివేసింది. చేనేత పార్లీక్రామికలకు అట్లా యివ్వకుండా యిది కూడా చేస్తోంది. అది పరిశీలించండి. అంతే కాకుండా యీ శాసనసభ ముందు అనేకసార్లు చర్చకు వచ్చి వాగ్దానం జరిగిన తర్వాత ఆ ఆకౌంట్స్ సక్రమంగా వ్రాయకుండా విడిగా వ్రాయకుండా అడ్డెసుమెంటు చేయకుండా సంవత్సరాల తరబడి వాయిదా పడుతోంది కొంచెము లోతుకు వెళ్ళి పరిశీలిస్తారా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి:—ఇది తొందరగా పరిశీలించి యే గ్రామ పంచాయితీకి, పంచాయితీ సమితికి యే జిల్లాపరిషత్తుకు యెంతెంత ముట్టాలో వీలైనంత తొందరలో ప్రయత్నం చేస్తాను. ఒక అనంతపురం జిల్లాలోనే కాదు మొత్తం ప్లేటు ఎక్కడనో ఒక చోట తొందరగా ప్రయత్నం చేస్తాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ):—ఇప్పుడు యీ రాయల్టీ కలెక్షన్ యే నియమము క్రింద చేస్తున్నారు? రెండవది రాయల్టీపైన సెస్ యే నియమము క్రింద చేస్తున్నారు. ఎప్పటి నుంచి చేస్తున్నారు?

Sri T. Hayagrivachari:—According to Section 9 of the Mines and Mineral Regulation and Development Act, 1957, the holder of the mining lease shall pay royalty in respect of any mineral removed by him from the leased area at the rates in force, besides the payment of dead rent and surface rent under proviso to rule 27 (1) (c) and (d) of the Minerals Concession Rules 1960. The amount so leviable will be levied and collected by the Revenue Department and adjusted to state funds. No part of this amount is payable to the Gram Panchayats.

Land cess at the rate of 18 paise per rupee is being levied on the amount of Royalty or dead rent whichever is higher in amount plus surface rent in respect of Government lands according to section 79 (1) of the Repealed District Act, 1920. The amount is levied and

collected along with Land Revenue and adjusted to the three Panchayati Raj bodies in the following ratio:

Z. P.	5 Paise
P. S.	6 Paise
Gr. Pt.	7 Paise

The adjustment is being done once in every month by the Tahsildars concerned with the assistance of the Extension Officer (Pts) of the area.

According to the provisions of Section 22 (2) (XVI) of the Andhra Pradesh Gram Panchayat Act, 1964, the seigniorage fees collected by the Government every year from persons permitted to quarry in the village for the materials other than minerals and minor minerals shall be credited to the Gram Panchayat fund. The words minerals and minor minerals include all types of quarry material including sand and gravel. Therefore, the Panchayats are not virtually benefited by this provision. దీనికి సరైన చెయ్యాలి. తరువాత అక్సెంట్స్ చేయాలని చెప్పేసి కొంచెం జాప్యం జరిగింది. ఆ సెక్షన్ ప్రకారంగా లెవీ చేయడం జరుగుతున్నది. ఎప్పటికప్పుడు గ్రామ పంచాయతీలకు డిస్పర్స్మెంటులో జాప్యం జరుగుతున్నది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—గ్రామ పంచాయతీలకు డిస్పర్స్మెంటు ఎంత తొందరగా చేస్తారు ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—వీలు అయినంత తొందరగా చేస్తాము.

DISTRICT SELECTION COMMITTEE FOR SRIKAKULAM DISTRICT

182—

* 4-J Q.—Sri P. V. Ramana (Anakapalli):—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state:

(a) whether there is a District Selection Committee in Zilla Parishad of Srikakulam District;

(b) if not, the reasons therefor;

(c) if so, whether the District Selection Committee met in the last two years; and

(d) if not, the reasons therefor?

Sri T. Hayagrivachari :—(a) Yes Sir.

(b) Does not arise.

(c) No Sir.

(d) Due to imposition of ban on recruitment to posts under Panchayat Samithis and Zilla Parishads, District Selection Committee did not meet in the last two years.

శ్రీ పి. వి. రమణ :—వీటిలో బ్యాక్ వర్కు క్లాసు హరిజనులనుకూడ గవర్నమెంటు దగ్గరనుంచి నామినేటు చేసేటటువంటి సద్దశి ఏమన్నా ఆలోచిస్తారా ? లేక మొత్తం డిస్ట్రిక్టు సెలెక్షన్ కమిటీస్ ఎటాలిష్ చేసే ఉద్దేశం ఏమైనా ఉందా ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—డిస్ట్రిక్టు సెలెక్షన్ కమిటీస్ తీసివేయడం అని లేదు. ఈ రెండు సంవత్సరములనుంచి రిక్రూట్ మెంటు లేదు. కనుక డిస్ట్రిక్టు సెలెక్షన్

కమిటీస్ లో కొంతమంది 1970 లోను, జనరల్ ఎలక్షన్ తరువాతను కొంతమంది సభ్యులు దానినుంచి తొలగిపోయినతరువాత మళ్ళీ ఒక కమిటీ ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. బ్యాక్ వర్డు క్లాసు, హరిజన్స్ ఉండాలన్న లేదా అన్నదానికి ప్రత్యేకమైన రూలు లేదు. అక్కడ కమిటీవారు ఇష్టమువచ్చినట్లు ఎవరో ఒక నాన్ ఆఫీషియల్ మెంబరుని వారు చేర్చుకోవచ్చు. దానికి ఆభ్యంతరంలేదు.

శ్రీ కె. వి. ఎస్. పద్మనాభరాజు (శృంగవరపుకోట) :—డిస్ట్రిక్టు సెలెక్షన్ కమిటీ అనేటటువంటిది అన్ని జిల్లాలలోను ఉన్నది. కాని ఆ సెలెక్షన్ కమిటీ ఎవరిని అయినా సెలెక్షన్ చేసినప్పుడు ఆ సెలెక్షన్ కమిటీ కౌంటిడేట్టును కాకుండా దిగువ సమితులు గాని మరొకరుగాని వారు వేరే కేండిడేట్టును వేసుకుంటున్నప్పుడు ప్రభుత్వం ఏమైనా విక్షన్ తీసుకుందా? ప్రభుత్వానికి ఏమైనా ఇటువంటి రిపోర్టులు వచ్చాయా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—డిస్ట్రిక్టు సెలెక్షన్ కమిటీస్ సెలెక్షన్ చేసి కేండిడేట్టును పంచాయతీ సమితులకు పంపుతూఉంటే పంచాయతీసమితులు సరిగా ఖాతరుచేయడం లేదని అక్కడక్కడ వింటున్నాము. డిస్ట్రిక్టు సెలెక్షన్ కమిటీ సెలెక్షన్ చేసిన కేండిడేట్టు వుండికూడా జిల్లాసరిషతులు ఇంకెవరినో తీసుకువచ్చి పెంపరరీగా పెట్టడం, పంచాయతీ సమితులలో సెలెక్షన్ కానివారిని పెంపరరీగా పెట్టడం తీసివేయడం జరుగు తున్నదని ప్రభుత్వానికి తెలుసు. ఈ విషయాన్ని గమనించేముందు ఎట్లాచేయాలని మేము ఆలోచిస్తున్నాము.

శ్రీ పి. సాంబశివరాజు (గజపతినగరం) :—చైర్మన్ కు అప్పాయింటింగ్ పవర్స్ తీసివేసినప్పుడు చైర్మనును చైర్మన్ గా డిస్ట్రిక్టు సెలెక్షన్ కమిటీ ఉంచడం అవసరమా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—దానికే సెలెక్షన్ కమిటీస్ వుండడం ఎట్లాఉండాని అని. సెలెక్షన్ కమిటీ వేరు. కేండిడేట్స్ ను ఆయన ఇష్టమువచ్చినట్లు సెలెక్షన్ చేయడానికి అధికారం ఉండడంవేరు. సెలక్షన్ కమిటీ వుండడం అవసరం. ఈ షేపులోకాకపోయినా ఇంకో షేపులోఅయినా అవసరం ఉన్నది.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—రెండు సంవత్సరాలనుంచి డిస్ట్రిక్టు సెలక్షన్ కమిటీ మీటింగ్ అయి కేండిడేట్స్ ను సెలెక్షన్ చేయకుండాఉండేది యధార్థమేనా? మరి ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులు ఇందుకు అనుగుణ్యంగా ఉన్నవా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—యధార్థమేనని చెప్పినాను.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :—శ్రీకాకుళంజిల్లాలో గత రెండు సంవత్సరాల నుంచి కూడ పేసర్ లేదు, సెలక్షన్ కూడ జరుగలేదు. ఎంపాయిమెంటునుంచి వచ్చిన కేండిడేట్స్ కు సమితిలో పోస్టింగ్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. సెలక్షన్ కమిటీస్ పేసర్ తయారు చేసినతరువాత వాళ్ళకు ప్రభుత్వం ప్రయారిటీ ఇస్తుందా లేదా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—సెలక్షన్ కమిటీ ప్రయివేటు కేండిడేట్స్ ను తీసుకోవడం అనేది వేరే విషయం. ఎప్పుడైనా సెలక్షన్ కమిటీస్ లేనప్పుడు పెంపరరీగా ఎంపాయిమెంటునుంచి తీసుకురావడం తరువాత వారిని తీసివేయడం జరిగేదేకాని సెలక్షన్ కమిటీస్ ఉన్నంతసేపు.....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అదికాదు ఆయన అడిగేది. ఇప్పుడు సెలెక్టు కమిటీ మీట్ కావడంలేదు. చేసిన పేసల్ లేదు. పెంపరరీగా వేసిన వాళ్ళ పేర్లు సెలెక్టు కమిటీలో రాకపోతే వాళ్ళ సమాచారం ఏమిటి ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—వాళ్ళకు సెలక్షన్ కమిటీలో ప్రయోగిటీ ఇవ్వడం ఆలోచించాలి.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి (నాగరికటకం) :—రెండు సంవత్సరాలనుంచి వాళ్ళ సర్వీస్ లో వున్నారు. వాళ్ళనైనా సరే పేసల్ తీసుకొని ప్రయోగిటీ ఇవ్వమని కోరుతున్నాము.

శ్రీ వేములపల్లి శ్రీకృష్ణ :—ఈ సెలక్షన్ కమిటీ ఒకసారి సెలెక్టుచేసిన లిస్టును తరువాత వచ్చిన చెర్ట్స్ మార్చవచ్చు. అట్లా మార్చేట్లయితే మొదట చెల్లించిన ముడుపులతోబాటు రెండవసారికూడా ముడుపులు చెల్లించుకోవాలి.

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—ఒక లిస్టు తయారు చేసినతరువాత చెర్ట్స్ మారినా అదే లిస్టు కంటిన్యూ కావాలి. అదో మర్యాద. ఒక వేళ ఆ లిస్టు పాతబడి చదువుకున్నవాళ్ళు వేరే వచ్చి, కేండిడేట్స్ వేరే వచ్చారని అనుకుంటే సరిస్థితులను బట్టి జిల్లాపరిషత్తువారు అటువంటివని చేస్తారని లేకపోతే సెలక్షన్ కమిటీలో సెలెక్టు అయిన కేండిడేట్లు తప్పకుండా పూర్తి అయ్యేవరకు దాన్ని పాటించే అవసరం ఉన్నది.

శ్రీ కె. రామనాథం (ముదినేపల్లి) :—ఈ సెలక్షన్ కమిటీవారు అవసరమైన కేండిడేట్స్ కు 10 వర్సంటు అనో ఏదో ఒక మినిమమ్ పెట్టుకొని సెలెక్టు చేస్తున్నారా ? మళ్ళీ వచ్చే ప్రెసిడెంటు టైము అంతటికీ సరిపడ లిస్టు చేసి ఇతరులకు అవకాశం లేకుండా చేస్తున్న ధోరణి కనపడుతోంది. ఇంతమంది కేండిడేట్స్ ను మాత్రమే సెలెక్టు చేయాలని ఏమైనా ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఉన్నాయా ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—ఒక 10 వర్సంటు 15 వర్సంటు ఆ విధంగా ఎక్కువ తక్కువలు ఉంటే ఉండవచ్చు కాని 10 వర్సంటు ఎక్స్ ట్రా తీసుకోమని నియమం ఉంది.

శ్రీ పి. వి. రమణ :—సెలెక్షనుకు వచ్చే కేండిడేట్స్ లో ఫస్టుక్లాసులో పాస్ అయిన వాళ్ళు కూడా సెలెక్టు కాకుండా పోయే పద్ధతి ఉంది. అందుచేత ఏ రకంలో ఏ పద్ధతిలో సెలెక్టు చేయాలో ఏమైనా ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఉన్నాయా ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—ఇంత డిటేల్ గా అడిగితే కష్టము. సెలక్షన్ కు వచ్చినప్పుడు మంచి కేండిడేట్స్ ను తీసుకోమనే చెబుతారు. బాగా చదువుకున్న వారిని అనుభవం గలవారిని తీసుకోమని అంటారు. ఫస్టుక్లాసు స్టూడెంట్స్ అయితే ఆయనకు చెప్పుకోవాలి. అప్లయి చేసుకోవాలి. అది ఏది అయినా ఉంటే విచారణ జరుగుతుంది.

శ్రీ అమరనాథరెడ్డి :—ఈ సెలక్షన్ కమిటీలో పీకర్ సెక్షన్ కు అప్పాయింట్ మెంట్స్ రావడం లేదు. ఎవరికి ఇన్ ఫ్లయెన్స్ ఉంటే వారికి వస్తున్నాయి. ప్రభుత్వం ఈ సెలక్షన్ కమిటీలో బాకవర్డు క్లాసును షెడ్యూల్ క్లాసును నామినేట్ చేస్తే బాగుంటుందని ఆలోచన చేస్తారా ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—పెడ్యూల్డ్ కాస్తు పెడ్యూల్డ్ ట్రైబ్స్ కొరకు కొంత రిజర్వేషన్ పెట్టినారు. మిగతా బాక్ వర్డ్ క్లాసు అందరికీ, ప్రతివాళ్లకు ప్రతి సెక్షన్ కాకుండా ఇది వీకర్ సెక్షన్స్ అని ఉంది. ముందు ముందు కొత్తగా ఏవో మార్పులు జరుగుతున్నాయి. ఈ మార్పులను గురించి ఆలోచన చేస్తాము.

శ్రీ వంక సత్యనారాయణ :—ఈ జిల్లా సెలక్షన్ కమిటీస్ లో మంత్రిగారు రిజర్వ్ డు సీట్స్ ఉన్నవి అంటున్నారు. ఏ జిల్లా సరిపట్టు కూడా దీనిని అమలు చేయడం లేదు కాబట్టి అమలు జరపమని జి. ఓ. ఇష్యూ చేస్తారా? ఇప్పుడు సెలక్షన్ చేసినటువంటి కేండిడేట్స్ ను ఒక సంవత్సరం తరువాత వాళ్ళు తీసివేయవచ్చును అని నిబంధన ఉంది అది తీసివేస్తారా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—ఒకసారి సెలక్షన్ అయిన తరువాత ఆ లిస్టు పూర్తి అయ్యేవరకు అది చేబి అవదు. ఆ లిస్ట్ కంటిన్యూ అవుతుంది. రిజర్వేషన్స్ అమలు చేయకపోతే తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ వంక సత్యనారాయణ :—ఒక సంవత్సరం అయిన తరువాత తీసి వేయాలని ఒక నిబంధన ఉంది. ఒక సంవత్సరంలో ఎట్రసార్స్ కాకపోతే సెలెక్షన్డ్ కాండిడేట్స్ ను వారు తీసివేస్తున్నారు. ఆ నిబంధన తొలగిస్తారా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—సెలక్షన్ చేసిన తరువాత ఆ లిస్టు పూర్తి అయ్యేంతవరకు ఉండాలి. 10 పర్సంటు ఎక్స్ట్రా తీసుకోవచ్చు అని ఉంది. ఒక వేళ అంతకన్నా బెటర్ కేండిడేట్స్ వస్తే మార్పు చేయాలి అని ఉన్నప్పుడు ఏదైనా జనరల్ బాడీ చేస్తే చేస్తుంది. లేకపోతే జనరల్ బాడీ సెలెక్షన్ చేసే సమస్య లేదు. సెలక్షన్ అయిన కేండిడేట్స్ పూర్తి అయ్యేవరకు మార్పుడం జాగుండదు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి (రాజంపేట) :—అధ్యక్ష, పెడ్యూల్డ్ కేస్తు, పెడ్యూల్డ్ ట్రైబ్స్ అంటే అది ఇదమిద్దంగా కాన్సిట్యూషన్ లో చేసి ఉన్నారు. కనుక యేమీ అవసరం లేదు. బాక్ వర్డ్ క్లాసెస్ కు ఆమరనాథ్ రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ఎక్కడా సెలక్షన్స్ యివ్వడం లేదు. నేను ఫైనాన్స్ మినిస్టర్ గారిని మొన్న అడిగితే దానికి నిర్వచనం యివ్వలేదు. వీకర్ సెక్షన్స్ అంటే బాక్ వర్డ్ క్లాసెస్, పెడ్యూల్డ్ కేస్తు మరియు పెడ్యూల్డ్ ట్రైబ్స్ యింకా యేమైనాస్లాబ్స్ ఉంటే ఆ జాబితా యిస్తారా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—వీకర్ సెక్షన్స్ అని బాక్ వర్డ్ క్లాసెస్ అని ఒక లిస్టు ఉంది. బాక్ వర్డ్ క్లాసెస్ అని ఆఫీషియల్ చేసిన లిస్టు ఉంది.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—బాక్ వర్డ్ క్లాసెస్ ఒక లిస్టు ఉంది. జి. ఓ. ఇష్యూ చేసినారు. అది ఎక్కడా అమలు కావడం లేదు. నేను అడిగేది బాక్ వర్డ్ క్లాసెస్, పెడ్యూల్డ్ క్లాసెస్ మరియు పెడ్యూల్డ్ ట్రైబ్స్ కాకుండా యింకా యేమైనా వీకర్ సెక్షన్స్ ఉన్నాయా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—అది లేదండి. అది ఎకనమిక్ మీద అనుకున్నాం యీ బాక్ వర్డ్ క్లాసెస్ దానిమీద కాకుండా యీ మూడు కేటగరీస్ వరకే జి. ఓ. యిష్యూ చేయబడింది. వాటి మీద ఆటంకం జరిగితే మేము పరిశీలిస్తాము. వేరే సెక్షన్స్ కొరకు యేమీ లేదు.

Sri B. Ratnasabhapathi :—Let the Chief Minister be pleased to place on the Table of the House the other castes which come under the category 'weaker sections' other than backward classes, scheduled castes and scheduled tribes?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వాళ్లనే కంబైండ్ గా వీకర్ సెక్షన్ అంటున్నారు. All these put together are named as weaker sections.

Sri B. Ratnasabhapathi :—It is not correct.

Mr. Speaker : Who are the weaker sections?

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఇదే నేను అడుగుతున్నాను. They have to come forward with a clear definition of 'weaker sections' other than the three categories mentioned above. అనేది యింకొకటి ఈవికే మనం వీకర్ సెక్షన్స్ అని ఉపన్యాసాలు చేస్తే ఎట్లాగ :

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—అధ్యక్ష, వీకర్ సెక్షన్స్ అంటే అర్థికంగా బలహీనవర్గాలే. ఎకనమిక్ బాక్ వర్డు అనే క్వశ్చను డెఫినిషన్. ఎకనమిక్ బాక్ వర్డు అనేకాకుండా బాక్ వర్డు క్లాస్స్ సెక్షన్ అని చెప్పి ఒక కేటగిరీ ఉంది. పెడ్యూలు కాస్తు, పెడ్యూలు క్రైబ్స్ లిస్టులో చేర్చబడి ఉన్నాయి. జనరల్ గా బరమ్ ఎకనమిక్ బాక్ వర్డు వాటికే యివ్వాలి. యివ్వవద్దనే వాదన నడుస్తోంది. అది కొన్ని స్కూళ్ళలో ఎకనమిక్ బాక్ వర్డు వాళ్ళకు స్కాలర్ షిప్స్ యివ్వాలని అన్నారు. అట్లాఉన్న వీకర్ సెక్షన్స్ నుకు డెఫినిషన్ అది యింకా చేయబడలేదు అనుకుంటాను.

శ్రీ సి. హెచ్. పరశురామనాయుడు (పార్వతీపురం) :—అధ్యక్ష, బాక్ వర్డు క్లాస్స్ పెడ్యూల్డ్ క్లాస్స్ మరియు పెడ్యూల్డ్ క్రైబ్స్ కు రిజర్వేషన్ జి. జి. ఉన్నమాట వాస్తవం. అది యింతకాలం అమలుకాకుండా ఉండడానికి మంత్రిగారు పరీక్షచేయించి దానిని ఖజ్జీంగా అమలు జరగడానికి చర్య తీసుకుంటారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు డిమాండు వచ్చినప్పుడు రైట్ చేయకూడదూ :

శ్రీ సి హెచ్. పరశురామనాయుడు :—మంత్రిగారి జవాబులో చెప్పినవన్నీ విడిచిపెట్టానున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—క్వశ్చన్ లో ఎట్లా వస్తుంది మీకు యీ యిన్నర్వేషను :

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—తమరు ఒక ఆదేశం యిస్తే బాగుంటుంది. ది మోస్టు యింపార్టెంట్ పాయింట్స్ పై ప్రతి మెంబరు చెప్పేటటువంటివానికి మంత్రుల దగ్గరనుంచి సమాధానం యిప్పిస్తారా? ఆ పద్ధతికి అవకాశం యిస్తే మంచిది.

Mr. Speaker :—You can write such points on which you want the Minister to reply, so that the answer will be ready. You should not expect the Minister to give all the information; sometimes it may not be readily available. If you write earlier 'these are the points which I am going to raise' the Minister will be ready with the information.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—రెండు పద్ధతులు ఉన్నాయి. ఒకటి కట్ మోషన్స్ యిచ్చేది. యిదివరకు 5, 10 సంవత్సరములక్రితం కట్ మోషన్స్ ప్రతిదానికి మినిష్టర్ రిప్లయి యిస్తూ వచ్చినారు. తరువాత మోస్టు యింపార్టెంట్ పాయింట్స్

ప్రతి మెంబరు రైట్ చేసినదానికి రిప్లయి యిస్తూ వచ్చినారు. ఇప్పుడు కట్ మోషన్స్ కు రిప్లయి లేదు. ఆ పాయింట్స్ పై రిప్లయి లేదు. జనరల్ గా యేదో ఉపన్యాసం చేస్తున్నారు. అఖిరికి యీ డిమాండుపైన చర్చ ఉపయోగం లేకుండా నిరుపయోగం అయిపోతున్నది. ఒక యిదమిద్దమైనట్టి పద్ధతిని తమరు ఎవార్స్ చేస్తే అక్కడ చేసే ఉపన్యాసాలకు చెప్పే మాటలకు ఉపయోగం ఉంటుంది.

Mr. Speaker:—You will lose time by discussing this. We will discuss this separately. I will call the Leaders of Opposition and discuss it.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఇన్ ఫర్మేషన్ రావడం లేదు. మంత్రులకు చిన్న పరీక్ష జరిపించి ఎవరైతే బాగా యిన్ ఫర్మేషను యిస్తారో వాళ్ళనే మంత్రులుగా ఉంచి మిగిలినవారిని మాతో కలిపివేసుకుంటాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మెంబర్స్ కు కూడా పెట్టాలి కదా. ఎవరు నల్లి మెంటరీస్ బాగా వేశారో లేదో అని.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—నేను అంగీకరిస్తాను.

శ్రీ కోన ప్రభాకరరావు (బాపట్ల):—వారు అడిగినదానికి మామూలుగా వేసేటటువంటి పాయింట్స్ కు డిజేటులో ఆన్సర్ చెప్పేటప్పుడు టైము ఉండడంలేదు. ప్రతి మెంబర్ చెప్పేటటువంటి ముఖ్యమైన పాయింట్స్ నోట్ డౌన్ చేసుకొని వారు రిటైన్ రిప్లయి అందరికి నర్క్యూలేట్ చేస్తే బాగుంటుంది. టైము కలిసి వస్తుంది. రైట్ చేసిన పాయింట్స్ కు సమాధానం వస్తుంది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—రత్న సభాపతిగారు రైట్ చేసినదానిలో ఒక ముఖ్యమైన పాయింట్ ఉంది. ఇదివరకు యీ కట్ మోషన్స్ కు సాధారణంగా స్పీచెస్ లో యిచ్చినటువంటి పాయింట్స్ కట్ మోషన్స్ లో ప్రత్యేకించి మెన్షన్ చేయడం జరుగుతోంది. ఒకవేళ అప్పుడు ఆన్సర్ కాకపోయినా ఒక సాంప్రదాయం ఉంది. కట్ మోషన్స్ ప్రతిదానికి అందరికీ ఆ కన్సరెండ్ మెంబరుకు రిప్లయి వస్తూ ఉండేది దానిమీద. అది యీ మధ్య అగిపోయింది.

Mr. Speaker:—I think you get replies.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఫస్ట్ సెషన్ లో పెట్టి యింతవరకు రాలేదు. ఒకవేళ టైము చాలలేదు అనుకుంటాను. ఇదివరకు ప్రాంపుగా వచ్చేది. వదిలివేసి వుంటారు. లాస్ట్ సెషన్ లో నేను లేను. నాకు తెలియదు. అందుకని ఆ సాంప్రదాయాన్ని పునరుద్ధరించినట్లయితే కనీసం మిన్ అయినవి మేము యిచ్చిన కట్ మోషన్స్ ఆ బాగాలకు రిప్లయి వచ్చి యేమి జరిగింది తెలుసుకోడానికి దానిమీద యూక్స్ నకు ఫాలోప్ అవడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

Mr. Speaker:—So far as the questions and answers in the House are concerned we are taking ten minutes and sometimes twelve minutes for each question. If this is the practice, I will definitely be not able to complete all the questions within one hour. You would agree, so far as ordinary questions are concerned I will allow supplementaries till the stroke of one hour, if I am not able to cover all the questions, I will only say that the answers will be placed on the Table of the House.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—కనుకనే తమరు రెగ్యులేట్ చేసి కవరవ చేస్తే బాగుంటుంది. The number of questions per day is already reduced most of the Members will be interested in knowing the questions. Therefore, you regulate the time and let all the questions be covered within one hour.

Mr. Speaker :— If you put long supplementaries and you will get longer replies, naturally.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—దాని క్వశ్చను స్కోవకు మించి ఇంకొక సబ్జెక్టుకి పోకుండా ఉంటే అది రెస్పొండ్ అవుతుంది. ఇంకొక క్వశ్చన్ తీసుకోకపోతే అంతవరకు బాగుంటుంది.

(జవాబు లేదు)

MATCHING GRANT FOR PANCHAYAT OFFICE BUILDINGS

183—

* 298 Q.—Sri Nallapareddi Sreenivasulu Reddy (Gudur) :— Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Government have sanctioned matching grant for about eighteen panchayat office buildings in Gudur and Sullurpet Taluks of Nellore District; and

(b) whether the Government have cancelled the same subsequently?

Sri T. Hayagrivachari :—(a) During 1970-71 a sum of Rs. 32,000 was sanctioned to 16 Gram Panchayats in Nellore District for construction of Office buildings.

(b) Yes, Sir.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :— నాకు అర్థం కాలేదు. 70-71 సంవత్సరంలో 32 వేల రూపాయలు 16 గ్రామ పంచాయితీలకు గాను యివ్వబడింది. తరువాత యెందుకు కాన్సిల్ చేశారు ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :— మిగతా ప్రశ్నలు అడిగితే చెబుతాను. మ్యాచింగ్ గ్రాంట్ పేరుతో 16 గ్రామ పంచాయితీలకు 32 వేల రూపాయలు నెల్లూరు జిల్లాలో రెండు సమితులకు యివ్వబడ్డాయి. వీరితో యీ మ్యాచింగ్ గ్రాంట్స్ వివరాలు చెప్పవలసిన అవసరం వచ్చింది. 16 గ్రామాలకు యిచ్చినప్పుడు రెండు పంచాతీ సమితులకు యిచ్చినవి. అవి వారికి బాగా తెలుసు. మిగతా మొత్తం జిల్లాకు పంచిపెడితే బాగుంటుందని కొంతమంది ప్రభుత్వం వద్దకు రావడం ఆ తర్వాత మొత్తం జిల్లాకు న్యాయం జరగాలనే ఉద్దేశ్యంతో చెప్పడం వల్ల దానిని కాన్సిల్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :— ముందు యిచ్చినప్పుడే జిల్లా పరిషత్ ఆ సమితులకు మేచింగ్ గ్రాంటు యివ్వడంలేదంటే ప్రభుత్వం దానికి మేచింగ్ గ్రాంటు యిచ్చింది. మరల జిల్లా పరిషత్ దానికి యివ్వడానికి వీలులేదంటే కాన్సిల్ చేసింది అది యదార్థమేనా ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :— జిల్లా పరిషత్తు వచ్చినప్పుడు అది పేరే. కొంతమంది ఎమ్.ఎల్.ఎ.లు వచ్చి కేవలం రెండు సమితులకే ఇస్తే బాగుండు, అన్ని

సమితులకు ఇవ్వాలి. మొత్తం జిల్లాలకు పంచిపెడితే బాగుంటుంది అని అనడంవల్ల రెండు సమితులకే చేయడం బాగుండదని దానిని అప్పుడు ఆపడం జరిగింది.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :— ఎవరు రిప్రజెంటు చేశారో ఖచ్చితంగా చెబితే బాగుంటుంది. వేగ్ గా కొంతమంది సమితి అధ్యక్షులు కొంతమంది ఎమ్.ఎల్.ఎలు అంటే బాగుండదు. ఎవరి రిప్రజెంటేషన్ మీద కాన్సిల్ చేశారు. ఇచ్చిన గ్రాంటును కాన్సిల్ చేయడానికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :— ఆ వివరాలు అనవసరం. వారి ప్రశ్నలో ఇది ఏమీ లేదు. ప్రశ్న ఒకటి ఉంది జవాబు పేరే చెప్పాలి అంటే వీలుపడదు.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :— రిప్రజెంటేషన్ మీద కాన్సిల్ చేశాము అంటున్నారు, ఎవరు రిప్రజెంటు చేశారో చెప్పి తీరాలి కదా ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :— అవి 1970-71 సంవత్సరానివి. అప్పటి వివరాలు ఎలా చెప్పాలి ? వారు వేరే ప్రశ్న వేస్తే ఆ వివరాలు తెప్పించి వారికి ఇస్తాను.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :— ఒక సంవత్సరం గడిచింది. అయిదు దశాబ్దాలు గడవలేదు కదా ?

(జవాబు లేదు).

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి (ఎల్లారెడ్డి) :— ఇది మంత్రివర్గంలో ఉంది. ఒక సారి గ్రాంటు చేస్తారు. రిప్రజెంటేషన్ మీద, ఎవరు చేసినా కూడా, దానిని ఆలోచించకుండా ఆపివేస్తారు. ఇటువంటి పద్ధతిని మరచి పోతారా ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :— అవసరం అయింది మరచిపోతాము. అవసరము లేనిది జ్ఞాపకం ఉంచుకుంటాము. —నవ్వులు.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి (కమలాపూర్) :— ఏదో ఒక పొరపాటు జరుగుతుంది కాని పొరపాటును సవరించుకోనందుకు నాకు బాధగా ఉంది.

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :— పొరపాటును సవరించుకోవడం అని మీరే అంటారు. ఆ పొరపాటు సవరించుకున్నాము అంతే.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :— అధ్యక్ష, ఇది చాలా పర్టినెంటు పాయింటు. గ్రాంటు ఇచ్చి ఏ కారణంచేత ఆ గ్రాంటు కాన్సిల్ చేసుకున్నారు అంటే కారణాలు చెప్పడలసికోలేదంటే ఇక మేము ఎందుకు ప్రశ్నించాలో మీరే మా రెస్పూన్సాకి రావాలి. ఎందుకంటే—This is a pertinent point. What are the reasons for cancellation ? The Minister must be prepared to give the answer.

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :— కారణాలు చెప్పాను ఒక్కొక్క జిల్లా లోపల రెండే సమితులకు 16 గ్రామాలకు మూచింగ్ గ్రాంటు ఇవ్వబడినవి. ఇతర జిల్లాలకు లేకుండా ఒకే జిల్లాలో రెండు పంచాయతీ సమితులకే పక్షపాతం చూపడం జరుగుతుంది ; అది బాగుండదు అని రిప్రజెంటేషన్ రావడం చేత పరిశీలించి దానిని ఆపడం జరిగింది.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసురెడ్డి :— ఆ రెండిటికీ జిల్లా పరిషత్తు ఇవ్వం అంటే ప్రభుత్వం నేరుగా ఇచ్చింది. మళ్ళీ ఎందుకు కాన్సిల్ చేశారు. ఆ రెండిటికీ ఇదివరకే అన్యాయం జరిగింది గదా. జిల్లా పరిషత్తు ఇవ్వలేదు ప్రభుత్వం ఇచ్చి మళ్ళీ కాన్సిల్ చేసింది.

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :— కాన్సిల్ చేసింది అనే చెప్పాను. దానికి ఇంత కన్నా మరేమీ చెబుతాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— ఆ కాన్సిల్ చేసింది రెండవసారి ఇచ్చి ఎవరికైనా పక్ష పాతం లేకుండా శాంక్షన్ చేశారా? లేక రెండవసారి శాంక్షన్ చేసినప్పుడు మళ్ళీ ఎవరికైనా అన్యాయం జరిగిందా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :— అది వేరే ప్రశ్న వేస్తే జవాబు యిస్తాను

SEPARATE FINANCIAL CORPORATION FOR BACKWARD CLASSES

184—

* 188 Q.—Sri D. Venkatesam:—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state;

(a) whether the Government have taken any decision to setup a separate financial Corporation for the Backward Classes to help them setup Small Scale Cottage Industries as recommended by the Backward Classes Commission; and

(b) if so, the steps taken by the Government in that direction?

The Minister for Industries (Sri J. Vengala Rao):—(a) & (b) Not, yet, Sir. The Director of Industries has been requested to formulate proposals for consideration of the Government and his report is awaited.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :— ఇప్పుడు ఏ ఇండస్ట్రీస్ పెట్టతలచినా కూడా దాదాపు 20 వర్సంటు కాపిటల్ వాల్యూ పార్టీ పెట్టుకోవలసి వస్తోంది. అందుకనే ఎకనామిక్స్ పీకర్ సెక్షన్స్ కు అనుకూలంగా వాళ్లు — A separate Financial Corporation should be established to help backward classes in the matter of setting up small-scale cottage industries. వారు రికమెండు చేశారు. వారు స్క్రీము తయారు చేశాము—అన్నారు. అది ఇంకా ఎంతకాలం పడుతుంది? ఎప్పుడు మీరు ఆచరణలో పెడతారు.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— మొన్ననే మన ప్రైనాన్స్ మినిష్టరుగారు తమ బడ్జెట్ ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. “It is under consideration of the Government.” వారు చెప్పిన వెంటనే ఇది డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్ కు పంపించబడింది. ఏ స్క్రీము అయితే బాగుంటుందని పంపించారో అది త్వరగా చూసి ఆర్థిక మంత్రిగారు ఎంత దబ్బు ఇస్తారో దానిమీద ఆధారపడి ఉంటుంది.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :— వారు చెప్పడంలో ఆర్థిక మంత్రిగారు ఎంత దబ్బు ఇస్తే అంత ఇస్తాము అన్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో దబ్బు లేదు మనం రిజర్వు బ్యాంకు నుంచి తీసుకుంటాము అనుకోండి. సెవరేటుగా ఈ బాక్ వర్క్ క్లాసు ఆఫ్ రిఫుట్ మెంట్ అవసరంగా మీరు అనుకొన్నా స్లాన్ ప్రకారం ఎన్నికోట్ల రూపాయలు

కావాలని మీరు అనుకున్నారు : దానికి ఎంత ఆర్థిక మంత్రిగారిని మీరు అడిగినారు, వివరాలు లేకుండా ఆర్థిక మంత్రిగారు ఇస్తే మేము పెడతాము అనేది వేగ్ ఆన్సర్.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— ప్రపోజర్ వచ్చిన తరువాత ఎంత కావలసినది అడుగుతాము. ప్రపోజర్ కొరకు చూస్తున్నాము.

MANUFACTURE OF T. V. SETS

185—

* 185 Q.—Sri V. Srikrishna:—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) whether the Andhra Pradesh Small Scale Industries Corporation Ltd., Hyderabad has been authorised to set up a factory for the manufacture of T. V. Sets in the Small Scale Industrial Sector;

(b) if so, the number of sets authorised for production; and

(c) the present progress of production?

Sri J. Vengala Rao :—(a) Yes Sir.

(b) 5,000 T. V. Sets have been authorised for production per annum.

(c) production has not yet started.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ :—ప్రొడక్షన్ ఎప్పుడు స్టార్ట్ అవుతుంది : ఈ టి.వి. సెట్స్ మామార్కెట్ కూడా ఏమైనా పరిశీలిస్తారా :

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ప్రొడక్షన్ ఈ సంవత్సరం ఆఖరులో మొదలు అవుతుంది. టెక్నికల్-నా-హా కూడా తీసుకున్నారు. మన కంట్రీలో చాల పెద్ద మార్కెటు ఉంది. మార్కెటు చాలా బాగుంది.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఈ టి.వి. స్టేషన్స్ మద్రాసు లోను నాగపూరులోను బొంబాయిలోను ఇన్ స్టాల్ చేయాలి అంటున్నారు హైదరాబాదులో త్వరగానాటితోబాటు ఏమైనా చేస్తారా :

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ప్రశ్న ఒకటి ఉప ప్రశ్న ఒకటి. నేను ఏమి చేయాలి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఈ టి.వి. సెట్స్ ఎక్కడెక్కడ పెడతారు :

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—కాకినాడలో పెట్టరండి. పెడితే హైదరాబాదులో పెడతారు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—నేను మార్కెటును గురించి ఎందుకు ప్రశ్న వేశాను అంటే మనది ఇయర్ ఎండింగ్ లో సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఏ కారణం చేతనైనా కొంచెం డిలే చేస్తే మద్రాసులోగాని ఇక్కడగాని మన మార్కెట్ ఏమి అవుతుంది : అది సెంట్రల్ గవర్నమెంటుతో సంప్రదించి ఫాలో అప్ చేస్తున్నారా : దాన్నిబట్టి మనం ప్రోసీడ్ చేస్తున్నామా : లేదా :

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—సెంట్రల్ గవర్నమెంటుతో సంప్రదించి, వారు సర్వే చేసి ప్రాజెక్టు రిపోర్టు తయారుచేసి కంట్రీకి ఈ సంవత్సరం ఇన్ని టి.వి. సెట్లు కావాలి అన్నతరువాతే వాళ్లు మొత్తం లై సెన్సు ఇచ్చారు. దాంతో మన స్టేటుకు 5,000, ఇతర స్టేట్స్ కు కూడా ఇచ్చారు. ఆలోచించిన తరువాతనే ఇచ్చారు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఇప్పుడు మనం రివల్యూషన్ ఫోర్మికి కూడా మనకు కావలసిన ఆర్టర్స్ లేక దెబ్బ తిన్నాము. ఇది కూడా సెంట్రల్ గవర్నమెంటు దగ్గరనుంచి గారెంటీ తీసుకున్నారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—గారెంటీ సంగతి నాకు తెలియదు. ఈ సంవత్సరం ఇన్ని సెట్స్ అవసరమని వారు నిర్ణయానికి వచ్చిన తరువాతనే లై సెన్సు ఇచ్చారు. ఆ లై సెన్సులో స్కూల్ స్కేర్ ఇండస్ట్రీస్ కార్పొరేషన్ కు లై సెన్సు ఇచ్చారు.

GROUND WATER SURVEY IN RAYALASEEMA

186—

* 208 Q.— Sri D. Venkatesam :— Will the Hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether there are proposals before the Government to conduct Ground water survey in Rayalaseema area as part of Famine Eradication programme;

(b) if so, when is it likely to be taken up;

(c) whether our Government has sought any Central aid for the purpose; and

(d) if so, the quantum of aid sought?

The Minister for Handlooms and Sugar Factories deputised the Minister for Municipal Administration and answered the questions (Sri G. Rajaram) :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) No, Sir.

(d) Does not arise.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—రాయలసీమ జిల్లాలు బాక్ వర్డు అని అంచరికీ తెలిసిన విషయమే. తీసిన ఛార్జర్స్ జలాలకు అన్వేషణకు ఏమీ పరిశీలన చేయబడలేదు. ప్రభుత్వ పరిశీలనలో లేదు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటును అడగివారా అంటే లేదు. తీసిన రాయలసీమ డెవలప్ మెంటుకు అండర్ గ్రౌండు వాటర్ సర్వే జరపడం గురించి ఇప్పుడైనా యోచిస్తారా ?

శ్రీ జి. రాజారామ్ :—వీరు famine iradication అన్నారు. బాగుంది. ఈ స్కీము క్రింద ఏమీ పథకాలు లేవు. కాని గ్రౌండు వాటర్ డిపార్టుమెంటు తరపున 78 తాలూకాలతోబాటు రాష్ట్రం మొత్తంమీద ఈ పని జరుగుతున్నది. ఈ పని ఇంటర్ నేషనల్ డెవలప్ మెంటు అసోసియేషన్ which is a part and parcel of World Bank తరపున జరుగుతుంది. దాని తరపున 78 తాలూకాలలో రాష్ట్రం మొత్తంమీద ఈ గ్రౌండు వాటర్ విషయం సర్వే జరుగుతూ ఉన్నది. కాని ప్రత్యేకంగా ఫామిన్ రిలీఫ్ క్రింద మన రాష్ట్రం తరపున ఏమీ జరగడం లేదు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—ఇప్పుడు రాష్ట్రంలో రాయలసీమలో ఎంత వాటర్ ఉంది ? దాన్ని పైకి తేవడానికి ప్రభుత్వం అనుకున్న పద్ధతి ఏమిటి ?

శ్రీ జి. రాజారామ్ :—రాయలసీమలో కర్నూలు, కడప, ఆనంతపురం జిల్లాలలో మాత్రమే ఇంటర్ నేషనల్ డెవలప్ మెంటు అసోసియేషన్ తరపున ఈ

కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయి. ఇప్పుడు ఇంకా ఇన్వెస్టిగేషన్ లోనే ఉన్నాయి. ఇంకా థోగట్టా రాలేదు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—ఇప్పుడు మూడు జిల్లాలలో మాత్రమే యేదో సర్వే ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ వల్ల అన్వేషణ జరిగింది అన్నారు. అయితే చిత్తూరు జిల్లాను దానిలో మినహాయించినట్లుగా వారికి వచ్చిన సమాచారంబట్టి తెలుస్తోంది. కనీసం అక్కడ అండర్ గ్రౌండ్ వాటర్ లేకపోలేదు. 1/3rd of the wells that are existing in the State are in Chittoor District. అఖిప్రాయం థోగట్టా ప్రకారంగా వాళ్లు చిత్తూరు జిల్లాను మినహాయించారు. ఈ జిల్లాలో అండర్ గ్రౌండ్ వాటర్ లేకపోలేదు. దానిని గురించి ప్రత్యేకించి సర్వే చేసేదానికి ప్రభుత్వం యోచిస్తుందా ?

శ్రీ జి. రాజారామ్ :—అధ్యక్ష, యీ జిల్లా తీసుకోవాలి, యీ ప్రాంతం తీసుకోవాలి అనే నిర్ణయం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి లేదు. ఇంటర్నేషనల్ డెవలప్ మెంట్ టీర్ను యిస్తుంది. నిర్ణయం తీసుకుంటుంది. వారే యీ చిత్తూరు జిల్లాను యెందుకు మినహాయించు చేశారో తెలియదు. కాని యీ నిర్ణయం చేసింది వారే. The other taluks including Chittoor are covered by normal development loaning schemes. దానిక్రిందట అది ఉంది. 106 తాలూకాలలో యేదైతే డెవలప్ మెంట్ కవర్డ్ బై నార్మల్ లోనింగ్ స్కీమ్స్ క్రింద ఉన్నాయో అందులో జరుగుతోంది ఆ అయిటమ్.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఇప్పుడు రాయలసీమ ఏరియాకు అగ్రికల్చర్ డెవలప్ మెంట్ యేమి జరగాలన్నా కాని గ్రౌండు వాటర్ తప్ప యితర రీసోర్సెస్ చాలా తక్కువ. సడరన్ చీఫ్ మినిస్టర్స్ మద్రాసులో సమావేశమై యీ ఫేమిన్ ఏరియాస్ లో డెవలప్ మెంట్ కోసం పెద్ద మొత్తం కేటాయించి రి సెంపల్స్ రమల క్రితం దానిలో ముఖ్యమైనటువంటి సమస్య యీ గ్రౌండ్ వాటర్ దానిని పరిశీలించి ఎట్లాగైనా సరే డెవలప్ మెంట్ చేయాలని, మరి దానిని గురించి? అది తప్ప రాయలసీమకు మరొక మైనటువంటి అవకాశం లేదు కాబట్టి చాలా ముఖ్యమైన సమస్యగా తీసుకొని యెందుకు ప్రభుత్వం శ్రద్ధ వహించడం లేదు? ఇక్కడ ఊరికే మాటలు చెప్పడమేనా ?

శ్రీ జి. రాజారామ్ :—అధ్యక్ష, సడరన్ స్టేట్స్ ముఖ్యమంత్రిల సమావేశంలో నిర్ణయాలు జరిగిన మాట వాస్తవమే. కాని ప్రస్తుతం యీ ఇంటర్నేషనల్ డెవలప్ మెంట్ అధ్యక్షతన ప్రశ్నకు సంబంధించి ఉంది. వారు యీ రాయలసీమ యీ మూడు జిల్లాలలో ఆ జిల్లాలలో కొన్ని తాలూకాలు మాత్రమే తీసుకొని సర్వే చేయబడుతున్నాయి. దాని రిపోర్టు యింకా అందలేదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—మన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి పాల్గొన్న నిర్ణయాలు ఉంటే వాటిని అమలుపరచడానికి ప్రభుత్వం యెందుకు పాలో ఆఫ్ లేదు. ఎందుకు పాలో ఆఫ్ జరగలేదు. ఆ గవర్నమెంటుకు యీ గవర్నమెంటుకు సంబంధం లేదా? మన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి దానిలో పాల్గొన్నారు. దానిలో నిర్ణయాలు జరిగినాయా? ఎందుకు అక్కడ చేయలేదు.

శ్రీ జి. రాజారామ్ : — అధ్యక్ష, రాష్ట్రం మొత్తం మీద గ్రాండ్ వాటర్ యొక్క పొటన్నియూటీ తెలుసుకోవడానికి సర్వే జరుగుతోంది. అది వాస్తవం. కాని యంతవరకు యేమీ రిపోర్టు రాలేదు. చేయడానికి లేదు.

URBAN COMMUNITY DEVELOPMENT PROJECTS

187—

*935 Q.—Sri Vanka Satyanarayana (Penukonda);—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) what are the other Urban Community Development Projects in the State besides one in Hyderabad for the Welfare of Youth and Children ;

(b) whether UNICEF has been providing funds for the Project ;

(c) whether the Project Officer of the Municipal Corporation is sending a study team of representatives from 30 social organisations to Delhi, Srinagar, Khatmandu and some other cities in the North for a period of one month ; and

(d) what is the estimated expenditure for the tour ?

Sri G. Rajaram :—(a) No other Community Development Projects are existing in the State except the one attached to the Municipal Corporation of Hyderabad.

(b) No, Sir.

(c) Yes, Sir. The study team has already undertaken a tour from 7-5-1972 to 10-6-1972.

(d) The estimated expenditure of the tour was Rs. 25,700 of which the grant from the Project was only Rs. 2,000 and the remaining expenditure was born by the participants themselves.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :—అధ్యక్ష, యిది ముఖ్యమైనది. విజయవాడ గుంటూరు, రాజమండ్రివంటి చోట కూడా యీ సంఘాలు యేర్పాటు చేయడం కోసం ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ జి. రాజారామ్ :—ప్రభుత్వం యొక్క ఉద్దేశ్యం అన్ని ప్రాంతాలలో యేర్పాటు చేయాలనే కాని ప్రస్తుతానికి యిది ఒక పైలెట్ ప్రాజెక్టు. ఇది ఒక హైద్రాబాద్ నగరంలోనే యేర్పాటు చేయబడింది. తదితరమైన విషయం కూడా ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోంది.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :—ఈ పైలెట్ ప్రాజెక్టు యొక్క రిజల్ట్స్ యేమిటో తెలివిస్తారా ?

శ్రీ జి. రాజారామ్ :—రిజల్ట్స్ యేమీ లేదు. హైద్రాబాద్ లో ప్రస్తుతం యీ ప్రాజెక్టు ద్వారా 86 వేల జనాభాకు కార్యక్రమంగా జరుపబడుతోంది. దానియొక్క 60 వేల జనాభాతో ప్రస్తుతం యీ కార్యక్రమం హైద్రాబాద్ నగరంలోని వార్డు ఆరు, ఏడులో కార్యక్రమం జరగబడుతున్నది. This is a programme of self-help and community education to improve their lot. It is a co-ordinating Agency between the people and the Government and other social service organisations like the Rotary, Lions Club and Junior Chamber etc.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ) :—జనాభాకు జరిపే కార్యక్రమం యేమిటి? ఆపరేషన్స్ కార్యక్రమం యేమిటి? దానికి యునిసిఫ్ కు ఎటువంటి సంబంధం ఉందో వివరిస్తారా?

Sri G. Rajaram :—Balwadis 10; Sewing Centres 11; Adult Literacy Centres 15; Typewriting Centres 3; Shorthand Centre 1; Music and Dance Classes 2; Osmania Matric Coaching Centre 1; Auto Rikshaw Driving Training Centre 1; Dolly-making Centre 1; Two eye camps with Lions Club collaboration 1366 persons examined for sight and 536 persons given free spectacles; Rotarynagar with 23 houses costing Rs. 63,000 on self-help with help from Rotary and Municipal Administration; the Medical Dept. to supply free drugs to sick persons in miserable condition; comprehensive medical and health care in slumps in collaboration with Osmania Medical College. The Budget for this is Rs. 80,000.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఇప్పుడు యివి పెద్ద నగరాలలో పెట్టాలనే కదా. దానియొక్క ఉపయోగం ఉంటుంది కదా. అటువంటిప్పుడు వికాసపట్టణం, విజయవాడలో యీ ప్రాజెక్టును యెందుకు ఎక్స్‌టెండ్ చేయడంలేదో చెబుతారా?

శ్రీ జి. రాజారామ్ :—ఈ సహాయ సహకారం అంతా పెద్ద పెట్టణాలకు అందచేయలేదనే ఉద్దేశ్యంతోనే ఉంది.

SCHEMES TO UTILISE THE WATER OF PALAR RIVER IN KUPPAM TALUK 188—

*2 Q.—Sri D. Venkatesam :—Will the hon. Minister for Medium Irrigation and Law be pleased to state :

(a) whether it is not a fact that the guages have been fixed on the Palar River in Kuppam Taluk, Chittoor District ;

(b) the quantum of water available in the said river ;

(c) whether any investigation, has been conducted on the said river regarding the schemes that can be taken up to utilise the water; and

(d) whether there are any proposals before the Government to arrest the water flowing waste into the Madras State ?

The Minister for Irrigation deputised the Minister for Medium Irrigation and answered the question (Sri P. Narsa Reddy):—
(a) Guages have been fixed.

(b) 3771–82 Mcft during 1969 Monsoon and 1533–57 Mcft during 1970 Monsoon. The yield of the river at 75% dependability can be worked out only after guage data are available for a number of years.

(c) Yes, Sir.

(d) The following schemes are under investigation :

1. Reservoir across Kallivanka near Bisanatham village ;
2. Anicut across Palar river and excavation of a channel to feed Thummalacheruvu of Ganeshpuram ;
3. Reservoir across Duyyalavanka near Nagulakunta ;
4. Tank across a vanka near Nayanur H/o No. 119, Kungud

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—అద్యక్ష, మంత్రిగారు గేజేట్ రిడింగ్ సీరియస్ గా 10, 20 సంవత్సరాలు చేసిన తర్వాతనే what is the quantum of water available? అనేది నిర్ధారణ అవుతుంది అన్నారు. కాని సర్వే చేసినాము అంటే యీ రివర్ పైన సర్వేకాలాని చెప్పడం, యేదో సర్వే రిపోర్టు ప్రకారం కొన్ని విలేజెస్ స్పారంభం చేశాము అన్నారు. వాళ్లుచేసిన రిపోర్టు ప్రకారం జనవర్ మాన్ సూన్ యిన్ని క్యూసెక్స్ వాటర్ ఉన్నాయి. కాని వారు చెప్పిన స్కీము తీసుకుంటే యీ రివర్ పైన యేమీ లేదు. అలాంటప్పుడు ప్రత్యేకించి యీ రివర్ వాటర్ ను అరెస్ట్ చేసే దానికి ఇన్ వెస్టుగేట్ చేస్తారా ?

శ్రీ పి. నర్సారెడ్డి :—ఇరిగేషన్ అద్యక్షయిజర్, వారు చెప్పింది యేమిటంటే మనకు ఉండే ఎగ్జిస్టింగ్ ఆయకట్టు మినహాయింపు చేసి 5 వేల 5 వందలు ఎకరాలు కంటే యెక్కువ చేపట్టలేము. But these are the schemes under the Palar basin. It is not necessary that we should have anicuts on the River, but apart from them there are other schemes which are under investigation i. e. formation of Reservoir near Bisanti Village etc This is all under Palar scheme, not as the hon. member hopes some cuts through which water can be taken.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—వారు చెప్పింది యిరిగేషన్ రిపోర్టు ప్రకారం 5 వేల 5 వందలు యకరాలకు మించి అక్కడ సాగుచేయకూడదని రిపోర్టు ఉందని అన్నారు. అది సబబు కాదు. పాలార్ కోసం చేసిన రూల్స్ రిలాక్స్ చేసింది కూడాను. రాయలసీమ డెవలప్ మెంట్ బోర్డులో subjects వచ్చినాయి అది రిలాక్స్ చేస్తున్నారు. because the rules have been framed by this government alone. అటువంటప్పుడు రివర్ లో వేస్తుగా మద్రాసు స్టేట్ కు పోతున్నాయి. Not even a drop of water is being utilised from this river. అలాంటప్పుడు యీ వాటర్ ను అరెస్ట్ చేయాలన్నా కాని పాలార్ బేసిన్ పైన, పాలార్ నదిపైన కట్టవలసిన అవసరం లేదు. అందువల్ల ప్రభుత్వాన్ని కోరేదేమిటంటే మీరు వాటర్ వేస్ట్ చేయకుండా దానిని చేయండి అని చెబుతున్నాను.

Sri P. Narsa Reddy :—The Rayalaseema Development Board on 28th and 29th October 1971 have recommended for relaxation of these rules and the Collector has been requested to see the possibility of increasing the ayacut, along with the engineers. He has given a tentative reply that 24,334 acres could be brought under cultivation in this Palar. This is a very mute point. The Engineers are not complacent about this ayacut. Therefore a special order has been given to the Chief Engineer Medium and Minor Irrigation to submit a report as to in what basins these schemes could be taken up, whether the water is not possible to be utilised. Government issued instructions that by 25-7-72 the report must be submitted to the Government.

DAM ON PALAR RIVER AT PERLAKONDA IN KUPPAM TALUK

189—

*3 Q.—Sri D. Venkatesam :—Will the hon. Minister for Medium Irrigation & Law be pleased to state :

(a) whether it is not a fact that Survey has been conducted to construct a Dam on Palar River at Perlakonda in Kuppam Taluk, Chittoor District in the composite Madras State; and

(b) if so, whether a lift-Irrigation Scheme will be started on the said River by constructing an Anicut at Perlakonda?

Sri P. Narsa Reddy :—(a) The Government are not aware that such survey has been conducted by the composite Madras State.

(b) The suggestion of the Member was examined and considered not feasible due to site conditions.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :— అవిధక మద్యము రాష్ట్రం ఉన్నప్పుడు ఇన్ వెస్టిగేట్ చేరారు. ప్రభుత్వం దృష్టికి తెచ్చినా వాళ్లకు తెలియదు అన్నారు. ఇక్కడ లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్ కి అవకాశం ఉన్నది అది సజ్జెస్ట్ చేసినా అక్కడ కాలవలు ద్రవ్వినా ఎక్కువ ఖర్చు అవుతుందన్న అభిప్రాయముతో ఒక అనర్బరకట్టి ఒక 24 పవర్ ఇంజన్ పెట్టి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పెట్టి assured water ఇచ్చి existing tanks కి అయినా ఎన్నార్లు వాటర్ ఇచ్చే అవకాశం ఉంటుందా అంటే scheme is not founds feasible అంటారు. ఫీజిబిల్ రిపోర్టు అంటే ఏము చేయాలి చెబుతారా ?

శ్రీ పి. నర్సారెడ్డి :— ఫీజిబిల్ ఎందుకు కాదు అంటే, నేను ఇంజనీర్లకు గౌరవ సభ్యులను వెంటబెట్టుకొని వెళ్లను

They inspected the site along with the hon. member. That is what my information goes. The existing ground features and their relevant position of the river lying at a lower contour 2050 approximately at the site under reference and the ayacut under the tank starting from Buggalapalli tank is lying at a contour of 2300. In addition to this there is a continuous feedwell lying at a higher contour of 2500' approximately on the western side. Thus the difference between the river bed and the ayacut is 250'. Hence water has to be pumped to a height of 40' to cross the whole range with an enormous cost in addition to the expenditure on the construction of the pump to store water. That is why this scheme has not been found feasible.

CONSTRUCTION OF RAMAPADA SAGAR PROJECT

190—

*535 Q.—Sri M. Nagi Reddy (Gurajala) (put by Sri V. Sri Krishna):—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state;

(a) whether there is any proposal with the Government to construct Ramapada Sagar Project;

(b) if so, the action taken by the Government in the matter; and

(c) when will the work be started?

Sri P. Narsa Reddy :—(a), (b) & (c) The question of taking up the Rampadasagar Project on Godavari near Palavaram will be considered at the appropriate time, after the Godavari Water Dispute tribunal gives its award regarding the allocation of Godavari Water.

శ్రీ ఎ. హనుమంతరావు (చాగల్లు) :—కనీసం పోలవరం బారేజి చేపట్టడానికి అవకాశం ఉందా ? అది తక్కువ ఖర్చుతో అయ్యే పని. దీనివల్ల ఏ ఇబ్బంది ఉండదని నేను అనుకుంటాను.

శ్రీ పి. నర్సారెడ్డి :—ఇన్ వెస్టిగేట్ చేయించాము, Every thing is ready* మనం ఇప్పుడే చేయడానికి లేదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—కెనాల్ కి కాంక్రీట్ చేసే విషయంలో అది డిపార్టుమెంటుగా చేయడానికి ఏమైనా ప్రయత్నం చేస్తారా : పెద్ద అమౌంటు ఉన్నది కనుక. లేకపోతే కంట్రాక్టర్స్ కి ఇస్తే కె. సి. కెనాల్ కి జరిగినట్టే జరుగుతుండేమో కొంచెం జాగ్రత్త పడతారా ?

Sri P. Narsa Reddy :—Tenders showed an excess of 49% and 46%. Government have rejected that, and they have divided the scheme into 13 or 14 parts so that smaller contractors can come. Government is also examining the proposal whether the scheme could be done departmentally.

Mr. Speaker :—I will take up questions 193, 194 and 195 together.

CONNECTING GODAVARI WATERS WITH KRISHNA

191—

*536 Q.—Sri M. Nagi Reddy (Gurajala) (Put by Sri V. Sri Krishna):—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government to increase the irrigation facilities by connecting the Godavari waters with Krishna; and

(b) if so, the action being taken by the Government in that direction ?

Sri P. Narsa Reddy :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

CONCRETE LINING OF POCHAMPADU PROJECT MAIN CANAL

192—

*631 Q.—Sri M. Nagi Reddy (Put by Sri V. Sri Krishna) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the concrete lining of the Pochampadu Project main canal has been taken-up under the World Bank aid,

(b) if so, what is the length of the canal :

(c) the estimated cost of the work ; and

(d) when the work will be completed ?

Sri P. Narsa Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) 71 miles.

(c) Rs. 7.50 crores.

(d) Expected to be completed by June, 1976.

NATIONALISATION OF BUS TRANSPORT

193—

*329 Q.—Sarasri M. Nagi Reddy and Nallapareddy Sreenivasul Reddy:—Will the hon. Minister for Transport be pleased to state :

(a) the names of the Districts in which the bus Transport has been nationalised so far in the Andhra Pradesh State ;

(b) the names of Districts in which Bus Transport will be nationalised during 1972-73 ; and

(c) the time that will be required to bring the entire State under Nationalisation ?

The Minister for Transport (Sri K. Prabhakara Reddy :—(a)

1. Hyderabad
2. Mahaboobnagar
3. Nalgonda
4. Khammam
5. Warangal
6. Karimnagar
7. Medak
8. Nizamabad
9. Adilabad
10. Krishna
11. Guntur
12. West Godavari
13. The areas of Prakasam District which were formerly in Guntur District.

(b) The Andhra Pradesh State Road Transport Corporation has published 111 schemes covering 127 routes in the Districts of Ananthapur, Kurnool, Cuddapah, Chittoor and Nellore. These schemes are under consideration of the Government.

(c) The time cannot be fixed as it depends on the availability of funds.

FINANCIAL AID FROM CENTRE FOR NATIONALISATION OF BUS SERVICES
194—

*1074 Q.—Sri Vanka Satyanarayana :—Will the hon. Minister for Transport be pleased to state :

(a) whether nationalisation of passenger bus services was held up for lack of funds or due to pressure by the interested parties ;

(b) whether the Union Government which is committed to the policy of Nationalisation has been approached for financial aid for this specific purpose ; and

(c) if so, when did it happen ?

Sri K. Prabhakara Reddy :—(a) The nationalisation of bus services could not be carried out at a rapid pace owing to paucity of funds with the R.T.C.

(b) & (c) The Government is giving the matching contribution to the Road Transport Corporations whenever the State Governments make a contribution as loan capital. The Government of India in the Ministry of Shipping & Transport was addressed in May, 1972 regarding the financing of the State Road Transport Undertakings. Efforts have also been made to include State Transport Undertakings as "Priority Industry" for purpose of lending by Commercial Banks and other financial institutions.

NATIONALISATION OF BUS SERVICES IN RAYALASEEMA

195—

* 715 Q.—Sarvasri V. Srikrishna (Mangalagiri) B. Ratnasabhapathy and M. Nagi Reddy :—Will the hon. Minister for Transport be pleased to state :

(a) whether the Road Transport Corporation is contemplating nationalisation of bus routes in Rayalaseema Districts in the near future; and

(b) if so, when ?

Sri K. Prabhakara Reddy :—(a) The Andhra Pradesh State Road Transport Corporation has published in the Andhra Pradesh Gazette, dated 1st April, 1972 schemes under section 68-C of the Motor Vehicles Act in respect of one hundred and twenty four (124) routes excluding Nellore.

(b) The above schemes are pending consideration of the Government under section 68-D of the Motor Vehicles Act.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—పైనర్ ఎప్పుడు తీసుకుంటారు ? దేట్లు ఏమైనా చెప్పగలుగుతారా ? నేషనలైజ్ చేయడం ఎప్పటికీ అమలులోకి వస్తుంది ? మధ్యలో నెల్లూరు ఎందుకు ఎక్కుక్లాడ్ చేశారు ?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :—ప్రశ్నతో నెల్లూరు కాకుండా ఒక్క రాయలసీమ గురించే ప్రశ్నించారు. ఒక రాయలసీమ డిస్ట్రిక్టు గురించే ఇవ్వబడింది. నెల్లూరులో కూడా కొన్ని రూట్స్ నేషనలైజ్ చేయడానికి పబ్లిష్ చేయబడింది. ముఖ్యంగా వారు పైముగురించి అడిగారు. నేను లోగడ చెప్పినట్లు 68 సి మోటార్ వెహికల్స్ ఆక్ట్ క్రింద రోడ్ ట్రాన్స్పోర్టు కార్పొరేషన్ వాళ్లు పబ్లిష్ చేశారు. అది ప్రభుత్వం పరిశీలనలో ఉన్నాయి. అన్నిటినికూడా 68 డి క్రింద పరిశీలించి ఆఫ్ఫర్ చేయవలసి ఉంటుంది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—దీనికి ప్రభుత్వం ఆలోచించనక్కరలేదు. 1972,73 లో అది పూరి అవుతుందా అది ఒక పెన్సిఫిక్ ప్రశ్న ఉంది. ఈ సంవత్సరం లోపల నేషనలైజ్ చేయడానికి ప్రభుత్వం వెంటనే చర్య తీసుకుంటారా ?

Sri K. Prabhakara Reddy :—Proceedings under this particular Chapter IV of the Motor Vehicles Act are of quasi-judicial nature. I have to hear the objections of both the parties concerned—the R.T.C. as well as private operators also. It has to undergo certain legal process and particularly they will have to be given 30 days time, inform them and hear both the parties and finally decide on the merits of the case, the funds of the R. T. C. keeping in view public interest and all those things. Now they are under consideration of the Government.

శ్రీ బి. రఘునాథాచారి :—ఆర్. టి. సి. కి వచ్చిన నష్టాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని భవిష్యత్తులో, nationalisation of routes కి commit అయ్యారు కనుక నేషనలైజ్ చేయబోయే హాల్స్ లాసెస్ రాకుండా చేసే చా.కి లాసెస్ రావడానికి కారణాలు ఏమిటో తెలుసుకోవడానికి ప్రభుత్వం ఒక కమిటీని వేస్తారా :

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :—గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది ఆపోహ. ఆర్. టి. సి. ఎప్పుడూ లాస్ లో లేదు. 1969-70 లో తెలంగాణా ఏజిటేషన్ వల్ల లాస్ వచ్చింది. You are aware that we had the unfortunate Telangana agitation also during that period. We had heavy losses. Apart from that we had cyclones in Andhra area the same year. In 1972-73 also we had 34.45 lakhs losses in the R.T.C. alone. Right from 1958 we can see..

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :—బిస్సు రూట్లు జాతీయం చేయడం గురించి రాయచోటి ప్రజలలో చాలా ఉత్తేజం ఉంది. ఎన్నికలైన తరువాత చేస్తారని ప్రజలు అనుకున్నారు. బిస్సు ఓనర్లు కూడా తొందరగా చేస్తారనే భయపడుతున్నారు. ప్రభుత్వం ఎందుకు తొందరగా చేయలేకపోతున్నారు ?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :—ఇదివరకే మనవిచేసాను.

We have to give some time to the parties and hear them and then decide; certain legal difficulties are there. We are not going back on nationalisation. Government is committed to nationalise the passenger transport in the entire State.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి (నాగరిక బకం) :—జాతీయం చేయబడని జిల్లాలలో ప్రభుత్వం తొందరలో జాతీయం చేస్తారనే ఉద్దేశంతో బిస్సు ఆపరేటర్లు పాఠ బిస్సులు నడుపుతూ పాసింజెర్లకు చాలా ఇబ్బంది కలుగజేస్తున్నారు. వర్తిక్యంలోగా ఫలానా జిల్లాలు తీసుకుంటామని చెప్పి జాతీయం చేయడానికి పూనుకుంటారా ?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :—మొదట ఎనాన్సు చేసి చేస్తాము.

So far that is not done actually; they should be given proper notice.

శ్రీ సి.హెచ్. పరశురామనాయుడు :—శ్రీరామకం జిల్లాకు బిస్సు నేషనలైజేషన్ ఏప్పుడు ఉస్తుంది ?

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—నేషనల్ జే చేస్టారనే భయంతో చాలావరకు డొక్కుబున్న నేనడపుతూ పాసింజెర్లకు ఇబ్బంది కలిగిస్తున్న మాట నిజమే. చిత్తూరుజిల్లాలో కూడా అదే పరిస్థితి ఉంది. రేపో ఎల్లండో మమ్మల్ని పీకివేస్తారుకదా అంటున్నారు. పాసింజెర్లకు ఇబ్బందిగా ఉంటున్నది. దీనిని గురించి ఏమి ఆలోచిస్తున్నారు ?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :—మొత్తం 21 జిల్లాలలో 12 జిల్లాలలో జాతీయం చేసాము. రెండు జిల్లాలలో ఇదివరకే పార్లర్ గా తీసుకున్నాము. అలస్యం జరగడం లేదు. తప్పనిసరిగా చర్య తీసుకుంటాము.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ (పెనుగొండ) :—కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు లోన్స్ ఇస్తున్నారు. మనం వాటిని సక్రమంగా తీరుస్తున్నాం. వడ్డీ కడుతున్నాము. ట్రాన్స్ పోర్టు బాగా లాభాలతో వడుస్తున్నది. ఫేజు ప్రోగ్రాంలో జాతీయం చేయడానికి వీలుగా కేంద్రం నుంచి విధులకు ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :—ఇదివరకే ముఖ్యమంత్రిగారు ఆగస్టు 1971 లో ఉత్తరం వ్రాసారు. తరువాత ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రిగారు ఆర్థిక మంత్రిగారిని కలవడం దీ.వో. వ్రాయడం జరిగింది. నేను ఢిల్లీ వెళ్ళి ప్రయత్నం చేసాను. ట్రాన్స్ పోర్టును ప్రయారటీ ఇండస్ట్రీగా పరిగణింపని కారణంచేత ఎల్.ఐ.సి. నుంచి కాని డెవలప్ మెంటు బ్యాంకు నుంచి కాని లోన్ రావడంలేదు. ప్రయారటీ ఇండస్ట్రీగా ఇంక్లూడ్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. సఫలీకృతం అవుతామనే అనుకుంటాను.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—కాపిటల్ ఎక్స్ పెండిచరును తీసివేసి లాభ సవాలను సభవారికి తెలియచేస్తున్నారు. అది పొరపాటు. 1972-73లో క్రొత్తగా జాతీయం చేస్తే బిస్సరూట్ల మీద ఎంత కాపిటల్ ఎక్స్ పెండిచరు పెట్టబోతున్నారు ?

Sri K. Prabhakara Reddy :—We are going to invest about Rs. 3 lakhs. We are now short of chasses. We are prepared to invest money subject to availability of materials and other infra structure for the purpose.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—జంటనగరాలలో ఏ రోడ్డుమీద చూచినా బస్సు నిలబడిపోయి ఉంటుంది. బాగా పాతవై పోయాయి. మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా ?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :—మా దృష్టికి రాలేదు. తీసుకువస్తే అప్పటికప్పుడే ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. హైదరాబాదు పట్టణంలో సంవత్సరానికి 133 లక్షలు నష్టం వస్తున్నది. ఆ మేరకు గ్రామాలనుంచి తెచ్చి పెడుతున్నామని గమనించి.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

PURCHASE OF AERO-PLANE BY STATE GOVERNMENT

S. No. 195-A—

S.N.Q.No. 1513-N.—Sarvasri P. Govardhan Reddy, Kaza Ramanadham & K. Ramreddy :—Will the hon. the Deputy Chief Minister be pleased to state :

(a) when was the Aero-Plane purchased by the State Government ;

- (b) how many times it was used so far ;
 (c) what is the annual expenditure ; and
 (d) what is the economy achieved by Government having a plane ?

The Deputy Chief Minister (Sri B. V. Subba Reddy) :—(a) The Plane was purchased by the Government on 1-4-1970 and the same was taken possession of on 27-4-1970.

(b) 28 times.

(c) During : 1970-71 : Rs. 1,17,830.43
 1971-72 : Rs. 68,568.72
 1972-73 : Rs. 39,581.62
 (So far)

(d) The Plane is intended to ensure speedy movement for V.I.Ps and highly placed Govt. officials in connection with inspection tours in the State to the places where regular Air services do not exist. The main aim of purchase of the Plane was to ensure mobility, at short notice and in times of need, rather than economy.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఈ విమానానికి 1970-71 లో లక్ష రూపాయలు పైగా ఖర్చు జనవది. తరువాత కూడా 50 వేలు ఇట్లా జనవది. దీనిని ఎవరు ఉపయోగించారు ? ఎందుకు ఉపయోగించారు ?

మిస్టరు స్పీకర్ :—ఏ సంవత్సరంలో ఉపయోగించింది కావాలి ?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఈ సంవత్సరంలో చెప్పమనండి.

Sri B. V. Subba Reddy :—This year it has been used 16 times. By whom it was used—the particulars are not here. The total number of time used is 28.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఈ పర్టిక్యులర్స్ కావాలి. మొత్తం 28 సార్లు ఎవరు ఉపయోగించారో పర్టిక్యులర్స్ కావాలి. కోట్ల రూపాయలకు కొన్నాం. లక్షపైగా ఖర్చు చేస్తాము.

Mr. Speaker :—The dates on which the plane was used I have got. The persons who used—I don't have that information.

25-9-71 .. 1 hour 40 minutes. Begumpet—Madras
 1 hour 50 minutes. Madras—Begumpet.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—1,90,00,000 లు పెట్టి కొన్ని ప్లేను. దానికి ప్రతి సంవత్సరం రు. 1,80,000 లు నష్టం వస్తున్నది. ఎందుచేత ?

Sri B. V. Subba Reddy :—

1971 : 7-11-1971

1 hour 20 minutes Hyderabad to
 Rajahmundry.

8-11-1971

Rajahmundry to
 Hyderabad.

10-11-1971 1 hour 50 minutes Hyderabad to
Visakhapatnam.

11-11-1971 1 hour. Visakhapatnam
to Warangal,
30 minutes, Warangal to
Hyderabad.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ప్లేసు కొన్న ఖరీదు ఎంత ?

Sri B. V. Subba Reddy :—I have given the figure. Members are thoroughly mistaken that one crore has been spent. From the Coramandel it was purchased for Rs. 7 lakhs in 1970.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—రు. 1,70,000 లు సంవత్సరానికి నష్టం వస్తున్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—70-71 లో ఖర్చు. రు. 1,17,830 లు.

Sri B.V. Subba Reddy :—71-72 68 lakhs.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఇది ఉపయోగించిన తరువాత యిది అవసరమని ఫీల్ అవుతున్నారా ?

Sri B V. Subba Reddy :—We feel it necessary and we are using it also, as and when necessary. Recently when fire accident took place, the plaque was taken there. The Chief Minister has made use of it.

Sri A. Sriramulu :—What is the type of aircraft, Sir, and how many persons can travel ?

Sri B.V. Subba Reddy :—This is what is called Beachcraft air craft and six persons can travel including the air pilot.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :—అధ్యక్ష, మన మంత్రిగారు చదువుతూ బీగంపేట టు మదరాసు మూడు నాలుగు చదివారు. మదరాసుకు యితర స్థాయిల్ను ఉండగా దీనిని ఎందుకు ఉపయోగించారు ? అది ప్రమాదకరమేమో పెక్కికలుగా సలహా తీసుకుంటారా ?

శ్రీ బి. వి. సుబ్బారెడ్డి :—వివరాలు లేవు. సెసరేటు క్వశ్చను వేయండి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—దీనిపైన సంవత్సరానికి ఎంత ఖర్చు అవుతున్నది. హైదరాబాద్ టు వైజాగ్, హైదరాబాద్ టు రాజమండ్రి ఫేర్లు ఏమి పెట్టారు ?

శ్రీ బి. వి. సుబ్బారెడ్డి :—చెప్పాను. ఈ సంవత్సరం యింత వరకు రూ. 38,000 లు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది.

Smt. J. Eswari Bai :—Yearly how much you are spending ?

Sri B. V. Subba Reddy :—Approximately it comes to Rs. 50,000.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఈ ప్లేసులో ఎవరు ప్రయాణం చేయడానికి ప్రభుత్వం కొన్నది : ఎవరెవరు ప్రయాణం చేశారన్న ప్రశ్నకు ఛివరాలు లేవన్నాడు. దీని ఖర్చు ఎవరు భరించాలి ?

Sri B. V. Subba Reddy :—What the member wants is in the answer itself. It is intended to use for the V. I. Ps. and the expenditure is borne by the Government.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—అధ్యక్ష, ఈ విమానంతో ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక్కరే ఎక్కలా లేక మంత్రులు ఎక్కవచ్చునా? శాసనసభ్యులు అధికారులు కూడా ఎక్కవచ్చునా? నిబంధనలు ఏమయినా ఉన్నవా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—చెప్పినాడు. The plane is intended to ensure speedy movement for the V. I. Ps.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—అచ్చిరంగా నిబంధనలున్నవా? శాసన సభ్యులు కూడా వి. ఇ. పీస్ క్రింద పరిగణించబడాలి.

Mr. Speaker :—And highly placed Government Officials.

Sri C. V. K. Rao :—We wanted to know who are the members that can travel in the particular air craft? We wanted to know for whom it is stated as V.I. Ps and who are these highly placed Government Officials? What is meant by that? Does it mean the Director or the Secretary?

Sri B. V. Subba Reddy :—So far as V. I. Ps. are concerned, people discharging their responsibilities and duties; people holding high positions in Government. If the Legislators are also wanted to be considered as V. I. Ps. we will consider about it, Sir, in due course.

Sri C. V. K. Rao :—That does not arise. What is the point in classifying like that? If anybody wants will he be classified.

Sri B. V. Subba Reddy :—Whether we consider them as Very important persons, we shall consider about it.

Sri M. Narayana Reddy (Bodhan) :—Whether any study was made on the comparative operational advantage and cost between the old, new and modern helicopters?

Sri P. V. Narasimha Rao :—I would like to say that the decision to purchase this plan was taken some time about three years ago. All these matters were gone into. We had a long discussion on whether we should go in for the Helicopter or this plane. Finally it was decided, after examining all these aspects, and this plane was purchased.

Sri C.V.K. Rao :—Was it a first-hand one or a second-hand one?

Sri P. V. Narasimha Rao :—Second-hand one.

Sri C. V. K. Rao :—Rs. 7 lakhs were spent in one year and Rs. 1.5 lakhs has been spent now. About 1/7th is the expenditure.

Sri P. V. Narasimha Rao :—I do not have the details now. The Deputy Chief Minister will give. But I remember that in the first instance when the trial flights were taken, some repair became necessary and therefore, the first year the expenditure was more than

a lakh of rupees. That includes the cost of the repair also. Operational expenditure cannot be more because the flights were very few in that year.

Sri C. V. K. Rao :—So, it is the condemned one.

Sri P. V. Narasimha Rao :—I can certify that it is in a very good condition and if Mr. C. V. K. Rao wants to fly, by a special G.O. we will do that.

Sri B. V. Subba Reddy :—The cost was Rs. 4.7 lakhs and the cost of the Spare parts was Rs. 2.3 lakhs, the total being Rs. 7 lakhs.

శ్రీ ఎ. శ్రీరామయ :—(ఏలూరు) 7 లక్షలు ఖర్చుపెట్టి కొనడంలో తప్పు ఏమీ లేదు. ఎఫెక్టివ్గా ఉపయోగించుకోడానికి ప్రతి జిల్లాలో రన్-వే ఏర్పాటు చేసి ముఖ్యమంత్రిగారికి క్వీక్ మీన్స్ ఆఫ్ ట్రాన్స్పోర్టు అయేటట్లు చేయడం అవసరం. ఆ విధముగా చేస్తారా?

శ్రీ బి. వి. సుబ్బారెడ్డి :—ఎప్పుడు అవసరం అయితే అప్పుడు ఉపయోగించుకోవచ్చు.

Sri P. V. Narasimha Rao :—Not only that Sir, there are certain air-strips already in our State but they are not at all in good condition because they have never been used for years and years. Number of runways were constructed during the time of war. For instance, Tadepalligudem runway is one of the longest runways I have ever seen but it is in a very bad state which requires repairs. We have requested all the Collectors to take special interest in it by making use of the engineers and technical know-how. We requested them to get them repaired. The Director-General of Civil Aviation was here three days ago. He met me and I pointed out this fact to him and he has promised to see that all the air-strips under his control are immediately repaired and they really wanted to maintain them, now that there is a likelihood of their being used, he has promised that he will see that they are brought under good condition. Those which are under the Military authorities and not under the Civil Aviation authorities will have to be taken up with the Military Authorities either to take them over by the State Government or see that they are repaired.

శ్రీ యమ్. ఆర్. అప్పారావు :—అధ్యక్ష, ఎయిరోప్లేన్ కంటే హెలికాప్టర్ తీసుకొంటే బాగుంటుందేమో అని నా సలహా.

Sri B. V. Subba Reddy :—At present, I do not consider it necessary.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—అధ్యక్ష, పి. వి. సి. కొరకు 7 లక్షల ఖర్చు పెట్టి ఎయిరోప్లేన్ కొన్నామన్నారు. దానిని యూజ్ చేసినా చేయకపోయినా దాని మెయిన్టెనెన్స్ కి సిబ్బందిని పెట్టుకొనవలసిన అవసరము వుంటున్నది. పి. వి. సి. కొరకు అవసరము లేనపుడు డెయిలీ ప్యాసెంజరు లిఫ్ట్ గా కన్వర్ట్ చేసే అవకాశము వున్నదా?

Sri P. V. Narasimha Rao :—This is meant for the State Government and those who are to use it not to be used as taxis.

శ్రీ టి. నరసింహారెడ్డి :—మంత్రులు చాలసార్లు ఢిల్లీకి పోతూ వుంటారుకదా, దీనిని ఎందుకు వాడడము లేదు ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అది చాల కష్టము.

CONSTRUCTION OF GUNDLAKAMMA ACQUEDUCT IN NAGARJUNASAGAR
RIGHT CANNAL.

S.No. 195-B.—

S.N.Q.No. 1514-A.—Sarvasri V. Srikrishna, Vanka Satyanarayana & M. Nagi Reddy :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) the original estimate for the execution of the work of the construction of the Gundlakamma aqueduct on Nagarjunasagar right canal ;

(b) whether any excess amount was agreed upon in the agreement concluded ;

(c) who are the contractors to whom the work was entrusted and

(d) whether the work was split up into parts after the original estimate was prepared ?

Sri P. Narsa Reddy :—(a) Rs. 82.00 lakhs.

(b) The work was let out to the lowest tenderer at 45.32% excess over the estimated value.

(c) M/s. Gayathri Engineering Company.

(d) No, sir.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అధ్యక్ష, ఒరిజినల్ ఎస్టిమేటుకు ఇంత పెర్సెంటేజ్ ఎక్స్ సెస్ అవడము సరియైనది అవునో కాదో ఇన్వెస్టిగేట్ చేయవారా ?

Sri P. Narasa Reddy :—We had put on a Special Cell Sir, to look into it. The reasons shown are (1) that out of 7 tenders that were received this was the lowest for Rs. 1 crore and 8 lakhs; (2) The tenderer did not agree to reduce the rate any further in view of the difficult nature of the work; (3) The estimate was prepared based on 1969-70 rates of Vijayawada Circle i.e. on 14-60 Schedule. The Government has issued orders in August, 1969 freezing the Schedule of Rates of all Circles and also deleting 15 percent of upland allowance in view of the increase in cost of labour and materials and revision of certain items in schedule particulars in the taluks of Vinukonda, Malakapur, where this work was situated. The Government has issued orders in December, 1971 permitting restoration of 15 percent upland allowance and increase of rates as the above proposal was under the consideration of the Government. Therefore the Government was advised to accept this tender at this high rate of 45 per cent.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అద్యజ్ఞ, వాటిని జస్టిఫై చేసుకొనడానికి మామూలుగా రిపోర్టు వస్తాయనుకోండి. పేరు ఖాట్లవారిపాలెం డీప్ కట్ గురించి చెప్పాను. గుండ్లకమ్మ విషయములో 85 లక్షల ఎస్టిమేటుకు 45 పెర్సంటు ఎక్సెస్. డిపార్టుమెంటు లెవెల్ లో కంట్రాక్టర్ తో కొల్యాడ్ అయిపోయి ముందే అనుకొని పెండ్లయ్య పెట్టించి ఈ రకముగా చేసిన వాటిలో చాల నష్టము జరిగినవి. ప్రాజెక్టుల కాస్తు ఎక్కువ అవుతుంది. ఈ విషయములో రగిన చర్యలు తీసుకోకపోతే చాల నష్టము వస్తుంది. మనము ఒక నిరయనికి వస్తే డిపార్టుమెంటులో చేయడానికి అవకాశము వుంటుంది. కాబట్టి ప్రత్యేకమైన ఒక ఎంప్లాయిరీ కమిటీని పేయడానికి ప్రయత్నము చేస్తారా ?

Sri P. Narasa Reddy :—In this particular case, I have asked the Secretary, P. W. D. to go into the matter minutely because this has been finalised by Financial Adviser in Technical Cell and also by the concerned Chief Engineer. As our Hon'ble Member suggests, I am also not satisfied; so, I have asked the Secretary, P. W. D. to go into the matter in detail. It is not possible to go adhoc inspecting and enquiring into all such works in State unless there is suspicion.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—కొన్ని లక్షలకు సంబంధించిన పెద్ద మొత్తాల విషయము మన దృష్టికి వచ్చినవి. 55 లక్షల కాంట్రాక్టుకి సంవత్సరములలో పూర్తికావాలని ఆగ్రిమెంటులో వుంది. గవర్నమెంటునుంచి వచ్చిన కారణాలవల్ల పూర్తికాకపోతే 25% ఎక్సెస్ పేమెంటు యివ్వాలని ఆగ్రిమెంటు టరమ్స్ లో వుండడంవల్ల ఎక్సెస్ పేమెంటు యిచ్చారు. ఇలాంటివి జరుగుతున్నవని కంప్లెయింట్సు వున్నవి. ప్రత్యేకముగా వీటిని సరిచేసి సక్రమము చేయాలని మంత్రిగారి ఆలోచన. అందువల్ల వీటిని ఇన్వెస్టిగేట్ చేయడానికి ఒక కమిటీని పేయస్తారా ?

Sri P. Narasa Reddy :—I surely have such matters enquired into whenever such complaints are given by the Hon'ble Members.

శ్రీ పి. సత్యనారాయణ :—ఒరిజినల్ ఎస్టిమేట్ ఏ సంవత్సరములో యాక్సెప్ట్ చేశారు? రివైజ్డ్ ఎస్టిమేటు ఎప్పుడు జరిగింది? ఛైము ద్యురేషను ఎంత?

శ్రీ పి. నరసారెడ్డి :—ఎస్టిమేట్ రివైజ్డ్ కాలేదు. The estimates were prepared at Rs. 70 lakhs Subsequently after three or four months there was relaxation,.... పెండ్లయ్య 25-3-70 న విలవడము జరిగింది. 23-9-71 లో రివైజ్డ్ అయినది.

MATTER UNDER RULE 341

re : Flood water level in Godavari at Bhadrachalam and Dhavaleswaram.

Mr. Speaker :—Now the Minister for Irrigation to give information under Rule 341. raised yesterday by C. V. K. Rao.

శ్రీ పి. నరసారెడ్డి :—భద్రాచలంలో ప్రికాషనరీ లెవెల్ +155 mc. ft. డేంజరు లెవెల్ +160. 7-7-72 నాడు 3 గంటలకు +151.31 కి వచ్చినది.

So far as Dowleswaram is concerned at 6.00 a. m. on 7-7-72, it was +9.8 Ft. The first warning was issued when the level of water over anicut was +8 and second warning will be issued at +10. At this level, navigation on the river is stopped. After the Hon'ble Member has given this notice, yesterday we have issued instructions to the conservancy staff and Collectors to see that no damage is done either to life or property and to take adequate measures.

Sri C. V. K. Rao :—This is July. In the month of July, it is not usual for the Godavari floods to commence. Normally, the month of August is considered to be a danger month for floods and so it appears to be a quite a dangerous situation and what is the reading in the floods and has the Government taken any effective precautionary measures?

Sri P. Narasa Reddy :—I have already informed the readings, Sir.

భద్రాచలంలో 10 ఫీట్ బిల్డ్ డేంజరు లెవెల్ వుంది. భవలేశ్వరములో +98 వరకు వచ్చినది. The Collector, Executive Engineer and the Superintending Engineer will take precautionary measures telling the villagers to vacate when the flood is on the increase. They will take adequate measures that no life or property is affected. ఇంకా అదనముగా ప్రికాషనరీ మెజర్స్ తీసుకొనడానికి ఏమీ లేదు. వార్నింగ్ ఇచ్చి వెకిట చేయిస్తాము.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ప్రభూ! ముందు ముందే ప్రికాషనరీ మెజర్స్ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. నరసారెడ్డి :—ప్రమాదం జరిగే మావన గ్రామస్థులకు ఇవ్వబడుతుంది. అంతకంటే ఏమీ చేయమంటూలో గౌరవసభ్యులే పెరివివ్వండి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—నేను మంత్రిని కాదుకదా.

శ్రీ ఎ. హనుమంతరావు :—ప్రికాషనరీ మెజర్స్ అంటే ఇసుక బస్తాలు, సిమెంటు బస్తాలు మొదలై నవి సిద్ధంగా వుండాలా?

శ్రీ పి. నరసారెడ్డి :—పైప్స్ తీసుకోవడానికి ఇంజనీర్స్ కు ఉత్తర్వులిచ్చాము. We have issued instructions to our engineers. ఫ్లడ్ బ్యాంక్స్ ను ఇన్స్ పెక్టు చేయటం జరిగింది. అవి బాగానే వున్నాయి.

శ్రీ ఎ. హనుమంతరావు :—ఇసుక, సిమెంటు బస్తాలను సిద్ధంగా పెట్టాలా?

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

Calling attention to a matter of urgent public importance : 8th July, 1972. 181
re : Collection of one paise more per litre by the petrol and gasoline dealers in the twin cities since April, 1972.

శ్రీ పి. నరసారెడ్డి :—ఫర్స్ట్ బ్యాంక్ ఎఫెక్టు కాలేదని ఈరోజు ఉదయమే చార్జ్ వచ్చింది. ఇంజనీర్ రెడీగా వుంటుంది. సిమెంటు అవసరమైనప్పుడు తీసుకువస్తారు. ఇప్పుడే తీసుకురచ్చి పెడితే ఉపయోగించకపోతే పాడవుతుంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—భద్రావలం వూళ్ళోకి నీళ్ళు వచ్చాయని, రోడ్డు మునిగిపోయిందని వార్త చూశాము.

శ్రీ పి. నరసారెడ్డి :—ఒక ఫుట్ తగ్గిందని ఇప్పుడే మనవిచేశాను. మళ్ళా ఏమైనా ఇన్ఫర్మేషన్ వస్తే తెలియజేస్తాను. We have got two persons in our office. Everytime they are having telephonic instructions i. e., for every 2 hours or so.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ డి. వెంకటేశ్వర :—మొన్న వ్యవసాయశాఖా మంత్రిగారు రాష్ట్రంలో ఎరువుల కొరత లేదు కావలసినంత ఎరువులు ఉన్నాయని చెప్పారు, ప్రస్తుతం ఎక్కడా దొరకడంలేదు. ఏ డిపోలోను లేవు. రైతులు చాలా నిరుత్సాహంగా వున్నారు. మంత్రిగారు ఏదో మీటింగు పెట్టినట్లు తెలిసింది. రైతులకు వెంటనే ఎరువులు అందించటానికి ఏ ప్రతిపాదనలు చేశారో చెబుతారా ?

మిస్టర్ చెప్మాన్ స్పీకర్ :—మీరు ఆల్ అప్ ఎ సడన్ అడిగితే ఎట్లా ?

Sri D. Venkatesam :—Because this is a burning problem I am asking. I am told that there is an improvement. What has been decided to supply the manures in the State?

Mr. Deputy Speaker :—I don't think he will be in a position to say any thing now.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—ఇప్పుడు చెప్పేది ఏమీ లేదు. 5 వ తేదీ మీటింగుకు పిలిచాము.

శ్రీ వై. వెంకట్రావ్ :—మమ్మల్ని పిలవలేదు. వారి పార్టీవారిని పిలిచారేమో.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—5 వ తేదీ మీటింగు పిలిచాము. సభ్యులు నలుగురైదుగురు వచ్చారు. ఇప్పుడు ఏమి చెప్పగలను ?

Sri C. V. K. Rao :—It is because the Minister said about the convening of the meeting.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re : COLLECTION OF ONE PAISE MORE PER LITRE BY THE PETROLE AND GASOLINE DEALERS IN THE TWIN CITIES SINCE APRIL, 1972.

The Minister for Finance (Sri A. Bhagavantha Rao Deputising the Minister for Home, Sri V. Krishna Murty Naidu):—The Hyderabad and Secunderabad Petrol Dealers Association has decided to charge two paise more per litre from 1-4-1972 with a view

Calling attention to a matter of urgent public importance;

re : Collection of one paise more per litre by the petrol and gasoline dealers in the twin cities since April, 1972.

to cover their service charges. The retail price in Hyderabad and Secunderabad is Rs. 1-50 per litre. They felt it is not sufficient to cover their service charges. Since no specific complaint was received at any of the Police Stations in the City limits, no action could be taken in this regard.

Sri M. Narayan Reddy :—Sir, Honourable Minister made a very brief statement showing his more helplessness about the gravity of the situation. It is admitted that these dealers in the two cities, have collected unlawfully or unauthorisedly these one or two paise more from the consumers over and above the cost price that is now charged in the districts and taluks. One can understand if a paise more is collected in taluk or in a rural area. But in the capital, in the Twin Cities, this has been done. Perhaps here, the Minister merely stated that for their service collection has been made. May I submit that this has been made in pursuance of a decision taken by the dealers in the Twin Cities towards the collection of funds for their Association. Whether the State Government would allow such an unauthorised collection by way of donation and subscription, it amounts to a forced subscription from the consumers using petrol towards the association funds. Whatever may be the law, if the State Government would allow this kind of malpractice, this kind of fraud to be played on the consumers on the ground of helplessness under the existing law or any other authority, from to-day onwards some other traders would start collecting such unwarranted subscriptions since they now know that the State Government is helpless. In view of the fact, I would ask the Honourable Minister whether any effort, after receiving this notice, has been made through the Police Commissioner in the City to send for the Managers of these Oil Companies, who are here in Hyderabad and Secunderabad, Branch Managers, Area Managers of Esso, Burmah Shell, Indian Oil Company and others to know how this has happened and what action the Companies have already taken in the first instance, I want to know. The Indian Oil Companies are the public undertakings in the Central Sector. I want to know whether the dealers dealing with the Indian Oil Company or operating separately are contacted or they have also fallen in this illegal collection and whether any effort has been in this regard taken by the State Government. If not, the reasons may be stated. The amount of collection from April onwards i.e., during the last three to four months can easily be found out from the records. It may be presumed that more than Rs. 1000 a day is collected in the City towards the fund of these dealers and it would go to several lakhs in a year. Whether the State Government take steps to recover this amount and use it for charitable purposes and take also action against the concerned to meet this crisis.

శ్రీ ఎ. భగవంతురావు :—అధ్యక్ష, ఈ రకంగా 1-4-72 నుండి కలెక్టు చేస్తున్న మాట సీజమ్. ఇక్కడేగాదు. మైసూరు, తమిళనాడు, ఢిల్లీలో కలెక్టు చేస్తున్నట్లు యిన్ఫర్మేషన్ వచ్చింది. ప్లీజ్ ఏదో ప్రెషర్ తెచ్చి అపే వరిస్థితి

re : Collection of one paise more per litre by the petrol and gasoline dealers in the twin cities since April, 1972.

వున్నట్లు వుంది. మైసూరులో తమిళనాడులో ఏమీ చేసింది, లేనీది యిప్పర్మేషన్ లేదు. ఇది ఏమో సెంట్రల్ నబ్బెక్టు. ఫిక్స్డ్ ప్రైస్ కంటే అదనంగా అమ్మినప్పుడు డీలర్స్ కు మాత్రము వారిమీద పవర్స్ వున్నవి. డీలర్స్ ను కాంట్రాక్టు చేయడం జరిగింది. ఏ రకంగాను, అట్లా అమ్మకుండా చేయడానికి లిగర్గా ఏమీ కనబడడము లేదు. అందరిని పిలిచి పర్ స్వేడ్ చేయడానికి ప్రభుత్వము ఆలోచన చేస్తున్నది.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :—ఫిక్స్డ్ రేటు కంటే ఎక్కువ ధుకు అమ్ముతుంటే ఎలా కంట్రోలు చేయాలో తెలియనటువంటి పరిస్థితిలో వుంది ప్రభుత్వము, దీనికి లా లేదా? కంట్రోల్లు కమిటిటీ గాదా?

శ్రీ ఎ. భగవంతురావు :—ఎసెన్సియల్ కమోడిటీస్ ఆక్టు క్రింద రాదు యిది. సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు వ్రాయడమో లేకపోతే డీలర్స్ తో మాట్లాడి, వర్సనల్ గా వత్తిడి తీసుకువచ్చి అట్లా చేయవద్దని చెప్పడమో జరుగుతోంది.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :—సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు ఎందుకు తెలియవరవలేదు? ప్రభుత్వము యాక్స్ తీసుకోవడములో వెనుకబడి వుంది. సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు వ్రాయవచ్చు. వెంటనే యాక్స్ తీసుకోవచ్చు. అది చేయాలి యిది చేయాలి ఏది చేయాలనే మీమాంసలో పడితే, వారు యిల్లగర్గా కలట్టు చేస్తున్నారు. మూడు మాసాలలో 9 లక్షలు కలట్టు చేశారు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—నారాయణరెడ్డిగారు సూటిగా ఒకటి అడిగారు. ఇండియన్ అయిల్ కంపెనీ పబ్లిక్ అంధర్ టేకింగ్. ఇండియన్ అయిల్ కంపెనీ కనీసము వారి డీలర్స్ తో లైసెన్స్ కాకుండా చేయడానికి అయినా ప్రయత్నము చేయవచ్చు. అలాంటప్పుడు సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు వెంటనే వ్రాసి లేకపోతే ప్లేటు గవర్నమెంటు వారిని కాంట్రాక్టు చేయవలసింది, ప్లేటు గవర్నమెంటుకు సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు తేడా లేదు. దీని గురించి అయినా స్టేప్ తీసుకున్నారా? జనము ఎక్కడ పైస తక్కువ వుంటే అక్కడికే పోతారు.

శ్రీ ఎ. భగవంతురావు :—ఇండియన్ అయిల్ కంపెనీవారిని కాంటాక్ట్ చేయడం జరిగింది. మిగతా కంపెనీలతో లైసెన్స్ కావడం జరుగుతుంది. The Indian Oil Company was contacted. They expressed their inability. డీలర్స్ ను పిలిచి వున్నారు. మేము లైన్ ఆఫ్ అయినామని చెప్పారు. దీనిమీద కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వ్రాసి ఏమి యాక్స్ తీసుకోవాలనేది ఆలోచన చేస్తాము.

Sri M. Narayan Reddy :—There is a subsisting agreement between the dealers of the companies with regard to sale of petrol and gasoline. Whether the Government has made any effort to see that agreement whether this kind of charge is covered by that subsisting agreement, if not they can all be prosecuted for forgery and cheating under 420 I.P.C. I want to suggest that the Government also must

Calling attention to a matter of urgent public importance :

re: Hardships experienced by the Lorry owners of Andhra Pradesh for not allowing the lorries from A.P. entering Tamil Nadu State to take loading capacity of 15 tons while the same loading capacity is allowed in the state and also in the Tamil Nadu State.

realise that every day of delay is resulting in unwanted gain of Rs. 1,000 or more to the dealers and corresponding loss to the consumers. So there is scope of taking action. Secondly I suggest that the Indian Oil Company should be contacted and also the Central Government because it is a controlled commodity under the Central Act. The matter should be taken up immediately as a supplementary measure with the Central Government while taking and reserving action by the State Government under the agreement with the Company, Sir.

Sri A. Bhagavantha Rao :—So far, there is no material available to show that there is subsisting contract between the companies and the dealers. అందుచేత ఆ క్వశ్చన్ ఎరైజ్ కాదు. So far as the action is concerned, we are at it. We will definitely inform the Government of India.

re : Hardships experienced by the lorry owners of Andhra Pradesh for not allowing the lorries from Andhra Pradesh entering Tamilnadu state to take loading capacity of 15 tons while the same loading capacity is allowed in the State and also in the Tamil Nadu State.

శ్రీ ఎ. హనుమంతరావు :—అధ్యక్ష, మన లారీలు అన్నింటికీ కూడా కొంత గోదావరి డెల్టా ప్రాంతములో కొద్దిగా లోడింగ్ కెపాసిటీ తగ్గిస్తాము. మొత్తము తెలంగాణ ఏరియాలో మిగతా నేషనల్ హైవేస్ లో, స్టేటు హైవేస్ లోను మన లారీలను 15 టన్నుల లోడింగ్ కెపాసిటీతో ఎలా చేస్తున్నాము. మన రాష్ట్రములో మన లారీలకు ఏ లోడ్ అయితే ఎలా చేస్తున్నామో మదరాసు నుండి వచ్చే లారీలకు కూడా అదే లోడ్ అన్ని రోడ్స్ మీద ఎలా చేస్తున్నాము. కాని మదరాసు ప్రభుత్వము, మన రాష్ట్రములో ఏవో కొన్ని రోడ్స్ మీద మనము నిషేధము కల్పించామని, మీ లారీల అన్నింటి లోడ్ తగ్గిస్తామని, మన లారీలు మదరాసు పోతే ప్రతి లారీ లోడింగ్ కెపాసిటీని తగ్గించారు. మన రోడ్స్ లో ఎక్కువ లోడింగ్ కు అవకాశము లేని రోడ్స్ చాలా తక్కువగా వున్నవి. డెల్టా ప్రాంతములో పంట కాలవల మీద వున్న రోడ్స్ మీద తక్కువ లోడ్ ఎలా చేస్తున్నాము. అంతేతప్ప మరేమీ లేదు. మరి మదరాసు ప్రభుత్వము అలా చేస్తున్నప్పుడు ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారో మంత్రిగారు సూచించాలని కోరుతున్నాను.

re: Hardships experienced by the Lorry owners of Andhra Pradesh for not allowing the Lorries from A. P. entering Tamil Nadu State to take loading capacity of 15 tons while the same wading capacity is allowed in the State and also in the Tamil Nadu State.

The Minister for Transport (Sri K. Prabhakara Reddy):—The maximum permitted laden weight of Goods Vehicles on roads in Andhra and Telangana areas of the State of Andhra Pradesh is as follows :

Andhra Area of Andhra Pradesh State :

(i) On roads other than
National Highways	12 Metric tons
(ii) On National Highways	No restriction (i.e.)
permitted Laden Weight
will be equal to
registered Laden Weight
of the Vehicle.

Telangana Area :

On all roads	No restriction (i. e.)
permitted Laden Weight
will be equal to
Registered Laden Weight. |
|--------------|--|

The above mentioned load restrictions are applicable to all vehicles that ply on the roads irrespective of the fact whether they are Andhra based vehicles or other State based vehicles.

The load restrictions of 12 tons in the Andhra Pradesh State have been imposed depending on the road crust, the sub-soil and the local conditions of the roads. These restrictions cannot be removed unless the road conditions in the Andhra Pradesh State improve.

Prior to 8-6-1970, Public Carriers and Private carriers plying in Tamil Nadu State were allowed only a gross laden weight of 12 tons on all roads in the Tamil Nadu State. On and from 8-5-1970, the Government of Tamil Nadu increased the gross laden weight upto 15 tons or equivalent to the Registered laden Weight whichever is less on all National Highways, State Highways and all the Major District Roads of the Government.

The lorry Owners' Associations represented that this concession of increase in permitted laden weight is not allowed to the vehicles of Andhra Pradesh State when they ply in Tamil Nadu State.

The matter was taken up with the Government of Tamil Nadu State on 14-7-1971. It was agreed that the local conditions regarding speed, load, dimensions and prohibited roads in the reciprocating state will be observed by the permit-holder and the Driver.

re : Failure of the Government to check the rising prices of essential commodities in the state.

Since the Government of Tamilnadu are allowing 15 tons load to all Goods Vehicles in their State, there should not be any difficulty for them to permit the Andhra based Goods Vehicles to carry the permitted load in their State, according to the terms of the agreement. This matter will be taken up with the Government of Tamil Nadu again for implementation of the terms of the Agreement. In the month of August, the Home Secretary and the Commissioner of Transport are visiting Tamilnadu and I am sure that Tamilnadu Government will agree to this.

శ్రీ ఎ. హనుమంతరావు :—ఆగస్టు మాసములో ట్రాన్స్‌పోర్టు మంత్రిగారు మదరాసు పోతున్నారని చెప్పారు. అప్పుడు మన యీ రోడ్స్ పరిస్థితి చెబితే బాగుంటుంది. మనము ఏదో అన్యాయము చేస్తున్నామనే భావముతో మదరాసు ప్రభుత్వము వుంది. అది అన్యాయము గాదు. మీ లారీలకు సర్జన్ రోడ్స్ మీదనే తక్కువ రోడింగ్ ఎలో చేస్తున్నాము. మావి కూడా అట్లాగే చేస్తున్నాము. కాబట్టి మదరాసులో మా లారీలను కూడా ఎలా చేయాలని చెప్పి పర్మిషన్ యివ్వడానికి ఒప్పించాలి. లేకపోతే మన లారీలకు వారు ఎటువంటి రిస్టిక్షన్స్ పెట్టారో మనము కూడా అటువంటి రిస్టిక్షన్స్ పెట్టాలని కోరుతున్నాను.

Sri K. Prabhakar Reddy :—During my last visit to Madras I have taken up the matter with the concerned Minister and he has also agreed, but there are some formalities to be completed by the concerned State Secretaries and the Transport Commissioners. I am really hopeful that the Government will definitely consider this demand.

re : FAILURE OF THE GOVERNMENT TO CHECK THE RISING PRICES OF ESSENTIAL COMMODITIES IN THE STATE

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్ష, ఆహార ధాన్యాల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయని ప్రభుత్వానికి కాలి ఎజెన్షన్ యిచ్చాము. నిజానికి ప్రభుత్వము యిప్పుడే గాదు, ఎప్పుడు కూడా పెద్ద పెద్ద వాగ్దానాలు చేస్తూ వచ్చింది, ఆ వాగ్దానాలు అమలు పరుస్తామని చెప్పింది, వాటిని అమలుపరచుకోగా కనీసము తినడానికి తిండి కూడా యివ్వలేని పరిస్థితిలో వుంది. దుర్భర పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి, ఆదాయాలు తగ్గిపోతున్నాయి. మనకు ప్రభుత్వము వున్నదా లేదా అనిపిస్తున్నది. ఈ పరిస్థితులతో ప్రభుత్వము యింతగా నిర్లక్ష్యము వహించినందు వల్లనే దీని విషయములో ఒక అడ్జర్నెమెంటు మోషన్ తీసుకురావాలని యిస్తే దానిని అధ్యక్షులవారు కాలి ఎజెన్షన్ క్రింద కన్సర్డు చేశారు. ప్రభుత్వము అక్కుళ్లు బియ్యము 81 రూపాయలకు కొంటున్నది. ప్రజలకు కూడా ఆ బియ్యాన్ని 81 రూపాయల చొప్పున యిప్పించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి లేదా అని అడుగుతున్నాను. ప్రభుత్వానికి ఒక ధర్మము ప్రజలకు ఒక ధర్మమా? ప్రభుత్వము తాను కొనే బియాన్ని

re : Failure of the Government to check the rising prices of essential commodities in the state.

అక్కుళ్ళను ప్రజలకు సరఫరా చేసే బాధ్యత లేదా అని అడుగుతున్నాను. కనుక ప్రజల రక్తమాంసాలు బ్లాక్ మార్కెట్లో ఇతరులు తింటూ వారిని పీడించడం బాగుగా లేదు. ఎలక్ష్నుకు ముందు కె. జి. 1-00 కి అక్కుళ్ళు బియ్యం అమ్మాలని ఉంది. ఇప్పుడు 1-35 పైసలు అమ్ముతున్నారు. ఇప్పుడు అన్ని వస్తువుల ధరలు పెరిగాయి. ఇంకా పెరుగుతున్నాయి. ధరలు కంట్రోలు చేసి ప్రభుత్వం ఏ ధరకు తీసుకున్నాదో అదే ధరకు సప్లయ చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంవలన ఉంది. సామాన్యులు తినడానికి నోచుకోలేని పరిస్థితి యీనాడు ఉన్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వం కట్టుదిట్టమయిన చర్యలు తీసుకోవాలి. ఒక బియ్యం ధరే కాకుండా ఎలక్ష్నుకు ముందు కందులు క్వింటాల్ 180 రూ.లు ఉండేది, ఎలక్ష్ను అయిన తరువాత 240 రూ.లు అయింది. ఇంకా పెరుగుతోంది. మినుములు మొదట 200 రూ.లు ఉండేది ఇప్పుడు 250 రూ.లు ఉంది. పెసలు ముందు 170 రూ.లు ఉండేది ఇప్పుడు 200 రూ.లు ఉంది. శనగలు ముందు 150 రూ.లు ఉండేది ఇప్పుడు 180 రూ.లు ఉంది. ప్రతి వస్తువు ధర పెరిగింది. పంచదార పండుతున్నాం అంటారు. పంచదార డిస్ట్రిబ్యూషన్ బ్లాక్ మార్కెట్లో జరుగుతోంది. ప్రభుత్వం ఇది కంట్రోలు చేయాలి. కిరసనాయిలు ధర లీటరుకు 55 పైసలు ఉండేది ఇప్పుడు 90 పైసలు అమ్ముతున్నారు. ఆ కిరసనాయిలు ఇక్కడ ముఖ్య పట్టణంలో అసలు దొరకడం లేదు. ఒక పక్షం అని ఇంకొక పక్షం అని కాదు. అందరూ చెప్పేది ధరలు పెరిగాయనే. ప్రభుత్వం తక్షణం ధరలు కంట్రోలు చెయ్యాలి. లేకపోతే ప్రజలు జీవించలేరు. అక్కుళ్ళ బియ్యం కె. జి. 1-00 రూ.లకు అమ్ముతాం అని అన్నారు. ఆ వాగ్దానం అమలు చేయాలని కోరుతూ ధరలు కంట్రోలు చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :- అధ్యక్ష, ధరల పెరుగుదల విషయంలో మంత్రిగారు ఏదో సమాధానం చెప్పడమే కాకుండా సరయిన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. మాకు అన్ని కాన్స్ట్రెయిన్స్ లనుంచి అన్ని జిల్లాలనుంచి ఉత్తరాలు కుప్పతిప్పలుగా వచ్చిపడుతున్నాయి. సి. వి. కె. రావుగారు చెప్పినట్లుగా అక్కుళ్ళు బియ్యం కె. జి. ధర 1-35 పైసలు కాదు. ఇప్పుడు 1-60 పైసలు 1-50 పైసలు ఉంది అక్కుళ్ళు బియ్యం ధర. ప్రత్యేకంగా అన్ని జిల్లాలకంటే వెస్టు గోదావరి జిల్లాలో చాన్యాగారా అన్నాయి. 5 లక్షల టన్నులు ఎక్స్పోర్టు చేస్తున్నారు. అప్ లాండ్స్ ప్రాంతాలలో కరువు పరిస్థితి ఉంది. తూర్పు గోదావరి జిల్లా అప్ లాండ్స్ ప్రాంతాలు కూడా కరువు ప్రాంతాలు. రాష్ట్రం అంతా కూడా బియ్యం అక్కుళ్ళ కె. జి. 1-60 పైసలకు పెరిగింది. వెంటనే ధరలు అదుపులోకి తేవడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోకపోతే ప్రమాదమైన పరిస్థితి ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది. మంచి నూనె డబ్బా 12 రూ.లుకు పెరిగింది. పప్పు దినుసులు విపరీతంగా పెరిగాయి. ఉల్లిపాయలు, చింతపండు కూడా ధరలు పెరిగాయి. ఇలాగ అన్ని కూడా అంజనేయులు తోక లాగ పెరుగుతున్నాయి. ప్రభుత్వం యీ జిల్లాలలో

re : Failure of the Government to check the rising prices of essential commodities in the state.

పెరిగాయి ఇక్కడలేదు అనే రెక్కలు కాకుండా కలవ్వర్లును తహశీలుదారులను అడిగి వారినుంచి అన్ని జిల్లాలనుంచి రెక్కలు సరయినవి తేప్పిస్తే యీ ధరల పెరుగుదల ఎలాగ ఉండో తెలుస్తుంది. ప్రభుత్వం చౌరబిపోల ద్వారా ఆప్ లాండ్స్ ఏరియాస్ లోను, సముద్రపు ఒడ్డున ఉన్న గ్రామాలలోను, పట్టణాలలోను బియ్యం కండ్లొంద రేటుకు సప్లయ చేయాలని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వం సీరియస్ గా ఒక ప్లాను ప్రకారము ఆలోచించి చౌకదిపోలు తెరవాలి. సెంట్రల్ గోడవునులో యఫ్.సి.ఐ. లో ధాన్యం ఉంది. ప్రభుత్వ నిలవలు ఉన్నాయి అవి తీసుకుని ప్రభుత్వ రేటుకు అంది వ్వాలి. రిక్విజిషను రేటుకు మాత్రం కాదు. ప్రభుత్వం యీ విషయంలో సీరియస్ గా ఆలోచించి వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాల్సి కోరుతున్నాను.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :— రయితులు ముందుగా ధాన్యం అమ్ముకున్నారు. మిడిల్ మన్ వివరీతంగా లాభాలు గడించారు. సి. వి. కె. రావు గారు ఒక పెద్ద లిస్టు చెప్పారు. నేను లిస్టు చెప్పను, క్లుప్తంగా చెప్పతాను. ఇది అది అని కాకుండా అన్నింటి ధరలూ పెరిగాయి ఒక ఫామిలీ ప్లానింగుకు ఉపయోగపడే నిరోడ్ రేటు తప్ప. అన్నింటి ధరలూ పెరిగాయి ఒక నిరోడ్ రేటు తప్ప. మంత్రులందరకూ ఆ నిరోడ్ పయన అంతగా మోజు ఉన్నదేమో. ఇంతకంటే ఏమీలేదు.

Sri A. Sreeramulu :—Mr. Speaker, Sir, The problem of prices is indeed a very serious problem, agitating the entire nation. I very much wonder, whether the State Government has got adequate power, whether it is aware of this complex problem of prices. This 'problem of prices' will have to be looked from an objective angle. This depends on various economic levers. They are mainly and solely controlled by Government of India. This is largely due to circulation of unaccounted money to the tune of Rs. 3,000 crores, and evasion of taxes of six crores per annum; more and more supply of paper money in the form of deficit financing and paper currency. These are all the matters connected with the fiscal policy of Government of India.

I am sure it is not possible to discuss exhaustively this question of prices, which is affecting millions and millions of people of this country. It is not possible to discuss this complicated question through a 'call attention motion'. I, therefore, request, Mr. Speaker, to kindly permit a two hours discussion, so that this House can thoroughly discuss this vexatious question, and try to pass an unanimous resolution to bring pressure on the Government of India for re-shaping the economic policies, and also to change the direction of price control, and to re-shape the price-mechanism in this country.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఈ సందర్భంలో ఒక ముఖ్యమయిన విషయం మంత్రి గారి దృష్టికి తెస్తాను. రోము ప్రగలపడుతుంటే వీరో ఫిడలు వాయింతుకున్నట్లుగా ఉంది. దేశంలో ఆహారధాన్యాల ధరలు, పప్పు ధాన్యాలు, పంచదార ఆయిల్స్, కిరం నాయిలు ధరలు విపరీతంగా పెరిగాయి. యీ పెరుగుదలను అరికట్టలేకపోవడం

re : Failure of the Government to check the
rising prices of essential commodities in
the state.

ప్రభుత్వ అసమర్థత తప్ప ఏమీకాదు. రిపబ్లికన్ కిద్నాయి టయిములో రాజాజి
డికంట్లో చేశారు రేషనింగు ఉన్నప్పుడు. ఇప్పుడు ఆక్టోబరు—నవంబరు నెలలలో
మంత్రిగారు రాజీనామా చేయవలసి ఉంటుంది యీ పరిస్థితి ఇలాగే ఉంటుంది. సొల్సు
షను ఏమీ మంత్రిలకు తట్టడం లేదు. ఇప్పుడయినా సరే జిల్లా తాలూకా లెవెలులో
సమావేశం ప్రారంభించాలి. శాసనసభలో చెప్పడం కాకుండా మంత్రిగారు తగిన
విధంగా ఆలోచించి అందరిని పిలిచి చర్చించి వర్కలు తీసుకోవాలికి పూనుకోవాలి.
వెంటనే ఇది చేయాలి. రాష్ట్రంలో పరిస్థితులు తలక్రిందులుగా కాకముందే ప్రభుత్వం
బాధ్యత తీసుకుని సీరియస్ గా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వై. వెంకట్రావు :— అధ్యక్ష, ఈ విషయం అనేకసార్లు అసెంబ్లీలో
చర్చకు వస్తున్నది. మంత్రిలు చర్చలు తీసుకుంటూనే ఉన్నారు. మా కోస్తా
జిల్లాలో బియ్యం ధరలు, వల్ పెన్, ఆయిల్స్ అన్నింటి ధరలూ పెరిగాయి. సోష
లిజం కావాలంటున్నాము, పేదలను బాగుచేస్తామంటున్నారు కాని ఫెయిర్ ప్రయిస్
షాప్స్ లేవు. దేశంలో పరిస్థితి ఇలాగే కొనసాగితే ప్రమాదమయిన పరిణామాలు
వస్తాయి. వెంటనే ఫెయిర్ ప్రయిస్ షాప్స్ పెట్టి సమాజంలో అట్టడుగున ఉన్న
వాటికి సదుపాయాలు కలుగ చేయాలని కోరుతున్నాను. వండించిన
రైతుకు ధర లేదు. వ్యవసాయ కూలీకి అందుబాటులో లేదు. మీరు
సబ్సిడీ ఇచ్చి ఆయన సదుపాయాలు చేయండి. కిరసనాయిల్ విషయం ఒకటి ఉంది,
నాకు ఒక లీటరు కిరసనాయిలు కావలసి రెండు రోజులు తిరిగినా దొరకలేదు. రెండు,
మూడు రూపాయలు పెట్టి కొనాలన్నా హైదరాబాదు సిటీలో దొరకలేదు. ఈవేళ
ఇండియన్ ఆయిల్స్ వాళ్లకు వాగన్ను స్కేరింగ్ చేస్తూ దొరకలేదని పేటుమెంటు
ఇచ్చారు. ఇక దొరుకుతుందని చెప్పారు. ఇప్పుడు లీన్ మంత్రు రాబోతున్నాయి.
వచ్చేవి గడ్డు రోజులు. కనుక నిత్య జీవితావసర వస్తువులు చౌకగా ప్రజలకు
అందుబాటులో ఉండేట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను.

(Several Members stood up)

Mr. Deputy Speaker :—Only those members who have given
notice of the Call-attention motion will be permitted to speak.

Sri Syed Hasan :—It is a matter of vital importance. Why not
give chance to others also to speak

Mr. Deputy Speaker :—There is a suggestion from Mr. Srinivasulu Reddy for allotting some time. That, I am considering. Now, the Minister for Civil Supplies.

Sri C. V. K. Rao :—Where is the Chief Minister ? He should be present when some important subjects are taken up. This is about man's living and if he is here he could also give his assurance to the House for effective steps being taken. If he is in his chambers, you may call him, Sir. He is leader of the Ruling Party and as such his

Calling attention to a matter of urgent public importance :
re: Failure of the Government to check the rising prices of essential commodities in the State

pronouncements would be weighty, much more weighty than those of the hon. Minister for Civil Supplies.

Mr. Deputy Speaker :—The Minister concerned is here. You will hear him. If you are not satisfied, we will ask the Chief Minister to further clarify, if it is necessary.

సివిల్ సప్లైస్ శాఖమంత్రి (శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయడు) :—అదృశ్య. ప్రప్రథమంలో ఈ ఆహార దాన్యాలను గురించి ప్రైసు కంట్రోలు లేదనేది మొట్టమొదట గౌరవ సభ్యులకు నేను మనవిచేస్తున్నాను. రెండవది మామూలుగా ఇవి లీస్ మంత్వ. పంట వచ్చినప్పటి ధరకంటే తరువాత వచ్చేటటువంటి మాసాలలో ధరలు పెరగడం అనేటటువంటిది పరిపాటి. అది మామూలుగా జరుగుతూ ఉండేటటువంటి విషయం.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—లేనివి కాబట్టి మేము అడుగుతున్నాము.

(At this stage several members stood up)

Mr. Deputy Speaker :—I will allow all of you. Let the Minister make a statement. Then you can raise all objections. He is prepared to answer.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయడు :—గౌరవ సభ్యులు చెప్పినది నేను విన్నాను. వారు చెప్పినదానికి నేను జవాబు చెప్పదలచాను. అది సావధానంగా వినకపోతే ఇంత పెద్ద సమస్యను ఏ విధంగా పరిష్కరిస్తారు? పరిష్కరించడానికి సరైన సూచనలు ఇస్తారని అంటే ఎట్లా.

శ్రీ వై. వెంకటరావు :—జనం అంతా ఈ ధరలు భరించలేక బాధలు పడుతున్నారు.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయడు :—నేను మొన్న ఢిల్లీ వెళ్ళినప్పుడు ఆహార శాఖకు సంబంధించిన మినిస్టరు షిండేగారితో మాట్లాడినప్పుడు తన రాష్ట్రంలోనే గాక ఇతర రాష్ట్రాలలో ఈ పెరుగుదల ఉందనే మాట వారు చెప్పడం జరిగింది. ఇక బియ్యం సంగతి గురించి మీకుందరికీ తెలుసును. ఈ సంవత్సరం రాయలసీమ, తెలంగాణలలోనే కాకుండా కోస్తా జిల్లాలలో కూడా ఈ అనావృష్టి పరిస్థితులు ఉన్నాయి. ఆ కారణంచేత రాష్ట్రం మొత్తంమీద ప్రాధక్య ను తగిలింది. పరి పంటనే గాకుండా గట్టి దాన్యాలు కూడా ఈ సంవత్సరం పోవడం అనేది జరిగింది. ఈ వప్పు దాన్యాలకు సంబంధించినంతవరకు ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి మన రాష్ట్రం అవసరాలు తీర్చడం అనేది జరుగుతున్నది. వప్పు దాన్యాలకు సంబంధించినంతవరకు — గడిచిన సంవత్సరం, ఈ సంవత్సరం హైదరాబాద్ మార్కెట్ కమిటీ ధరల లెక్కలు తీసుకుంటే 40 రూపాయలనుంచి 60 రూపాయలవరకు పెరిగినట్లు తెలుస్తున్నది. ఇవి బయట రాష్ట్రాలనుంచి రావలసినటువంటివి. ఇవి ఫ్రీ మార్కెట్ కనుక

r : Failure of the Government to check the rising prices of essential commodities in the State.

డిమాండు, నష్ట యనిబట్టి ఈ రేట్లు పెరుగుదల, తగ్గుదల అనేటటువంటివి జరుగుతూ ఉంటాయి. తరువాత ఈ వాగ్ము కొంత ఒక కారణం. బియ్యానికి సంబంధించి సంతవరకు కూడా ఇదే పరిస్థితిగా ఉంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—నేను ధరల పెరుగుదలకు కారణాలు అడగలేదు. మా కార్ ఆటెన్షన్ లో ధరలు పెరిగాయని మేము ఒప్పుకుంటున్నాము, మీరు ఒప్పుకుంటున్నారు. దీనిని అరికట్టడానికి చర్యలు తీసుకుంటారా అని అడిగాము. మీరు స్కూలు పిల్లవానికి చెప్పినట్లు చెబితే నాకు నచ్చదు.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :—అవకాశం ఉన్నంతవరకు, అధికారం ఉన్నంతవరకు చర్యలు తీసుకుంటున్నాము, తీసుకోబోతున్నాము, అని గౌరవ సభ్యులకుందరికీ మనవి చేయదలచుకున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అవకాశం ఉన్నంతవరకు అంటే దాని తాత్పర్యం ఏమిటి? ప్రభుత్వానికి ప్రత్యేకంగా బాధ్యత ఉంది. ప్రభుత్వానికి ఆ అవకాశాలు ఉన్నాయని అంటున్నాను. కనుక ఆ అవకాశాలు మీరు వినియోగించి ఈనాడు అరికట్టడానికి పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :—ఆ అవకాశాలు ఎంతవరకు అచరణ యోగ్యం అయినటువంటివి ప్రస్తుత పరిస్థితులకు అనుగుణ్యమైనటువంటివి అని వారు, శ్రీకృష్ణ గారు పెరివిస్తే సిద్ధంగా ఉండాలనే మాటగా నేను మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—మమ్మల్ని సలహాలు ఇవ్వమంటున్నారు. మేము ఇచ్చే సలహాలు మీ బుర్రకు ఎక్కవు. చర్చ పెట్టి రెండు గంటలు కూర్చోండి. నిర్దిష్టమైన సలహాలు ఇస్తాము. అవి మంచిగా ఉంటే అంగీకరించండి. మీకు అంగీకరించడానికి సమర్థత లేదు. మీకు ఓపిక లేదు, శక్తి లేదు. ప్రజల బాధ మీకు బోధ పడదు.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :—అధ్యక్ష, వారు చెప్పేది ఒక్కటే మంత్రం. ప్రొడక్టును చేతికి తీసుకొని డిస్ట్రిబ్యూషనంతా కూడా కంట్రీగా కంట్రోలు ఉంటే తప్ప ఇంకొక మార్గం లేదనేటటువంటి మాటగా.....nationalise అంటున్నారు.

Sri C. V. K. Rao :—Who has asked for that? I have not asked for nationalisation. I have not put forth any plea that the whole thing should be nationalised and then think of control of prices?

Sri C. Subbarayudu :—Though not you, Mr. Sri Krishna and others referred to it.

Sri C. V. K. Rao :—You supply them at a cheap rate. The Minister is side-tracking the whole issue.

Mr. Deputy Speaker :—We are capable and you are capable. Even if he sidetracks you are capable of bringing him to the track.

Calling attention to a matter of urgent public importance :

re : Failure of the Government to check the rising prices of essential commodities in the State.

Let him tell us whatever he likes. You have a chance to ask clarifications, etc., later.

Sri C. V. K. Rao :—He says 'you have given notice of this motion'. We are prepared to give suggestions. Let him implement them. Let us have that assurance.

Sri C. Subbarayudu :—When Mr. C. V. K. Rao was speaking, I had the patience to hear him without interrupting him. If he does not have the patience to hear me and give me an opportunity to reply, what is it I can do?

Sri C. V. K. Rao :—Not only today. Even after 25 years of Independence, seeing this degenerated condition.....

Mr. Deputy Speaker :—There is no point in entering into a dispute or discussion on this. You have got ample chance of asking questions after the Minister makes a statement.

Sri C. V. K. Rao :—Let him not refer to points not raised by me.

Sri V. Srikrishna :—What I have said is that the wholesale foodgrains trade should be nationalised—should be taken over by the Government.

Sri C. Subbarayudu :—I am confining to foodgrains, not to other articles.

Sri V. Srikrishna :—This is with regard to various essential commodities, not only foodgrains.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :—అదృశ్య, ఇప్పుడు మంత్రిగారు పర్సనల్ గా తీసుకొంటున్నారు. ప్రభుత్వానికి వినపడడంలేదు, ఆలోచన లేదు అంటే మంత్రిగారు పర్సనల్ గా తీసుకోవలసిన అవసరం ఏమున్నదని. పైగా ప్రభుత్వము ఆమోదించిన పాలసీకి విన్నంగా మంత్రిగారు మాట్లాడడానికి రైట్ ఎక్కడున్నది? ఫుడ్ గ్రెయిన్సు నేషనలైజ్ చేసేటటువంటిది మీ ప్లానులో ఉన్నది, దానికి ఇప్పుడు తెము వచ్చింది, అది అమలుజరిపితే ధరలు తగ్గడానికి అవకాశము ఉన్నదని మేము చెబుతూ ఉంటే, దానిని అపార్థము చేసుకోవడం ఎందుకని.

శ్రీ సిహెచ్. సుబ్బారాయుడు :—నేను ఇంతకుముందే నెలవిచ్చాను. ప్రస్తుతము నేషనలైజ్ చేయడం అనేది సాధ్యము కాదు. ఇప్పుడు ఒక స్టేట్ కు పోయినాము. మన స్టేట్ నుండి ఇతర స్టేట్స్ కు హోల్ సేల్ బిజినెస్ కంప్లెట్ గా నిషేధించడం జరిగింది. అదేమీ జరిగినా అది ఫుడ్ కార్పొరేషన్ ద్వారానే ఇతర రాష్ట్రాలకు పంపించడం అనేటటువంటిది దేశం మొత్తంమీద జరుగుతున్నది. We have made a beginning but we have not completely taken charge of the foodgrains business. అందువల్ల ఈ ధరలు పెరుగుతూ ఉండే మాది

Subject : Failure of the Government to check the rising prices of essential commodities in the State.

వాస్తవమే. ఈ ఉద్దేశంతోనే అవకాశము ఉన్నంతవరకు ధరలు అదుపులో పెట్టాలని నీ వేల చిల్లర ఫెయిర్ ప్రైజ్ షాపుస్ పెట్టడం జరిగింది. ఈ నెలకు చందంబించి నంతవరకు మొత్తము 12 వేల టన్నులు, అందులో 5 వేలు ఫ్రైస్ రైస్ ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. అయితే దీని ఇంపాక్టు కొంతవరకు మాత్రము ఉన్నది ఎక్కువగా లేదని చెప్పుకొన్నాడు. మరి ఈ పరిస్థితులలో, రేటు కంట్రోలు లేనప్పుడు, ధాన్య సేకరణ రక్కువై నప్పుడు, రిక్విజిషన్ చేయడం అనేటటువంటి మార్గ సేతు మొన్ననే చెప్పాను. ఈ విషయంతో వారు కూడ సహాయ పడినట్లయితే ఎక్కడ నిలవలు ఉన్నాయో చెప్పినట్లయితే లక్షణము చర్య తీసుకొంటామని మనవిచేయడం జరిగింది. అటువంటి సహకారము అందజేసినట్లయితే ప్రభుత్వము ఇంకా చేయడానికి వీలవుతుంది మన రాష్ట్ర అవసరాలకు, చాలా దుకాణాలకు, ఇతర జిల్లాలకు అందజేయాలంటే చాలా ఇబ్బందిగా ఉన్నది. ఈ రైల్వే వాగన్ను గురించి రైల్వే బోర్డు దృష్టికి, రైల్వే మినిస్ట్రీ దృష్టికి రిపీటెడ్ గా తీసుకురావడం జరుగుతున్నది. కాని ఈ ధరలు తగ్గించడానికి రిక్విజిషన్ చేయమని అంటున్నారు ఒకవైపు మిల్లర్సు విధానము పెట్టాము, మిల్లర్సుని ఒకవైపు పుచ్చుకొంటున్నాము. రెండవ వైపు వాళ్లదగ్గర ఉన్నటువంటి స్టాక్ కొంటున్నాము, మరి స్టాక్ స్వాధీనము చేసుకోవడం అంటే అటువంటి సమయము, సందర్భము రాలేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు లేతున్నగా నాకు తెలిసినది ఏమిటంటే హైదరాబాదులో పశ్చిమ గోదావరినుంచి, కృష్ణా జిల్లానుంచి అక్కడ మాకు మిల్లువి ఇచ్చినవే కాకుండా ప్రీగా ఉండే బాపకులి ఇక్కడ తీసుకువచ్చినటువంటి వాటిని అమ్మితే వాటిని కొనేటటువంటి డిమాండు ఇక్కడ లేదని. కాకపోతే, అక్కడ ధాన్యము పెరుగుదల అయింది. మరి రైతులు పోయిన సంవత్సరము అనుభవాన్నిబట్టి విల్ హోల్లు చేస్తున్నారు. గత సంవత్సరం మంచి ధరలు కూడ వచ్చినాయి, మంచి లాభాలు పొందినారు, అందుకని నింపెడు తున్నారు. అది హ్యూమన్ టెండెన్సీ. మార్కెట్ లో డ్రీ ఫ్లో, కంటిన్యూయన్ ఫ్లో లేకపోవడంవల్ల కూడ ధరలు పెరగడానికి కారణమైంది. ఇక వీటిని అదుపులో పెట్టడానికి రెండే మార్గాలు. ప్రొగ్రెషన్ అంథా చేతికి తీసుకొని డిస్ట్రిబ్యూషన్ అంథా కంట్రోలుచేయడం ఒకవిధానము. రెండవది, చాలినంత బస్ స్టాక్సుచేతిలో పెట్టుకొని ధరలు పెరిగినప్పుడు రిలీజ్ చేసినట్లయితే ధరలు తగ్గటానికి అవకాశము ఉన్నది. మది అటువంటి పరిస్థితికి, మనము సేకరించినటువంటి ధాన్యము ఫెయిర్ ప్రైజ్ షాపుకు చాలినంత లేని కారణంచేత మార్కెట్ లో ఫీగా వదలించేందుకు అవకాశాలు లేవు, అందుకని ఆ చర్య తీసుకోడానికి వీలులేనటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. వీటిని గురించి పుడ్ కార్పొరేషను వారు ఒక బిగినింగ్ చేసినారు. ఈమధ్య ఒక సేయి సెంటరు పెట్టారు. ఇది అయిన తరువాత విశాఖపట్నంలో కూడ పెట్టబోతున్నారు. అక్కడ ఈ ధాన్యము గాని, వస్తుదినసులు గాని, బియ్యం గాని. గోధుమలు గాని వాళ్లు ఆతను చేసే విధానము మొన్ననే మొదలుపెట్టారు. కాకపోతే వాళ్లు వస్తు

re : Failure of the Government to check the rising prices of essential commodities in the State.

ధాన్యము కొద్ది కొద్దిగా అంతను వేస్తున్నారు. దాని ఇంపాక్టు ఇంకా మార్కెట్లో పడకుండా ఉంది. వాళ్లు దగర 5 వేలు టన్నులు పప్పుధాన్యం ఉన్నది. మరి ఎక్కువ అక్షంను చేయమని ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఈ విధానాన్ని క్రమేణా ఫుడ్ కార్పొరేషను ద్వారానే కాకుండా, ఈ సేలు సెంటర్లు ద్వారానే కాకుండా, హైదరాబాదులో 8, 10 రిటెయిల్ సెంటర్లు కూడ పెట్టాలనే టటువంటి ఆలోచన కూడ ఫుడ్ కార్పొరేషనులో ఉన్నది. జీవితావసరాలకు సంబంధించినంత వరకు, మరి తినుబండారాలకు సంబంధించినంత వరకు అవన్నీ కొనుగోయక క్రికి అడుపులో ఉండే టటువంటి ధరలకు అమ్మించేటటువంటి ప్రయత్నం ఉన్నది, అది తొందరగా ఏర్పాటు చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక కిరోసిన్ ఆయిల్ గురించి చెప్పారు. ఈ వాగన్నువల్లనే వచ్చినటువంటి చిక్కులన్నీ కూడ. ఇక్కడ హైదరాబాదుకు సంబంధించినంతవరకు, ఇండియను ఆయిలు కంపెనీవారే ఎక్కువ భాగము సరఫరా చేస్తున్నారు. మరి టాంకు వాగన్ను సమయానికి రాకపోతే ఈ విధంగా ధరలు పెరగడం జరుగుతుందని లేక ప్రజల అవసరాలకు చాలినంత సప్లయి రాలేదనే మాట చెప్పుతున్నారు. బర్మాషెట్, ఎస్సో, కార్టెక్స్ రోజుకు 80 కిలో లీటర్లు అవసరం అయినట్లయితే, వారినుంచి 65 కిలో లీటర్లు సప్లయి చేయడం జరిగింది. వీన్నే ఇండియను ఆయిలు కంపెనీ నుంచి కొంత ఆయిలు వచ్చింది. వారు 50 కిలో లీటర్లు అందజేస్తున్నారు. ఈ వాగన్ను డిఫికల్టీ కంటిన్యూయింగ్ ఉంటున్నది వారి ప్రయత్నమే కాదు. నేను కూడ రైల్వే బోర్డుతోను, రైల్వే మినిస్ట్రీతోను వాగన్ను సప్లయి గురించి ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. ఇక్కడే కాదు, విజయవాడలో కూడ అదే పరిస్థితి ఉన్నది. వాళ్లకు వైజాగ్ నుంచి రావాలి, హైదరాబాదుకు, సికింద్రాబాదుకు మద్రాసునుంచి రావలసినటువంటి స్థితి ఉన్నది. ఈ రైల్వే వాగన్ను లేనటువంటి కారణంచేతనే ఈ కిరోసిను గాని, బియ్యం గాని, ఇతర పప్పుపినుకులు గాని వీటన్నిటి పైన డీని ప్రభావము చాలా ఎక్కువగా ఉన్నది. ఇది తీర్పురానికి మేము కంటిన్యూయింగ్ ప్రయత్నం చేస్తున్నాము, రైల్వే మినిస్ట్రీ వాళ్ళు అవకాశము ఉన్నంతవరకు చేస్తున్నారు. మరి ఈ పరిస్థితులు కొంత కాలానికి తప్పకాయనేటటువంటి పరిస్థితి లేదు. కొన్ని జిల్లాలకు ఇంతకుముందు రైల్వే ద్వారా తప్ప ఇంకో విధంగా ఈ పస్తువులు పంపించడం జరిగేది కాదు. ఇప్పుడు ప్రజల అవసరాల దృష్ట్యా లారీల వల్ల కూడ పంపించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. శ్రీరాములు గారు సెలవిచ్చారు, ఇది నేషనలు పాలసిగా మీరు మీన్ను ఆఫ్ ప్రొడక్టును డిస్ట్రిబ్యూషను అంతా చేతిలో తీసుకొంటే తప్ప రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఇది చేయడానికి అవకాశము లేదని. దానికి పరిమితులు కూడ ఉన్నాయనేది గౌరవసభ్యులకు కూడ తెలుసు. ప్రభుత్వానికి అవకాశము ఉన్నంతవరకు చర్యలు తీసుకొంటున్నామని వేను మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. శ్రీరాములు :—అధ్యక్ష, మంత్రిగారు కొత్తవిషయాలు ఏమీచెప్పలేక పోయారు, చెబుతారనికూడ మేము అనుకోలేదు. మా నుంచి సభ్యులు వారు

re : Failure of the Government to check the rising prices of essential Commodities in the State.

కోరుతున్నారు. మేము సలహాలు ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. ప్రాక్టికల్గా ఆలోచించి యీ ధరలు విషయం పరిశీలించి రాష్ట్రప్రభుత్వస్థాయిలో, కేంద్రప్రభుత్వ స్థాయిలో ఏవైనా నిర్ణయాలు చేయటానికి అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి, దీనిపై రెండు గంటలు డిస్కషన్కు అవకాశం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు :—ఆహారవస్తువుల ధరలు పెరుగుదల కారణంగా ప్రజలకు కలుగుతున్న సంక్షోభాన్ని, వ తీరిన మంత్రిగారు ఏమాత్రం గుర్తించలేదని వారి ఉపన్యాసం విన్నతర్వాత బోధపడుతున్నది. అందుకు నేను చాలా విచారిస్తున్నాను. ఏవోకారణాలవల్ల యీ ధరలు పెరిగిపోయాయని, మేము చేసేది అంతా చేస్తామని, మీరు అడగవలసిన అవసరంలేదని—ఆ ధోరణిలో మంత్రిగారు చెప్పారు. అసలు యీనాడు మనిషి బ్రతకటమే కష్టమైపోయిందనేది మంత్రిగారు గుర్తించాలి. పూర్వం మనిషి ఒక రూపాయి సంపాదించుకొంటే తన ఆహార వస్తువులు కొనుక్కోటానికి పీలయ్యేది. తర్వాత 2 రులు ఉంటేగాని సరిపోలేదు. ఈరోజు 3 రులు ఉంటేగాని సరిపోవటంలేదు. ఆ పరిస్థితిలో సామాన్యమనవుడు తన కుటుంబంలో మలమంమాడిపోయే పరిస్థితి వచ్చినపుడు ప్రభుత్వంయొక్క బాధ్యత ఏమిటి? ప్రభుత్వం ఏవో కబుర్లు చెప్పటం కాదు. ప్రభుత్వం తక్షణమే రంగంలోకి దిగి సరిదిద్దాలి. నాకు ఇంతకంటే చేతకాదని గవర్నమెంట్కు ఇంతకంటే అధికారం లేదని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. కనీసం యీ గవర్నమెంట్కు ప్రజలమధ్య ఉంది. మంచినీచేస్తే ప్రజలు మద్దతు ఇస్తారు. కాబట్టి ప్రభుత్వం కళ్ళు తెరిచి మంచిననులు చేస్తారని ప్రజలు యీ ప్రభుత్వంపైన విశ్వాసం ఉంచారు. ప్రతిచోట చౌకడిపోల పెట్టమంటున్నారు. ప్రతిచోట చౌక దుకాణాలపెట్టి పేదప్రజలకు మధ్యతరగతి ప్రజలకు ఆహారదాన్యాలు సరఫరా చేయమంటున్నాను. నేను వుడ్ గ్రెయిన్స్ ట్రేడ్ నేషనల్ జే చేయమని అనటంలేదు. ప్రతిచోట యీ ఆహార పదార్థాలు సేకరించమని కోరుతున్నాను. ఆ విధంగా సేకరించి ప్రొడ్యూసర్స్ కాస్ట్ ప్రయిజ్ట్ పైన మినిమమ్ వర్కింగ్ చార్జెస్ వేసి చౌకగా చౌకడిపోలద్వారా ప్రజలకు ఆహారపదార్థాలు సరఫరాచేయమని అడుగుతున్నాను. అది అసాధ్యంకాదు. అది సాధ్యమయ్యేదే. అది చేయకపోతే యీ ప్రభుత్వం ప్రభుత్వం అనిపించుకోదు. ఎఫ్.సి.ఐ. గురించి, రిజిస్టర్ సెంటర్స్ గురించి— ఉద్యోగులు చెప్పింది— మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. అందువల్ల ఫలితం ఉండదు. ప్రతివల్లెలో, ప్రతిగ్రామంలో ప్రతిపట్టణంలో ప్రభుత్వం ఆహారపదార్థాలు సేకరించి ప్రొడ్యూసర్స్ కాస్ట్ ప్రెయిస్ పైన అదనంగా కొంత వర్కింగ్ చార్జెస్ వేసుకొని ప్రజలకు చౌకడిపోలద్వారా సరఫరాచేస్తే యీ దుర్బరపరిస్థితి వుండదని చెబుతున్నాను. ఆ వర్తకులలో చేయకపోతే తీవ్రమైన సంక్షోభం వస్తుంది. కరువుకాటకాలు వస్తాయి. ఈ కరువుకాటకాలకు యీ ప్రభుత్వం బాధ్యతవహించవలసి వస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను.

re : Failure of the Government to check the rising prices of essential Commodities in the State.

శ్రీ వై. వెంకటరావు :—అధ్యక్ష, ఈ ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్స్ ఓపెన్ చేస్తున్న విధానం, ఆ షాప్స్ పనిచేస్తున్నతీరు వీమాత్రం సంతృప్తికరంగా లేదు. ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్స్ 80 వర్సెంట్ దాకా ఒకటి కంటే ఇస్తున్నారు. నూటికి 80 మంది ప్రజలు ఉన్నటువంటి గ్రామాలలో ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్స్ ఇవ్వటంలేదు. గ్రామాలలో పేదవారు, వ్యవసాయకూలీలు ఉన్నారు. గ్రామానికి ఒక ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్ ఇస్తే—ఆ షాప్ వాడు తాను ఎంతమందికి ఇచ్చేదని ఆ షాప్ మూసివేస్తున్నాడు. కొన్ని ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్స్ కు బియ్యంకూడ సరఫరాచేయడం మానివేశారు. ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్స్ గ్రామాలకు ఎక్కువగా ఇచ్చి, ఆ షాప్స్ కు సప్లయను ఎక్కువగా ఇస్తే గ్రామాలలో ప్రజలకు ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. మంత్రిగారు అది దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :—గ్రామాలలో గతసంవత్సరం పెటినటువంటి ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్స్ కు ధాన్యం సప్లయచేసే బాధ్యత ప్రభుత్వం తీసుకోలేదు. వాటికి ధాన్యం మిల్లర్స్ ద్వారా సప్లయ చేయించారు. అందువల్ల లాభం లేకపోయింది. ఈ సంవత్సరం ధరలు బాగా పెరిగిపోయాయి కాబట్టి ప్రతిగ్రామంలో హెచ్చుగా ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్స్ పెట్టటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా? లేకుంటే గ్రామాలలో ఇదిలా అండ్ ఆర్డర్ సమస్య అవుతుంది. లా అండ్ ఆర్డర్ సమస్య కాకుండా—ప్రభుత్వం వెంటనే మేల్కొని ప్రతిగ్రామానికి చౌకడిపోలు పెట్టటానికి ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచించి నిర్ణయం చేయబోతున్నది :

శ్రీ సి. హెచ్. సుబ్బారాయుడు :—అధ్యక్ష, 8,959 చౌకడిపోలు పబ్లికల్ రోనే కాకుండా పబ్లికల్ కూడా పెట్టటం జరిగింది. అయితే అన్నిగ్రామాలలో పెట్టారా అంటే లేదని ఒప్పుకోక తప్పదు. ఎక్కడెక్కడైతే తప్పనిసరి అవసరమో అటువంటిదొట్ట ఏర్పాటుచేయమని కలెక్టర్స్ కు 71 ఆగస్టులోనే ఉత్తరువు జారీచేయటం జరిగింది. పోయిన సంవత్సరం ఆ షాప్స్ కు మిల్లర్స్ ద్వారా ధాన్యం సప్లయ చేయించారు. ప్రభుత్వం సేకరించిన ధాన్యం తక్కువ అయినప్పుడు మిగులు జిల్లాలైన కృష్ణా, వెంట్ నగోదావరి, గుంటూరుజిల్లాలలో మిల్లర్స్ ప్రొక్యూర్మెంట్ లేని ఇవ్వటమేకాకుండా అదనంగా ఆ జిల్లాలయొక్క చౌకడుకాజాలకు బియ్యం సప్లయచేసి ఆ ప్రజల అవసరాలు తీర్చే బాధ్యతకూడ ఆ మిల్లర్స్ వైన పెట్టటం వారు సహకరించి సహాయం చేయటం జరిగింది.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—మీరు ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్స్ పెట్టినా—ఆ షాప్స్ లో ఓపెన్ మార్కెట్ సరుకులే ఇస్తున్నారని, చీప్ రైసు ఇవ్వటంలేదని, వల్లే ప్రజానీకానికి చీప్ రైసు అందటంలేదని గౌరవసభ్యులు చెప్పారు.

శ్రీ సి. హెచ్. సుబ్బారాయుడు :—మిల్లర్స్ నుంచి యీ అదనపు సహాయం పొందకుండా కేవలం ప్రభుత్వం ప్రొక్యూర్మెంట్ లేని చేసినటువంటి మొత్తం

Calling attention to a matter of urgent public importance :

5th July, 1972.

197

re: Shortage of wagons for the export of lime and other products at Gudur Railway Station.

స్టాక్సునుంచి అన్ని జిల్లాల అవసరం తీర్చటానికి అవకాశం ఉందను. అందుచేత పోయిన సంవత్సరం ఆ ప్రయత్నం చేశాము పోయిన సంవత్సరం వారు సహకరించారు. ఈ సంవత్సరం వెస్టుగోదావరి, ఈశాన్య గోదావరి గుంటూరు జిల్లాలలో ప్లేటు ఒఫర్ స్టాక్సునుంచే పోయిన నెల, ఒక నెల ఎలాట చేయటం జరిగింది. నవ్విడెజ్జా ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్స్ ద్వారా ప్రజలకు అందించడం జరిగింది. అయితే చాలినంత అందిస్తున్నామా లేదా అంటే—అందుకు చాలినంత అందించటంలేదనేది నిర్వచనాంశం. ఇక్కడ ఉన్న స్టాక్, వింతలనుబట్టి ఉన్నంతవరకు—ఏ ప్రాంతానికి ఎక్కడ అవసరమో ఆ ప్రాంతానికి అందించటం జరుగుతున్నది. ఈ సంవత్సరం కూడ అదే వద్దతి కంటిన్యూ చేయబోతున్నాము. అవసరమైతే కొత్తగా కొన్ని షాప్స్ ఓపెన్ చేయటం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు :—నేను మంత్రిగారికి కాకినాడ విషయంలో మూడు నెలల క్రిందట ఒక ఉత్తరం వ్రాశాను. దానిమీద చర్య తీసుకోలేదు. ఆ కాగితం ఎక్కడికు పంపించారు? దానిపైన ఏమి చేశారు?

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :—సి. వి. కె. రావుగారు చెప్పిన జిల్లాలలో—యాదవ్ గోదావరి వెస్టు గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలలో ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్స్ నుంచి వాస్తవ తీసుకొన్నవారు ఉన్నారా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఆ జిల్లాల దాన్యం ఉత్పత్తిచేసే జిల్లాలు. సర్వల్స్ జిల్లాలు. ఒక్కొక్కసారి ఫెయిర్ ప్రెయిస్ షాప్స్ లో ఇచ్చే వియ్యానికి ఉన్న ధరకంటే తక్కువ ధరకు అక్కడ వియ్యం పోరకటం ఉన్నది. అటువంటిప్పుడు అక్కడ జనం ఆ చొకడిపోల నుంచి వియ్యం తెచ్చుకొన్నట్లుంటుంది లేదు. ఎక్కడైతే రూపాయి కిలో వియ్యం పొందటానికి—ఆ పొకడ్యం పొందటానికి ప్రజానికం ప్రయత్నం చేస్తారో, అటువంటి జిల్లాలలో ఆ ఫెయిర్ షాప్స్ ఏర్పాటు చేయటం జరుగుతున్నది.

re :—Shortage of wagons for the export of lime and other products at Gudur Railway Station.

శ్రీ సల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—అధ్యక్ష, నెల్లూరుజిల్లా గూడూరు రైల్వే స్టేషన్ నుంచి మంచి నిమ్మకాయలు, తమలపాకులు ఇటువంటి పెరిషబుల్ గిడ్స్ బొంబాయి, ఢిల్లీ, కలకత్తాలకు ఎక్స్ పోర్టు చేస్తూ ఉంటారు. గూడూరు రైల్వే స్టేషన్ లో ఉన్నటువంటి అధికారులు ఆ నిమ్మకాయలు, తమలపాకులు బుక్ చేసుకొనటం కొన్ని రోజులనుంచి మానివేశారు. బుక్ చేసుకొన్నటువంటి మంచి నిమ్మకాయలు, తమల పాకులు—వేగన్స్ లేకపోవటంవల్ల—అక్కడే నిల్వబోయి ఉన్నవి. వేగన్స్ నిమ్మకాయల రేకుండా పోయినందువల్ల ఇప్పుడు బుక్ చేసుకొనటంలేదు. అక్కడ లోడ్ చేయటానికి వేగన్స్ లేవు. మద్రాసు నుంచి గుడ్స్ ట్రయిన్ బయలుదేరుతుంది. మద్రాసులోనే పూర్తిగా లోడ్ అవటం, గూడూరు నెల్లూరులో లోడ్ చేయటానికి ఎక్కువ ఆవికాశం లేకుండా పోతున్నది. దీనివల్ల పంపించిన నిమ్మకాయలు గాని తమలపాకులు గాని

8th July, 1972.

Calling attention to a matter of urgent public importance :

re : Shortage of wagons for the export of lime and others products at Gudur Railway Station.

పెరిషబుల్ కమోడిటీస్ అన్నీ చెడిపోవడం జరుగుతున్నది. రైతులు నష్టపడుతున్నారు. లక్షల రూపాయలు విలువచేసే వస్తువులు పంపించే ఏర్పాటు కాబట్టి దాని విషయం మంత్రిగారు ప్రకటించేస్తూ గూడూరులో క్రొత్త వాగనులు వేసే ఏర్పాటు చేయించమని కోరుతున్నాను.

The Minister for Marketing (Sri D. Muniswamy):—The area under limes is estimated at 6,590 acres with an estimated production of 65,000 Metric Tonnes in Nellore district. The Assistant Director of Marketing, Chittoor has reported that stocks of limes are not held up at Gudur Station at present and Wagon supply position is normal. According to the availability of room in the parcel van limes are exported. The normal quota at Railway Station Gudur is reported to be 10 tonnes per day. Difficulty of availability of space in parcel van was occasionally felt whenever there is rush of arrivals at the Railway Station for export to the markets like Calcutta and Bombay on account of firm demand.

The arrivals during the months of April to June, 1972 are estimated at 100 to 200 Metric tonnes per month, and in fact the arrivals at Gudur Railway Station are reported to be less than the arrivals during the corresponding period of last year on account of drought conditions which prevailed during the current year.

Limes being perishable, are moved by parcel train. No indent for wagons are pending with Railway authorities at Gudur Railway Station at present.

The Assistant Director of Marketing, Chittoor has also reported that all possible efforts have been made with the local Railway authorities to see that adequate space is provided in parcel train for timely despatch of consignments of limes at Railway Station Gudur.

శ్రీ సల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—మే జూన్ మాసాలలో జరిగింది. నేను రైల్వే అథారిటీస్ తో మాట్లాడి చెబుతున్నాను. మేము బుక్ చేసుకోలేము. మేము ప్లాక్స్ ఎక్కువ బుక్ చేసుకొన్నాము. లిఫ్ట్ చేయలేకుండా ఉన్నామనే వారే చెప్పడం జరిగింది. ఇది సత్యమైన విషయం. ఇప్పుడు క్రాప్ అయిపోయిన సీజన్ కాబట్టి ఈ నెల రైమ్ రావడం తక్కువగా ఉంటుంది. కాబట్టి ప్లాక్స్ అక్కడ ప్లాట్ ఫారమ్ మీద నిలవలేదని ఉండవచ్చు. గత రెండు నెలలలో చాల యిబ్బందులు వడ్డారు. మద్రాసునుంచి లోడ్ చేసుకొని వచ్చే సందర్భంలో ఖాళీ ఉండడంలేదు. ఇబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు. గూడూరులోనే కాదు. నెల్లూరులో కూడ చాల యిబ్బందులు పడుతున్నారు తమలపాకులు, నిమ్మకాయలు ఎక్స్ పోర్టు చేయడానికి. మంత్రిగారు రైల్వే అథారిటీస్ తో కరెస్పాండెన్స్ మొదలపెట్టి అయినా దీనిని సాధిస్తారు అనుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. మునిస్వామి :—అధ్యక్ష, నేను యిప్పుడు చెప్పినట్లుగా ప్రతిరోజు 10 బిల్లులు నిమృతాయలు గూడూరు స్టేషన్ నుంచి రవాణా చేయడానికి అక్కడ పోలీస్ స్టాంపులు ఎత్తవలసివచ్చాయి. కాని గోదావరి డెల్టా డ్రైనేజీ బోర్డు యంతా వారి పనిగా యిస్తుంది. ఒక వాగన్ స్పెషల్ గా ఉండి అక్కడనుంచి రవాణా చేస్తే బాగా ఉంటుందనే ఉద్దేశ్యం వారు వెలిబుచ్చారు. ఈ ఉద్దేశ్యంతో నేను ఏకీకరిస్తున్నాను. మే మానంలో కేంద్ర రైల్వే శాఖామంత్యులు మానుమంతయ్యగారు హైదరాబాద్ నుండి బీజాపూర్ వచ్చిన సందర్భంలో మేము వారిని ప్రత్యేకంగా కలిసి ఈ వాగన్ ఏకీకరించి అధికారము. వారు కూడా మేము చెప్పినటువంటిది సావకాశంగా విని రిప్లస్ ఈ విషయంలో సహాయం చేస్తామని చెప్పినారు. వారు పోయిన రోజువార నేను ఈ విషయంలో వారికి డి.జి. రిటర్న్ వ్రాయవలసి వచ్చినది. వ్రాశాను. దానికి కూడా వారు రిప్లస్ ఇచ్చారు. వాగన్ సప్లయ విషయంలో స్టేట్ వారికి సహాయం చేస్తామని మంత్రిగారు హామీ ఇచ్చారు. అంతేకాకుండా మేము ఈ విషయంలో రైల్వే అధికారి నేను కూడా అప్పుడప్పుడు అప్రోచ్ ఆయి తొందరగా యిటువంటి డిఫికల్టీస్ తీర్చడానికి సహాయపడమని అంది ఉత్తరువులు ఇచ్చాము. వారితో చర్చిస్తున్నాము. ఈ విషయంలో ఇంకా శ్రద్ధ తీసుకొని ప్రజలకు సహకారం చేస్తామని చెప్పుకున్నాను.

Krishna and Godavari Delta Drainage Board and
cess Fund Rules, 1969.

The Minister for Medium Irrigation and Law (Sri P. Basi Reddy):—Sir, I beg to lay on the Table a copy of the amendment to rule 3 of the Krishna and Godavari Delta Drainage Board and Cess Fund Rules, 1969, issued in G. O. Ms. No. 771, P. W. D. dt. 18-5-72 and published in the Andhra Pradesh Gazette dt. 15-6-72 as required under Section 15 (2) of the Andhra Pradesh (Krishna and Godavari Delta Area) Drainage Cess Act, 1968.

Mr. Deputy Speaker :—Papers laid.

శ్రీమతి తె. ఈశ్వరీబాయి :—మినిస్టరుగారు ఎక్స్ ప్లేయిన్ చేస్తే బాగా ఉంటుంది.

Mr. Deputy Speaker :—The paper are laid on the Table. It is not necessary that he should explain.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET)
FOR 1972-73.

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS.

Demand No. XXX-Interest on Capital outlay on	
Multipurpose River Schemes.	Rs. 11,55,56,000
Demand No. XXXI-Irrigation.	Rs. 22,44,22,900
Demand No. XLIII-Capital outlay on Multipurpose	
River Schemes	Rs. 12,43,89,000
Demand No. XLIX Capital outlay on Irrigation	Rs. 26,80,94,000

శ్రీ జి. కొండవనాయుడు (కావలి):—అధ్యక్ష, ఈ డిమాండులో కావలి తాలూకాకు సంబంధించినంత మటుకు కేటాయింపు జరగలేదనే విషయం స్పష్టంగా

కనబడుతున్నది. కావలి కనుపూరు కాలవకు సంబంధించి యివి రెండు ట్వెన్ ఛానెల్స్ అని భార్యభక్తులు అని రెండు ఒకేవర్గాయం అమలు జరగడానికి అవకాశం వుంటున్నది చెప్పటా వున్న విషయంకూడ వాస్తవమే. ఎన్నికలు వచ్చినప్పుడు కావలి కాలవ కావాలంటే కాంగ్రెసుకు ఓటు వేయండి అనే నినాదం జరిగిందనే విషయం కూడ వాస్తవమే. ఆ కాలవ ప్రారంభింపజేయడం చాలా విచారకరమైన విషయం. 1961 లో ముఖ్యమంత్రి అయిన శ్రీ సంజీవయ్యగారు ఆ కావలి కాలవ శంకుస్థాపన చేసిన విషయం అందరికీ తెలుసు. 1961 లో శంకుస్థాపన చేసిన 1972 వరకు కూడ ఆ విషయంలో ప్రభుత్వము ఏ చర్యతీసుకోలేదనే విషయం అందరు గమనించాల్సి యున్నది. సంజీవయ్యగారు చనిపోయినతరువాత సంజీవయ్యగారి ఆశయాలను, ఆదర్శాలను చాలామంది కొనియాడటం జరిగింది వారి అనికలను కృష్ణ, గోదావరి, తుంగభద్ర వగైరా నదులలో మన మంత్రులు నిమజ్జన చేయడం జరిగింది. కాని ఆశయాలను మాత్రం గంగలో కలపడం జరిగింది. ఆ ప్రాజెక్టు కాంక్రీట్ కాకుండా పోయిన విషయం వాస్తవం. 1961 లో వేసిన పునాదిరాయి సమాధి రాయిగా ఉండిపోవడం జరిగింది. శంకుస్థాపన భూస్థాపన జరగడానికి అవకాశం ఏర్పడింది. కావలి కాలవ విషయం ఈ బడ్జెటులో కేటాయింపు చేసి కనుపూరు కాలవతోపాటు కావలి కాలవను మంజూరు చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వంవారిని మీద్వారా అర్థిస్తున్నాను. కనుపూరు కాలవ 1961 లో ప్రారంభింపబడింది. ఇంతవరకు కోటి 47 లక్షల రూపాయలు దానిమీద ఖర్చుపెట్టడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం 15 లక్షల రూపాయలు మాత్రమే కేటాయించారు. ఈ 11 సంవత్సరాలలో కోటి 47 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టినారు. అది పూర్తికావాలంటే యింకా 2 కోట్ల 57 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టాల్సిన అవసరమున్నది. ఈ సంవత్సరం యిచ్చిన 15 లక్షల రూపాయల కేటాయింపు చాలదు. ఇంకా ఎక్కువ మొత్తాన్ని కేటాయించి ఈ ప్రాజెక్టు త్వరలో పూర్తిచేసేదానికి అవకాశం కలుగజేయవలసిందిగా యిరిగేషన్ శాఖ మంత్రిగారిని మీద్వారా అర్థిస్తున్నాను. గండిపాలెం ప్రాజెక్టుకు ఈ సంవత్సరం లక్ష రూపాయలు కేటాయింపు చేయడం జరిగింది. ఈ ప్రాజెక్టు మొత్తం రూ. 1,43,63,000 లు ఎస్టిమేట్. ఈ ఎస్టిమేట్ మొత్తంలో ఈ సంవత్సరం లక్ష రూపాయలు యిచ్చినారు. ఈ ప్రాజెక్టు మొత్తం కావాలంటే 100 సంవత్సరాలు అయినా పడుతుందని అనిపిస్తున్నది. సంవత్సరానికి లక్ష రూపాయలు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టే పరిస్థితిలో ఉన్నది. ఇక మా నెల్లూరు జిల్లాకు సంబంధించినంతవరకు, అన్నిటికంటే ముఖ్యమైనది, నాన్ డెల్టా రైతాంగానికి సస్యశ్యామలం చేయగలిగే ప్రాజెక్టు సోమశిల ప్రాజెక్టు. ఆ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి ఏడులు కేటాయింపు పోవటం చాలా దురదృష్టకరమైన విషయం. 33.52 కోట్ల ఖర్చు అవుతుందన్నది. ఇందులో ఎక్కువభాగం భూములకు పరిహారంగా యిచ్చేదట్లు ఉంది. ఆ పరిహారాన్ని మినహాయితీ చాలా తక్కువ దట్టుతో ఈ ప్రాజెక్టును కట్టడానికి అవకాశం ఉంది. ఈ ప్రాజెక్టు కట్టినందువల్ల నెల్లూరు రిజర్వాయరు అవసరం ఉండదు. వన్యప్రాంతం

రూపాయలతో సోమశిల ప్రాజెక్టు కట్టడానికి అవకాశముంది. ఇది ప్రభుత్వానికికూడ పెద్ద భారమైన విషయం కాదని మనవిజేస్తున్నాను.

ఇక, అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా ఉపాధికల్పన బాధ్యత ప్రభుత్వంపైనే వున్నది. ముఖ్యంగా, నాన్ డెల్టా ఏరియాలోని రైతులకు నీటిపారుదల సౌకర్యం కల్పించేవిధంగా సోమశిల ప్రాజెక్టును కట్టి, నాన్-డెల్టా రైతాంగాన్ని కాపాడవలసినదిగా మీద్యారా ప్రభుత్వాన్ని ఆభ్యర్థిస్తూ నెలవుశీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. వి. యస్. పద్మనాభరాజు :—అవ్వజే, ఇరిగేషన్ కాబ మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఇరిగేషన్ డిమాండ్సును నేను బలపరుస్తూ తమిళనాడు కొన్ని విషయాల ప్రభుత్వానికి తెలియపరుద్దామనుకుంటున్నాను. ముఖ్యంగా మన రాష్ట్రంలో వున్నటువంటి నీటివనరులను చూస్తే—మొటికి వది పర్వతముకూడా మనం ఉపయోగించుకోలేని పరిస్థితిలో వున్నాయి. మన ఇరిగేషన్ కాభామాత్యలు యిచ్చిన స్టేట్ మెంట్ లో నాగార్జునసాగర్ దాం 74 కి పూర్తి అవుతుందని చెప్పారు. అది నిజంగా సంతోషించదగిన విషయం. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ప్రారంభించి ఇప్పటికి చాలా కాలమైంది. ఈనాటికే నా అది పూర్తి అవుతుందని చెప్పినందుకు నా సంతోషాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. రెండవది—వెనుకబడిన ప్రాంతాల—మెట్ట ప్రాంతాలకు అన్నింటికీ నీటిని సదుపాయం చెయ్యాలనేది ప్రభుత్వం తాలూకు అభిప్రాయమని చెబుతూరావడమే గాని. కొళ్ళన్ అవర్ లో గోదావరి బరాజ్ ను పోలవరంవద్ద విరియించానే విషయమే యింకా ఒక అభిప్రాయానికి రాలేదని, దానిపై వాటర్ డిస్ క్షాడ్ వున్నదని నెలవిచ్చారు—అది చాలా నిరుత్సాహం కలిగించింది. ఎందుకంటే పోలవరం బరాజ్ గోదావరిపై కట్టాలనేది ఇవాళ ఉన్న కోరికకాదు. చాలాకాలంనుంచి ప్రజలు కోరుతున్నది. దానివల్ల మెట్టప్రాంతం ఎంతో సాగులోకి వస్తుందని ఒకసారి తమిళనాడు నేను వారికి తెలియజేస్తున్నాను. వారు యిచ్చిన లెక్కలప్రకారం చూస్తే—విశాఖవట్టుం జిల్లాలో లక్ష ఎకరాలకు పైచిలుకు అక్కడ సాగులోకి వస్తుంది; ఈస్టుగోదావరి జిల్లాలో 3 లక్షల పైచిలుకు మెట్టప్రాంతం సాగులోకి వస్తుంది. వెస్టుగోదావరిలోకూడ మూడు లక్షల పైచిలుకు కృష్ణాజిల్లాలో 5 వేల ఎకరాలవరకు సాగులోకి వస్తుంది. ఈవారు ఆంధ్రరాష్ట్రంలో మొత్తంగా చూపే నేను చెప్పిన ఈ ప్రాంతమంతా మూడో వరంపై ఆధారపడిందికప్పు యింకేమార్గమూలేక సామాన్యరైతాంగం చాలా బాధపడుతున్న పరిస్థితి వుంది కాబట్టి, దీనిపై ప్రభుత్వం ఏ విధంగానూ రాలేకపోవడం చాలా విచారించవలసిన విషయం. ప్రజలు చాలా అందోళన వదుతున్నారు నేను చూపు జేస్తున్నాను. దీనిపై నానేక మీటింగ్స్, కాన్ఫరెన్స్ జరిగింది. ప్రభుత్వ దృష్టిలోకి కూడ తీసుకురావడం జరిగింది. రాజమండ్రిలో ఒకసారి సమావేశం జరిగింది; విశాఖవట్టుంలో ఒకసారి జరిగింది. ప్రజలు యావత్తుండి యావారు ప్రభుత్వ దృష్టిలోకి తీసుకురావాలని ప్రయత్నిస్తున్న యీ సమయంలో వాటర్ డిస్ క్షాడ్ వున్నదని, ప్రభుత్వం ఇంకా ఒక విధంగానీ రాలేదనిచెప్పడం ప్రజలను చాలా నిరుత్సాహపరుచినదని మనవిజేస్తున్నాను. వెంటనే దీనిపై ఒక విధంగానీ రాలేకపోతే పరిస్థితి చాలా బాధాకరంగా తయారవుతుందని చూడతే—మనవిజేస్తున్నాను. ఎందుకంటే—వాటర్స్

సాగర్ కట్టడం 74 లో పూర్తవుతుంది ; అప్పుడు ఆ స్టాప్ నంతా ఇంటికి పంపించడం గాకుండా ఆంధ్ర దేశంలో మరో రెండు, మూడు పెద్ద ప్రాజెక్టులలోకి తీసుకు రావడానికి అవకాశం ఉంది. అందువలన, దీనిని గురించి ప్రభుత్వం తగిన శ్రద్ధ వహిస్తారని ఆశిస్తున్నాను రెండవది, విశాఖపట్నం జిల్లాలో అక్కడ అయిదు నదులున్నాయి — చంపావతి, శారద, తాండవ, వరాహ మొదలయినవి. వర్షాలు పడినప్పుడు ఆ నదులలో నీళ్లు వస్తాయి. అక్కడ చిన్నచిన్న ప్రాజెక్టు గనుక కట్టినట్లయితే రైతాంగానికి ఎంతో ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. కాని అటువంటి పరిస్థితి ఏమీ కనబడడం లేదు. తాండవ ప్రాజెక్టును ప్రారంభించారు — పది వన్నెండు సంవత్సరాలైంది—ఇప్పటికి పూర్తికాలేదు దానిపై రెండు కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడితే అది పూర్తి అవుతుంది. కాని కిరి లక్షలు మాత్రమే గ్రాంటు యిచ్చారు. ఈ వద్దటిలో యీ ప్రాజెక్టు ఎప్పటికీ పూర్తి అవుతుంది ? అదేవిధంగా, గోపని పై తాటిపూడి వద్ద ప్రాజెక్టు గనుక కట్టితే రైతాంగం బాగుపడతారు అనుకుంటే తాటిపూడినీటిని తీసికెళ్ళి విశాఖపట్టణాభివృద్ధి కొరకు తీసికెడతామంటే ఆ రోజున మేము అపోజ్ చేస్తే, అప్పుడువున్న పి. వి. జి. రాజగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చి, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ముఖ్యమైన విశాఖపట్టణం అభివృద్ధికి యీ నీటిని యివ్వండి, మీకు యితరత్రా తీసుకొచ్చి ఆ నదుపాయంచేస్తాం యివ్వడని అంటే అప్పుడు ఒప్పుకుంటే. దానిని విశాఖపట్టణానికి తరలించడం జరిగింది. విశాఖపట్టణానికి నీరుయివ్వవద్దని మా ఆభిప్రాయం కాదు. విశాఖపట్టణం అభివృద్ధి ముఖ్యమైనదే, తప్పకుండా యివ్వవలసినది. కాని అక్కడ యీ రోజు నటువంటి నీటిసదుపాయమూ మాత్రం చేయలేదు. ప్రక్కన శారదపై — ఆరెండవ డాం — ఒక ప్రాజెక్టు కట్టమని సుమారు 20 సంవత్సరాలనుంచి — నలుగురు ముఖ్య మంత్రులు చూశారు. వెల్లూరు, టంగుటూరి ప్రకాశంగారు, సంజీవయ్యగారు, సంజీవరెడ్డిగారు, యీ విధంగా నలుగురు ముఖ్యమంత్రులు ఆ ప్రదేశానికి వచ్చి చూసి అక్కడ కట్టాలని ఒక నిర్ణయానికి వచ్చినారు. మీరు ఇవాళ అక్కడ ఇన్వెస్టిగేషన్ రిపోర్టుగాని, ఏ రిపోర్టుగాని అగుపించడం లేదు. అది కట్టినప్పుడు సుమారు రెండు మూడు మెట్ట-తాలూకాలు—మెట్ట ప్రాంతాలు నన్యశ్యామలం కావడానికి అవకాశమున్నది అయితే, యిదే సమయంలో ఇంకో భయం కూడ వున్నది. ఒక డెక్లిక్టర్ ఇంజనీరును అడిగితే—అక్కడ నీరు చాలదు ; అందువలన ప్రాజెక్టుపై రిపోర్టు తయారుకావడం లేదు అంటున్నారు. ఇది కొత్త ఆభిప్రాయం. నలుగురు ముఖ్య మంత్రులు స్వయంగావచ్చి, చూసి, అక్కడ కాన్సర్వేషన్ వెట్టి, యీ ప్రాజెక్టును కడతాం అని హామి యిచ్చిన తరువాత ఇప్పుడు నీరు అక్కడ చాలలేదనే ఆభిప్రాయ ప్రకటిస్తున్నారంటే ప్రజలు దానిపై చాలా అందోళన చెందుతున్నారు. కాబట్టి, యీ విషయాన్నికూడ తగు శ్రద్ధతో ఆలోచించి, విశాఖపట్టణం వెనుకబడిన ప్రాంతం, దానికి ఒక మార్గాన్ని చూసిస్తారని మేము ఆశిస్తున్నాం. ఇంకో ప్రపోజల్ కూడా నేను పెడుతున్నాను. అక్కడ జాయ్ లాజికల్ సర్వే చేయండి. దాని ద్వారా విశాఖపట్టణం జిల్లాలో నీరు ఎక్కడ పడుతుందో తెలుస్తుంది, తద్వారా బోర్ వెల్డ్తో

అక్కడ సీన్లయిస్తే సామాన్యరైతుకు — యీ ప్రాజెక్టుపై ఖర్చు చేసే దానికంటే సంతోషపెట్టుకునే ఖర్చుతో నీటిని అందజేయడానికి పీలవుతుంది. ఎప్పుడూ ఉన్నానా లతో, వాగానాలతో సమయం అంతా అయిపోతున్నది కష్టం యింకోవరంగా ఆచరణలో పీటీ చేయని వస్తుంది పుంది కాబట్టి, తప్పుదిశగా యీ విషయం పుట్టింది కూలంకషంగా మంత్రివర్గం ఆలోచించి తగినవిధంగా ఒక అభిప్రాయానికి రాకపోతే మాత్రం ప్రజలలో చాలా ఏరుత్సాహం కలుగుతుందని మరొకసారి ప్రభుత్వం వారి మనవిజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. హనుమంతరావు :—అధ్యక్ష, ఆహారోన్నతికి, మన జీవనాధారాలు నడులు. అందులో గోదావరినది చాలా ముఖ్యమైనది. ఆ నదిపై కట్టబడి 120 సంవత్సరాలక్రిందట మన కాటన్ దొరగారు ఒక ఆసుట కట్ట వున్నారు. అది యీనాదో, రేపో ఎప్పుడు కూలిపోతుందో అని భయం ప్రజలు కళ్ళం కిందకు తున్నారు. ఆ ఆధారం ఒక్కటే పోతే వదిలక్షల ఎకరాల పంట మన దేశానికి లేకుండా పోతుందనే భయంతో నానాభాషాడి, రైతాంగం స్వయంగా ప్రయోజనం పొందాలనే ఉద్దేశంతో వారు కొంత బలాత్సాహం క్రింద చాలాధనం యిచ్చివున్నారు. '70 దిశంబరులో ప్రారంభించిన ఆ ప్రాజెక్టు పని నత్త నడకగా నడుస్తున్నది. ఆ తరువాత, యీ ప్రాజెక్టు యొక్క ఎస్టిమేషన్ 28 కోట్ల 59 లక్షలు అని సెలవిచ్చారు '70 నుంచి యీ రోజుకు అక్కడ రెండుకోట్ల కంటే తక్కువ మాత్రమే ఖర్చు పెట్టబడింది. ఈ సంవత్సరం కూడా యీ నాన్-ప్లాన్ లో నుంచి 70 లక్షలు ఏలాడ్ చేశామని చెబుతున్నారు. ఈ విధంగా సంవత్సరానికి ఒకకోటి రూపాయలకూడా లేకుండా, 26 కోట్ల ప్రాజెక్టుకు 26 సంవత్సరాలపైన చేస్తూ ఎప్పటికీ యీ ప్రాజెక్టు పూర్తిచేస్తారో తెలియదు. అక్కడ యీ ఆసకట్టు ఏ నిమిషంలోనయినా కూలిపోయే వస్థితివున్నది. ఇట్లా సత్త నడకగాకుండా, అతిత్వరగా దీనిని పూర్తి చేయడానికి అవసరమైన చర్యలనన్నింటినీ తీసుకోవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించవలసిందిగా నీటిపారుదల మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇదే సదిమీద రామపాదసాగర్ ప్రాజెక్టు కట్టాలని పూజ్యులు కీర్తిశేషులు కొంత రామమూర్తిగారు కలలు కన్నారు. వారు చనిపోయినప్పటికీ ఆ ప్రాజెక్టు గురించి ఇంతవరకూ ఏమీ శ్రద్ధ తీసుకోలేదు. ఇందాక మంత్రిగారు ఆ ప్రాజెక్టు కట్టడంలో ఇతర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలతో తగవు ఉన్నట్లు, ఆ ప్రాజెక్టు ఇంతలో పూర్తి అయ్యే అవకాశంలేదని చెప్పారు. రోజురోజుకూ తిండిగింజల ధరలు పెరిగిపోతున్నంటే దేశాన్ని రక్షించే మేజరు ప్రాజెక్టులను కట్టడంలో మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెనుకబడి ఉన్నది. అయితే ఇంక ఏ విధంగా ఆహారపదార్థం లోటును తీర్చగలుగుతారు? రామపాదసాగర్ ప్రాజెక్టు కట్టడానికి 500 కోట్ల రూపాయలు కావలసియున్నది. దానికి బదులు సంకోట్ల రూపాయలతో తయారయ్యే బోలవరం వారేడి అయినా కట్టడానికి ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను. దానికి ఇంతవరకూ ఏ ప్రణాళికలోకూడా ఒక్క రూపాయకూడా కేటాయించనందుకు నేను విచారిస్తున్నాను. మేజరు ప్రాజెక్టుల పరిరక్షణ అంటూ నుంచి ఈ కమిషన్ రోజుకరితినాడో, ఏక కాలనకొక జన మంత్రి

ప్రాజెక్టు కడితే బాగుంటుంది. ఎర్రకాలవ వచ్చినప్పుడు ఎన్నో వేల ఎకరాలు మునిగి పోతూ మొదటి నంట వేసుకున్నవారు నష్టపోతూవున్న విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసు. సర్వే అయిపోయింది. ఏ విధంగా నష్టం వస్తున్నదో ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉన్నదికానీ ఏమీ చేయడంలేదు. నేను గతసారి అసెంబ్లీ సమావేశాలలో ఒకసారి చెప్పాను. ఇప్పటివరకూ దానికి కొద్ది మొత్తంకూడా కేటాయించినట్లు కనిపించడంలేదు. నష్టం రాకుండా లాభకారిగా చేయాలంటే ఎర్రకాలవ మీద అనుమల్లంక ప్రాజెక్టు కట్టడమే. దానివల్ల ఒక మేజర్ ప్రాజెంట్ సాల్వ్ అవుతుంది. దానికోసం యీ సంవత్సరం కాకపోతే వచ్చే సంవత్సరమైనా డబ్బు కేటాయించాలని మంత్రిగారిని నేను కోరుతున్నాను. తరువాత మైసూర్ పంపింగ్ స్కీముని విషయం ఉన్నది. వేగేసినపురం పంపింగ్ స్కీము ఒకటున్నది. టి.వి. రాఘవులుగారు సరిగ్గా వున్నప్పుడు దానికి ఫౌండేషన్ స్టోన్ వేశాడ. కానీ ఇంతవరకూ ఏమీ చర్య తీసుకోలేదు. ఈ మైసూర్ ప్రాజెక్టు కట్టడానికి ప్రభుత్వం ఎక్కువ డబ్బుకూడా కేటాయించనక్కరలేదు. ప్రజలంతా వారి పొలాలను ఎల్.ఎం.బి.కి తాకట్టుపెట్టి ఆ డబ్బుతో కానీ, కో ఆపరేటివు స్కీము క్రిందగానీ గవర్నమెంటుకు డబ్బు టిగ్గానీ చేయించుకోడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. వేగేసినపురం పంపింగు స్కీముకోసం పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా కలెక్టరుగారు డబ్బు కలెక్టు చేశారు. అది వారి దగ్గరనే ఉన్నది. ఆ ప్లాన్ క్రిందకూడా ఈనాడు మంత్రిగారు దీనిని మొదలుపెట్టినట్లు చెప్పకపోవడం విచారకరం. ఇటువంటి స్కీములు ఇంకా వున్నాయి. కుమారదేవం, బెరంగాబాదు పంపింగ్ స్కీములకు రెండుమాడు ప్రపోజల్స్ గవర్నమెంటు సర్వే చేయడానికి ఏర్పాటు చేశారు. సర్వే చేయించి ప్రజల డబ్బుతో ఆ స్కీములు పూర్తిచేయడానికి ప్రభుత్వం ముందుకు రావడానికున్న ఇబ్బంది ఏమిటో తెలుసుకోగోరుతున్నాను. గరువు—ఇసుక నేల ఉన్నది. 40 లక్షల రూపాయలతో చాగల్లు పంపింగ్ స్కీము ఉన్నది. రాళ్ల సుడుగు తెనాలి అని ఏలూరు కాలనకు నీరు వదిలినప్పుడు వస్తుంది. చాగల్లు పంపింగు స్కీముకుకూడా ప్రజలు ఖర్చు భరించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. కనీసం ఎకరానికి 5 రు.ల చొప్పున వేసికొని అక్కడ పదివేల ఎకరాలు సాగయ్యే అవకాశం ఉన్నది. దానిని కూడా ప్రభుత్వం టేకప్ చేయడానికి ముందుకు రావాలని కోరుతున్నాను.

రిగ్స్, బోర్ వెల్స్ వేసి పనికిరాని గరువు నేలలకు నీటిసప్లయ చేసామని చెబుతున్నారు. కొవ్వూరు తాలూకాలో మెట్ట ఏరియా ఉన్నది. అక్కడ గవర్నమెంటు స్టోర్సు—ఇరిగేషనుకు లేదు. అక్కడ రిగ్స్ సప్లయచేయడం గానీ, బోర్ వెల్స్ వేయడం కానీ లేదు. గవర్నమెంటు వారు యీ పనులు చేయించాలని కోరుతూ ఈ అవకాశముచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలర్పిస్తూ నేను సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. వెంకటరెడ్డి :—అధ్యక్ష, ఇరిగేషను శాఖామంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్సు నేను బంపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు చెబుతున్నాను. రాయలసీమ జిల్లాలు చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతమే కాకుండా నిరంతరం కరువు కాటకాలు సంభవిస్తూ ప్రాంతం. రాయలసీమను ట్రిటిసు గవర్నమెంటువారి కాలంలో నిర్లక్ష్యం చేయబడి జరిగింది. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాతకూడా ఆ ప్రాంతాలను నిర్లక్ష్యం చేయబడి

జరిగింది. ఆంధ్ర రాష్ట్రం వచ్చిన తరువాతనే నా బాగుపడతామని ఆశించాము. కానీ అది అడియాసే అయింది. రాయలసీమ ప్రాంతాలు కరువుకాలాలు వస్తాయని సర్ ఆర్థర్ కాటన్ గారయితేనేమి. ఫామిన్ సమీక్షనయితేనేమి గుర్తించి రాయలసీమ కరువు నివారణకోసం కృష్ణా జిల్లాలను ఒక అనకట్ట కట్టడం ద్వారా ఆకర్షక తీసుకువెడితే రాయలసీమలో కొంత ప్రాంతమైనా ఇరిగేషను సౌకర్యాలు పొందడానికి ఏమంటుంది నిర్ణయం చేయడం జరిగింది. ఖోస్లా కమిటీకూడా సర్వే చేసి కృష్ణా నదికి ఆకట్ట కట్టితే — సిదేశ్వరం దగ్గర రిజర్వాయరు కట్టితే — కడప కర్నూలు జిల్లాలలో కొంత ప్రాంతమునకైనా ఇరిగేషను పెసిలిటీస్ వస్తాయని వారు నిర్ణయించడం జరిగింది. ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఏర్పడవప్పుడు రాయలసీమ జిల్లాలవారు మాకు ఏమి ఉపయోగం ఉంటుందనే ఉద్దేశ్యంతో ఆలోచించినప్పుడు — కోస్తా జిల్లాలవారు రాయలసీమ జిల్లాల వారూ కలసి ఒక ఎగ్రిమెంటుకు రావడం జరిగింది. దానిని శ్రీబాగ్ పాకు అన్నారు. దాని ప్రకారం రాయలసీమ జిల్లాలకు కృష్ణా, పెన్నా నదుల నీటిని హెచ్చు దాగం ఇచ్చేటట్లు నిర్ణయం చేయడం జరిగింది. ఆ నిర్ణయం మీద ప్రభుత్వం ఇంతవరకూ ఏలాంటి చర్యకూడా తీసుకోలేదు. సిదేశ్వరం ప్రాజెక్టు బదులు శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు కట్టాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించడం జరిగింది. కానీ శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు పని కూడా చాలా మందకొడిగా సాగుతున్నది. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు పెద్ద ప్రాజెక్టు. ఇది రాయలసీమ జిల్లాలకు చాలా ముఖ్యమైన ప్రాజెక్టు. ప్రతి సంవత్సరం కూడా యీ శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు కోసం చాలా తక్కువ డబ్బు కేటాయిస్తూ వుంటే యిది ఎన్నేళ్లకు పూర్తి కావాలో దేవుడికే తెలియాలి. దశాబ్దం కావాలో, రెండు దశాబ్దాలు కావాలో తెలియదు. డబ్బులేదని పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు ప్రపంచ బ్యాంకునుంచి డబ్బు తెస్తున్నారు. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకుకూడా డబ్బు తీసుకువచ్చి పూర్తిచేస్తే రాయలసీమ ప్రాంతానికి చాలా ఉపయోగం ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత కృష్ణా జిల్లాలా పేరు యివ్వడంలో కూడా నేను ముఖ్యమంత్రిగారికి, ఇరిగేషను మంత్రిగారికి కూడా ఒకటి మనవి చేస్తున్నాను. రాయలసీమలో శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు పూర్తికావడం ప్రధాన మంత్రిగారికి ఎరుక పరచి వారు ఒకసారి శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు చూచేటట్లు చేస్తే రాయలసీమకు కరువు నివారణ చేయడానికి మారం కల్పించినవారవుతారు. అవిధంగా చేయాలని మనవి చెస్తున్నాను. ఇక, హెచ్.ఎల్.సి. ప్రాజెక్టు ఉన్నది రాయలసీమలో అనంతపురం జిల్లా చాలా వెనుకబడిన జిల్లా. కరువు కాలకాలాన్నాయి. అవిషయాన్ని గమనించే మెకంజి స్కీము — హెచ్.ఎల్.సి. ప్రాజెక్టు రావడం జరిగింది. ఆ ప్రాజెక్టు పని బ్రిటువువారి హయాములో 40 వ సంవత్సరంలో పూర్తయిందారు. ఇప్పటికి వస్తు యియర్ అయినదంటున్నారు. అనుమానం కలుగుతోంది. రై వింగ్సు కంప్లీటు కాలేదు. ప్రతి సంవత్సరం తక్కువ డబ్బు కేటాయిస్తూ వుంటే ఆ రై వింగ్సు ఎప్పటికీ కంప్లీట్ అవుతుందో అర్థం కావడం లేదు. రై వింగ్ పూర్తి చేస్తే అనంతపురం జిల్లాలో ఎక్కువ ఇరిగేషను సౌకర్యాలు కలుగుతాయని మనవి చేస్తున్నాను. హెచ్.ఎల్.సి క్రింద లోకరైల్ చేపట్టప్పుడు అనంతపురం జిల్లాలో చాలా అవకతవకలు జరిగిన విషయం బోయిన కానన నదా నమానేకంలో చెప్పాము.

ఈ మధ్యనే ఎన్టీఎమ్ కమిటీ ఆనంతపురం వచ్చినప్పుడు కూడా చెప్పాము. ఏన్ ఇంజనీరుగారు కూడా ఆక్కడకు వచ్చారు. చవిటి భూములకు సర్ల రేగడి భూములకు పైర్లకు ఇవ్వడం జరిగింది. రైతుల కష్టాలను వారికి సమగ్రంగా చెప్పడం జరిగింది. ఈ భూముల వరీకరణ విషయంలో ఇదినరకే ఒక నిర్ణయం తీసుకుని ఒక కమిటీ పేస్తారని చెప్పడం జరిగింది. భూముల వరీకరణ విషయంలో జరిగిన అవకతవకలను విచారించి న్యాయం కలుగజేయడానికి ఒక కమిటీని పేయాలని ఇరిగేషన్ మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. అనంతపురంవద్ద బుక్కరాయ సముద్రం అని ఒక చెరువు ఉంది. వాటికి 15-16 తూముల విషయం డిపార్టుమెంటు వారు నిర్ణయించడం జరిగింది. అయితే నిర్ణయం చేశారు. లోకల్ లెవల్ చేసేటప్పుడు ఏలీమినిటీ చేయడం జరిగింది. ప్రజలు ఆందోళన చేస్తున్నారు. అనేక సార్లు మంత్రిగారికి అధికారులకు విన్నవం చేయడం జరిగింది. ఇంతవరకు డీవిసి ఇంప్లీమెంట్ చేయకుండా ఆలస్యం చేస్తున్నారు. తప్పకుండా ఈ తూములను తెరిచి అక్కడి ప్రజలకు ఇరిగేషన్ సౌకర్యాలు కలిగిస్తారని మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. నైదయ్య (గజ్జేపేట్) :— అధ్యక్ష. ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు తీసుకు వచ్చిన డిమాండును నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. మొదట జిల్లా గజ్జేలు తాలూకా గురించి నేను పది సంవత్సరాలుగా చెప్పుకుంటూ వస్తున్నాను. రోజులు, సంవత్సరాలు జరుగుతున్నాయి. మంత్రిగారు తారుమారు అవుతున్నారు. శాసన సభ్యులు తారుమారు అవుతున్నారు. ఏన్నో పనులు చేస్తామని ప్రజలకు చెప్పి ఎన్నికలలో వోట్లు తెచ్చుకున్నాము. శాసన సభ్యులమైనాము. మంత్రిగారిమైనాము. అక్కడ పనులు మాత్రం కావడం లేదు. గజ్జేలు తాలూకాలో చిగుళ్ళ గ్రామం ఉంది. అక్కడ రాసికట్ల ప్రాజెక్టుకు కొలతలు తీయించారు. ఎన్టీఎమ్ తయారు చేయించారు. అది ఎక్కడ ఉందో తెలియదు. వెక్రచేరియట్లో ఉందో ఎర్ర మంజిలులో ఉందో తెలియదు. పోయిన ముఖ్యమంత్రిగారు ఉండగా చెప్పాను. ఈ ముఖ్యమంత్రి వచ్చాక చెప్పాను. మాకు పోచెంపాడు, విజాంసాగరు, నాగారనసాగరు వంటి ప్రాజెక్టులు ఎన్నో యినామాకు అక్కరకురావు. చిన్నచిన్న ప్రాజెక్టులు గురించి మేము చెప్పుకున్నా రోజులు, సంవత్సరాలు గడుస్తున్నాయి. నేను మూడు బరములుగా శాసన సభ్యుడిగా ఉన్నాను. ఇంతవరకు ఒక్క పన్నెన గజ్జేలు తాలూకాలో కాలేదు. కనీసం 5 లక్షల 50 వేలకు అయ్యేదైనా వస్తుంది అనుకున్నాము. కానీ ఏ పని జరుగలేదు. కళ్యాణం నరసాపురం గురించి పది సంవత్సరాలుగా చెబుతున్నాము. కొట్టుకు పోయినదానిని పూర్తి చేసే బాధ్యత తీసుకోడం లేదు. వెక్రచేరియట్లో ఉంది, పి. డబ్ల్యు. డి. లో ఉంది అంటారు. మాకేమీ తెలియదు. కడగండ్ల గ్రామం ఉంది. 30 సంవత్సరాలుగా చెరువు కొట్టుకు పోయింది. తెగిపోయిన చెరువులు, కుంటలు, కాలువలు వీటిని నా చేయకపోతే మనం ప్రజలకు ఎట్లా సమాధానము చెప్ప గలము ? ఈ దశాబ్దం రాసికట్ల ప్రాజెక్టు చేస్తే మేము సంతోషిస్తాము. మీకందరి దస్యనాదాలు. ముఖ నాలుగువేల ఎకరాల అయకట్టు వస్తుంది. డీవిసి చేయాలని

కోరుతున్నాను. ఇటికాల గ్రామం ఉంది. అక్కడ చిన్న చెరువు ఉంది. దానికి కూడా చేయవచ్చును. నాకు చెప్పాలంటే పైం దొరక దు. అధ్యక్షులవారు పగ బట్టినారేమో తెలియడం లేదు. తక్కువ బకాయిలు గురించి ఒకమాట చెబుతాను. వారి కుండలు, తట్టలు బైటపెడుతున్నారు. ప్రజలు తిండిలేక కనపు కొరత చాలా జాధపడుతున్నారు. మిర్యాలగూడ నుంచి ఒక్కొక్క లాభీ రూ. 200 నుంచి రూ. 500 లు పెట్టి కనపు తెచ్చి ప్రజలు నడుపుతుంటున్నారు. ఇప్పుడే తక్కువలను వసూలు చేయకుండా కలెక్టర్లకు తహసీల్దారులకు పట్వారీలకు ఉత్తరువు పంపి కొంచెం ఇంతిజాం చేస్తే మంచిగా ఉంటుంది. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు నమస్కారం చెబుతున్నాను.

(శ్రీ ఎన్. విజయలక్ష్మి (తుని) : — అధ్యక్ష, ఇరిగేషను మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును హృదయపూర్వకంగా విలంబిస్తున్నాను. ఈ డిమాండులో బహుముఖ ప్రజ్ఞతో మేజరు ఇరిగేషను పథకాలు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా అన్ని జిల్లాలలో మీడియం మైనర్ ఇరిగేషను పథకాలు తలపెట్టినందుకు ప్రభుత్వాన్ని మంత్రిగారిని నేను మరొకసారి అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. కృష్ణా-గోదావరి డ్రైనేజీ స్కీము నిమిత్తం 850 లక్షల రూపాయలు కేటాయించినందుకు చాలా సంతోషముగా ఉన్నది. ఈ పథకం సఫలీకరణ అయితే మనకు అధికాహారోత్పత్తి సమకూరుందనకో దంలో ఎట్టి సందేహము లేదు. అల్లండ్ ఏరియాలో అన్ డెవలప్డ్ అల్లండ్ ఏరియాలు చాలా ఉన్నాయి. వాటికి మీడియం ఇరిగేషను పథకాలను ప్రవేశ పెట్టాల్సిన అవశ్యకత ఎంతయినా ఉన్నది. తరచు జైమ పీడిత ప్రాంతాలను సస్య శ్యామలంగా మార్చాలంటే కొన్ని మీడియం పథకాలను ప్రవేశపెట్టాల్సిన అవసరం ఉన్నది. కొన్నింటి గూర్చి ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఏసేరు ప్రాజెక్టు, దీవి గురించి డిమాండులో సూచించారు. దాని వివేదికను సెంట్రల్ వాటర్ అండ్ సవరు కమిషనుకు పంపించినట్లు తెలుస్తున్నది. వారు ఏమి చర్య తీసుకున్నది కనిపించలేదు. దీనివల్ల పెద్దాపురం, పితాపురం, ప్రత్తిపాడు తాలూకాలకు, తుని తాలూకాకు, కాకినాడ తాలూకా అల్లండ్ ఏరియాస్ కు సదుపాయం ఉంటుంది. ఈ విషయంలో కాల విలంబన జరుగుతున్నది. కాలవిలంబన లేకుండా వెంటనే చేపట్టవలసినదిగా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. రెండవ పథకం కాండవ నది మీదది. దీని విషయం డిమాండులో కొద్దిగా సూచించారు. కాండవనదికి ప్రాజెక్టు కొత్త గూడెం వద్ద కనిపించేవనులో ఉంది. లెఫ్ట్ కెనాల్ 8 మైళ్ళవరకు విస్తీర్ణం చేశారు. 25 వరకు పొడిగించవలసినదని సూచించారు. ఇందులో గమనించవలసిన విషయాలున్నాయి. లెఫ్ట్ కెనాల్ విస్తీర్ణం చేసినట్లయితే తుని, కొట్లాం, ఎన్. సూరవరం, కొరిమేరు మీదుగా తీసుకువచ్చినట్లయితే ఎంతో ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. ఎన్నో ఎకరాలు సేద్యానికి వస్తాయి. అంతేకాకుండా తుని గ్రామం మొదలుకొని పెడిమి కొండవరకు వీటి సదుపాయం ఉంటుంది. ఈ విషయంలో ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డిగారున్నప్పుడు వారు ఇరిగేషను మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఎంతో శ్రద్ధ వహించారు. ఆ విషయం ప్రస్తుత ఇరిగేషను మంత్రిగారు దృష్టిలో పెట్టుకొని అలోచించవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా విశాఖపట్నం జిల్లాలో శారదా, గౌతమి, చంపావతి నదుల మీద చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులు కడితే చోడవరం, అనకాపల్లి ఎస్ కోట ఆన్ లాండ్ ఏరియాలు ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని యిరిగేషను మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. మరొక విషయం. పోలవరం బ్యారేజి గురించి చిరకాలవాంఛితంగా కలలు కంటున్నారు అక్కడి ప్రజలు. అది ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతటికి ఉపయోగపడేది. దానిని ఎందుచేత సూచించలేదో అది శోచనీయంగా కనిపిస్తున్నది. దానివల్ల కృష్ణా, ఉభయ గోదావరి జిల్లాలు, విశాఖజిల్లాకు కూడా ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. అది నానిగేషనుకు యిరిగేషనుకు యిండస్ట్రియల్ జేషనుకు కూడా ఉపకరిస్తుంది. దానిని ప్రభుత్వం యిప్పుట్లో చేపట్టకపోతే లిమిటెడ్ కార్పొరేషన్లుతో గాని వరల్డ్ బ్యాంక్ వంటి ప్రపంచ సంస్థల ద్వారాగాని తప్పనిసరిగా చేపట్టించాలని మరొకసారి మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. టాంక్—ఫెడ్ ఏరియాస్ ఉన్నాయి. వాటిలో టాంక్ బండ్ అభివృద్ధి చేయడానికి ఎన్నో లక్షలు ఖర్చు అవుతున్నాయి అయినప్పటికీ టాంక్స్ లో నమ్మ ద్దిగా నీరు ఉండడానికి అవకాశం లేదు. దానితోపాటు మేట తీసివేసే కార్యక్రమం చేపట్టాలి. సిల్ట్ క్లియరెన్సు చేయాలి. దానికి బల్ డోజులను ఉపయోగించి సిల్ట్ క్లియరెన్సు చేస్తే ప్రభుత్వం ఖర్చు చేస్తున్న లక్షల రూపాయలు సద్వినియోగపడడమే కాకుండా అక్కడివారి కష్టానికి తగిన ప్రతిఫలం లభిస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. అధ్యక్ష. తెలంగాణా, రాయలసీమలకు ప్రత్యేక కార్యక్రమాలను ఏర్పాటు చేశారు. మాకు కోస్టల్ ఆంధ్రకు డెవలప్మెంటు బోర్డు లేకపోయింది. మా అన్ డెవలప్ అవ్ లాండ్ ఏరియాస్ కు ఏ మాత్రం ముంచి భవిష్యత్తు గోచరింపడం లేదు. డెవలప్మెంటు బోర్డు త్వరలోనే మాకు కూడా అమలు పరచాలని మరొకసారి కోరు తున్నాను. బోర్ వెల్పు తెలంగాణాలోను రాయలసీమలోను త్రిపురున్నట్లే రిగ్గు ద్వారా కోస్టల్ ఆంధ్రలో కూడా బోర్—వెల్ సిస్టం ప్రవేశపెడితే మంచిది. అన్ లాండ్ ఏరియాలలోని ప్రజలు, పశుగణం వేసవికాలంలో నీరులేక బాధపడుతున్నారు. రిగ్గు ద్వారా బోర్ వెల్పు తీసి శాశ్వత మంచినీటి సదుపాయం సమకూర్చవలసినదని వెంటనే బోర్ వెల్ సిస్టం ప్రవేశపెట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా అన్ డెవలప్ అవ్ లాండ్ ఏరియాస్ లో ప్రతి జిల్లాకు ఒకటి రెండు రిగ్గు ఏర్పాటు చేయవలసినదిగా కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి. బసప్ప :— అధ్యక్ష, ఇరిగేషను మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును పూర్తిగా బలపరుస్తూ యిరిగేషనుకు ఎంత డబ్బు వెచ్చించితే మన రాష్ట్రానికి అంత ఎక్కువ లాభదాయకంగా ఉంటుంది, నష్టం ఏమీలేదని మనవిచేస్తున్నాను. అయితే యిందులో యింతవరకు సూచించిన దానిలో ముఖ్యంగా ఉత్తరాది నదులలో ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించడం. రాయలసీమ ప్రాంతానికి ఒకటే ఒక ప్రాజెక్టు కుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ఉన్నది. కుంగభద్ర ప్రాజెక్టు క్రింద మేము ఆశించినంత ఫలితం మాకు రాలేదు. దానిని మొదట వరప్రసాదముగా భావించాము. కాపిత్తతి వాత లొక్కలై జేషను జరిగిన తరువాత అక్కడ ఉన్న లోపాలను చూస్తే ఆశించిన

దానిలో ఏ కొంత భాగం తప్ప దాని ద్వారా ఎక్కువ పరిశ్రమ చేపట్టలేదు. మన యింగేషను మంత్రిగారు ఉరవకొండ ప్రాంతం వచ్చినప్పుడు ఎస్టిమేట్సు కమిటీ పోయి నప్పుడు ఆ ప్రాంతం అంతా చూసినారు. వారికి అక్కడే ఉండే లోపాలను అన్నింటిని విశదీకరించినాము. వారు కూడా చెప్పిన దానిలో చాలా వాస్తవికమైన విషయాలున్నాయని మాతో ఏకీభవించినారు. అందులో ముఖ్యంగా తుంగభద్ర హైలెవెలు కెనాలు ఉరవకొండ నియోజకవర్గంలో ప్రవేశిస్తున్నది. మైసూరు స్టేటునుంచి వచ్చే దానిలో మొట్టమొదటి గ్రామం మాలెం గ్రామం ఉంటుంది. హంద్రీ నదికి అక్కడ అక్విడక్టు కట్టడం మాలెం గ్రామానికి హగరీ కాలువ నుంచి ఏటి కాలువ ద్వారా 250 ఎకరాలు 300 ఎకరాలు మాగాణి ఉంది. హైలెవెలు కాలువ వచ్చిన తరువాత ఆ గ్రామానికి నీరు యివ్వకుండా చేయడం వల్ల ఆ గ్రామవాసులు బాధపడుతున్నారు. మొన్నటివరకు వారు మాగాణికి కట్టాల్సిన శిస్తు రేట్లు చెల్లిస్తూ వచ్చినారు. ఇప్పుడు అక్కడ నీరు యివ్వకపోవడం చాలా అన్యాయంగా ఉంది. ఆ కాలువ వచ్చే ప్రాంతానికి ఎడమప్రక్కన ఉన్న గ్రామాలు మాలెం మొదలగు గ్రామాలకు నీటి అవకాశం లేదు. వాటికి తుంగభద్ర నీరు లభించేటట్లు చేస్తే బాగుంటుంది. తుంగభద్ర వస్తే యింకా అదనంగా నీరు వస్తుందని వారు పెట్టుకున్న ఆశలు వీరా ప్రాజెక్టు వచ్చిన తరువాత అడియాళలుగా మారినవి. రాయంపల్లి గ్రామస్తులు 300 ఎకరాలకు నీరు పోగొట్టుకున్నారు. మొట్టమొదటి ప్లాను ప్రకారం చూస్తే నీరు వచ్చే అవకాశం ఉంది. కాలువ త్రవ్వే పందర్లములో ఆ గ్రామాలకు నీరు వచ్చే అవకాశం కలుగ లేదు. తుంగభద్ర హైలెవెలు కెనాల్కు 3, 4 మైళ్ల దూరంలో ఉన్నప్పటికీ నీరు లభించలేదు. అక్కడ నీటి బావుల ఆసరాతో పంటలు పండించు పరిస్థితి 80-90 బావులు ఉండే పల్లెలు తుంగభద్ర కాలువ అయిన తరువాత ఆ బావులలో ఉండే నీరు పూర్తి నిలువ లేని కారణంగా పంటలన్ని పాడయినవి, వీటిని గుర్తులో ఉంచుకుని మంత్రిగారికి ఎస్టిమేట్సు కమిటీవారికి నివేదించినాము. వారు కూడా గుర్తించినారు. ఇక్కడ పోగొట్టుకున్న భూములకు ఏవయితే లోపం ఉందో రిఫ్ట్ యింగేషను స్కీము ఏర్పాటు చేస్తే వారికి ఏదయినా కొంత చేయూత యిచ్చి పంటలు పండించడానికి అవకాశం కలుగతుందని నివేదించినాం. వారు కూడా దానిని గుర్తించినారు. అక్కడ నీవేటివల్ల కొన్ని ప్రాంతాల్లో చాడు ఏర్పడి ఉప్పు నీటి మూలాన పంటలు పండించడానికి వీలులేకుండా పోయింది. అక్కడ వారికి ఏదయినా నీటి వదుపాయం కలుగ చేస్తే పంటలు పండించడానికి వీలుంటుంది. సారవంతమైన భూములను పోగొట్టుకున్న రైతులు చాలా బాధపడుతున్నారు. లోకల్ నేషనులో జరిగిన అవకతవకడు ఎస్టిమేట్ కమిటీవారికి చెప్పాము. గుంతకల్లు కెనాల్ నుంచి ప్రక్కన ఉన్న గ్రామాలకు నీరు యిచ్చే వదుపాయము వుండి కూడ యివ్వకుండా పోతున్నారు. పెద్ద పెద్ద రైతులకు నీరు యివ్వడము, చిన్న రైతులకు నీరు యివ్వకపోవడము భార్యోచనీయము. ఆశించిన ప్రకారము నీరు రాలేదు. పెరువులను త్రవ్వడము, మైనరు ప్రాజెక్టులను తీసుకుంటే కొంత ఉపయోగముగాను, లోకసాయముగాను వుంటుంది. మేము ఆశించే తుంగభద్ర హైలెవెల్ ఫావర్ నుంచి లాభము పొందడానికి

వీలు వుంటుంది. కరువు నివారణ అవుతుంది. సిమెంట్ ప్లాస్టింగ్ జరిగేదాని విషయము చూస్తే కంట్రాక్టర్ ద్వారా వచ్చే సిమెంట్ మార్కెటులో అమ్మబడుతున్నది. ఈ ప్లాస్టింగ్లో చాలా లోపాలు జరుగుతున్నవి. అనేకమైన చిన్న చిన్న మైనరు ఇన్ఫ్రాగ్రోవను ప్రాజెక్టులు తీసుకురావలసిన అవసరము కూడవుంది. ఆయకట్టు పూర్తిగా ఉపయోగించుకోకుండా వుండేదానికి కావలసినన్ని కారణాలున్నవి. చిన్న రైతులకు అన్నలు తక్కువగా యిస్తున్నారు. బుల్ డోజర్ కి గంటకు ఛార్జి 70.75 రూ.లు పెట్టినందువల్ల సామాన్య రైతాంగము ఉపయోగించుకొనే అవకాశము లేకుండా పోయింది. కొంచెము తక్కువ రేటుకు యిప్పిస్తే చిన్న రైతాంగము కూడ వాటిని ఉపయోగించుకొనే దానికి వీలుంటుంది. మంత్రిగారు దయామయులు. వారు మా కష్టాంశు, వాస్తవ పరిస్థితులను పూర్తిగా చూశారు. కాబట్టి దీనిని సఫలీకృతము చేస్తారని భావిస్తూ మీరు నాకు ఈ అవకాశము యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి అభినందనలు తెలుపుతూ కౌలవు తీసుకొంటున్నాను

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్ష, మంత్రిగారికి దయామయులు అని విరుదు ఎప్పుడు ఇచ్చారు ?

శ్రీ వై. వెంకటరావు (వేమూరు) :—అధ్యక్ష, ఇది చాలా ముఖ్యమైన డిమాండు. అలాబ్ మెంటు చాలా మీగర్ గా వుంది. డ్రెయినేజీ మినిష్టరుగారు ఇక్కడ లేరు. వారు కూడ వుండి వుంటే బాగుండేది. అనేకసార్లు ఇద్దెటు సందర్భములో అనేకసూచనలు ఈ డిమాండు పెన చేశాము. ఆ సూచనలను ధనాధిపంవల చేయ లేకపోతే అర్థము వుంది కాని కొన్ని సూచనలను అమలు చేయడానికి వీలై నవి కూడ అమలు చేయకపోవడము చాలా శోచనీయముగా వుంది. ఈ డిమాండులో 22 కోట్లు యిచ్చారు. తేపిటల్ మీద ఇంటరెస్ట్ ఛార్జిస్ కలుపుకొని 22 కోట్లు అలాబ్ చేశారు. దెవలప్ మెంటు వర్క్స్ తీసుకోవాలంటే చాలా తక్కువగా వుంటుంది. పని ప్రారంభించాము, పూర్తి చేస్తాము అని స్టేటుమెంటులో చూస్తూ వుంటే అన్ని ప్రాజెక్టులు రేపు ఉదయానికే వచ్చినట్లు కన్పిస్తున్నది. పాలస్టీనేటుమెంటు బాగానే వుంది. కాని తక్కువ ఫండ్స్ తో ఈ ప్రాజెక్టులు ఎట్లా పూర్తి అవుతాయో అనే అనుమానము వస్తున్నది. ఇప్పుడు రివెన్యూ కమిషన్ ని ఏర్పాటు చేశారు. మన బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు దానికి చైర్మన్ గా వున్నారు. వారితో సంప్రదించి ఎక్కువ విధులు వచ్చేట్లు చేసి ఆ డబ్బును ఇన్ఫ్రాగ్రోవను ప్రాజెక్టులపై ఉపయోగిస్తే చాలా సంతోషిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. లాంగ్ రేంజీ పాను గురించి మనవిచేస్తాను. చాలా కాలవంలో వీరు 11 నెలలు ప్రవహిస్తూ వుంటుంది. వాటిని రిపేరు చేయడానికే వీలు వుండదు. తిరిగి ఓపెన్ చేస్తారు. అటువంటి పెద్ద కెనాలును సిమెంట్ ప్లాస్టింగ్ చేస్తే ట్రాన్సిమిషన్ లాస్ పోతుంది. ఎక్కువ ఆయకట్టుకు పోలి అందుతుంది. వెంటనే పొలాలు సాగుకు రావడానికి అవకాశము వుంటుంది. దీనికి మొదట ఎక్కువ ఖర్చు అని చెప్పవచ్చును. ధనాధిపము వల్ల అనవచ్చును. అవసరమైతే ఎక్కడైనా ఫండ్స్ తీసుకోండి. ఎంక్టీవిటీలో చాలా ఇవేజెన్స్ వున్నవి. సేల్స్ టాక్సులో చాలా ఇవేజెన్స్ వున్నవి. డబ్బు ఎక్కడనుంచి అందుతుంది.

తీసుకువచ్చి నిమెంటు లైనింగ్ చేయడము. కనీసము పెద్ద కాలువలైనా ఈ కాల్పు
క్రమం క్రింద తీసుకొంటే రైతులకు సహాయము చేసినవారు అవుతారు. యాన్యువర్
రిపేర్స్ క్రింద గ్రాంటు ఇస్తున్నారు. ఎకరానికి రూ. 4 లు పుంచేదానిని 6
రూ.లు చేశారు. కాని 4 రూ.ల కంటే ఎక్కువ యివ్వడము లేదు. అది కాస్త
ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు చార్జెస్ క్రింద సరఫావుతున్నది. యాన్యువర్ రిపేర్స్ ఆన్ ది
కెనాల్స్ చేయడానికి వీలులేకుండా పోతున్నది. ఇక రెయిర్ ఎండ్ ఆయకట్టువారు
గరి ఏమి వాకాలి? యాన్యువర్ రిపేర్స్ ఒకటి, రెండు సం.లకు అయినా చేయక
పోతే ఏమీ లాభము లేదు. సై నాన్ కమీషన్ దృష్టికి తీసుకువచ్చి ఇప్పుడున్న
6 రూ.లు చేసే సదుపాయము చేస్తే దెల్టా ప్రాంతము కొంత బాగుపడుతుంది. ఎక్కువ
ఉత్పత్తిని సాధించడానికి అనకాళము వుంటుంది. ఇక డ్రెయినేజీ వర్క్స్ కి
సంబంధించి డ్రెయినేజీ బోర్డును కాన్స్టిట్యూట్ చేశారు. దానిలోకి అప్పొలిషను
నుంచి ఎవరిని తీసుకొనలేదు. మమ్మీలను తీసుకోవాలని కాదు నేను చెప్పేది.
అనుభవము పున్నవారిని తీసుకొంటే బాగుంటుందని చెబుతున్నాను. ఈ బోర్డులోకి
స్థానికముగా వుండే యమ్. యల్. ఎ. లను, పంచాయతీ సమితి ప్రెసిడెంట్లను
తీసుకొనివస్తూ ఆమెండ్ మెంటు తీసుకు వచ్చారు. చాల సంశోషము వారి అనుభవాలు
వారు చెబుతారు. వాటిని తీసుకొని చేయడానికి అనకాళము వుంటుంది. డ్రెయినేజీ సెన్
క్రింద రి కోట్లు కలెక్ట్ చేశారు. ఈ సం.రము బాగా ఎక్కువగా కలెక్టు చేశారు.
కాదనము. చాల అవసరము. ఈ పథకాలను చేపట్టాలి. కాని ఈ సం.రము ఏమీ
కాలేదు. పెద్ద డ్రెయిన్స్ వున్నవి. ఒక్కొక్క డ్రెయిన్ తీసుకొంటే ఎఫెక్టివ్ గా
టాకిల్ చేయాలి. కాని ఆ బేసిన్ లో పడే 4 చిన్న డ్రెయిన్స్ ని తీసుకొంటూ
మెయిన్ డ్రెయిన్ తీసుకోకుండా వదిలిపెట్టడమువల్ల సౌకర్యము కన్న అసౌకర్యమే
ఎక్కువ అయి ఆ ప్రాంతమంతా మునిగిపోయి రైతులు దెబ్బతినే పరిస్థితి ఏర్పడు
తున్నది. చినపులివేరు దగ్గర భట్టిపోలు చానర్ మీద పెల్లబూరు కెనాల్ క్రాస్
అవుతోంది. అక్కడ పెంట్స్ చాల చిన్నవి. మెషనరీ ప్లగ్ కర్స్ ఎవ్వరూ
కాతలనాడు కట్టినవి. ఆ మురుగు అంతా దానిలో వదులూ వుంటే క్లియర్
చేయలేకుండా వున్నది. దానిని ఇంప్రూవ్ చేయలేదు. ఆ నీటితో దుట్టుప్రక్కం
ప్రాంతమంతా మునిగిపోవడము జరుగుతున్నది. వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి.
మురుగు కాల్యాలను త్రవ్వడమువల్ల ప్రయోజనము లేదు. టేక్ ఆఫ్ చేసినవి
ఎఫెక్టివ్ గా టాకిల్ చేయండి. డబ్బు లేదనే కారణముతో మెషనరీ ప్లగ్ కర్స్ ని
టేక్ ఆఫ్ చేయడానికి వీలులేదని అంటున్నారు. పండ్స్ ఎక్కడైనా దూసుకొని
మెషనరీ వర్క్స్ ని టేక్ ఆఫ్ చేసి పెంట్స్ ని వెడల్పు చేయకపోతే ఎన్ని కోట్లు
ఖర్చు పెట్టినా బ్రష్ప్రయోజనము అవుతుంది. గుంటూరు చానర్ వుంది. ఎన్నో వీరు
వదులుతామని చెప్పారు కాని దానికి ఈ సం.రం అలాగ్ చేసిన మొత్తము చాల
తక్కువ. 20 లక్షలు అలాగ్ చేస్తే గత సం.రం చేసిన వర్క్స్ ఎరియర్స్
క్రిందనే 15 లక్షలు పోతున్నట్లు తెలుస్తున్నది. ఇంక ఈ సం.రానికి 5 లక్షలు

మిగులుతుంది. ఈ 5 లక్షలతో ఏమి పని అవుతుంది? 19 మైలు నుంచి 21 మైలు దాకా 2 మైళ్ళు శ్రవ్యకుండా ఈ సం.రం నీరు వదులుతామని చెబుతున్నారు. ఈ 2 మైళ్ళ దూరము శ్రవ్యితే 27 వేల ఎకరాలు సాగు అయ్యేదానికి వీలు అవుతుంది. ఇప్పుడు 6 వేల ఎకరాలు సాగువుతోంది. మనము ఎంత ఖర్చు పెట్టినా మీనింగ్ ఫుల్ గా గెయిన్ ఫుల్ గా ఖర్చు పెడితే ఉపయోగము వుంటుంది. అందువల్ల 19వ మైలు నుంచి 21వ మైలువరకు వున్న ఆ మైళ్ళు కూడ శ్రవ్యితే 6 వేల ఎకరాలకు బదులు 27 వేల ఎకరాలు సాగు క్రిందకు వస్తుంది. ఉపయోగము వుంటుంది కాబట్టి దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకొని చేస్తారని ఆశిస్తూ కలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీమతి బి. సరోజనమ్మ (నరసన్నపేట) :—అ డ్య జె. గౌరవనీయులైన ఇరిగేషన్ శాఖామంత్రిలు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తూ నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించిన కొన్ని విషయాలు మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురాదలచుకొన్నాను.

నరసన్నపేట నియోజకవర్గములో గల పోలంకి మెయిన్ ఛానల్ నుండి రావుల వలస మెరక త్రాంచి ఏర్పడియున్నది. ఆ త్రాంచి నుండి నీరు సక్రమముగా సప్లయ అయిన ఎడల పుమారు మూడువేల ఎకరములు సాగు అయ్యే అవకాశము వున్నది. కాని సదరు కాలన పుమారు 15 అడుగుల వెడల్పు కలిగియున్నది అయినా ఎన్ క్రోచ్ మెంట్స్ వలన మూడు నాలుగు అడుగులు మాత్రమే మిగులుటచే నీరు సరిగా ప్రసహించక రైతులు చాలా బాధలకు గురి అగుచున్నారు. గాన సదరు ఎన్ క్రోచ్ మెంట్స్ ను అరికట్టి, వారిని తొలగించి రైతులకు సహాయం చేయవలసినదిగా ప్రార్థిస్తున్నాను. రావులవలస మెరక త్రాంచి ఈదులవలస గ్రామము దాటిన తరువాత వరదల నివారణకై పొగడనల్లి, చిలాసన అనే పేర్లు గల కంఠలు కలవు. సదరు కంఠలకు స్కూప్ గేరింగ్ షట్టర్స్ ఏర్పాటు చేసిన పుమారు 2 వేల ఎకరముల భూమికి సక్రమమైన నీటి సరఫరా జరుగును. వీటికి పుమారు 15 వేల రూపాయలకు ఎస్టిమేట్స్ తయారయినవి ఇంతవరకూ పని జరుగలేదు. నేను జిల్లా కలెక్టరుగారిని కలసి కాగితములు అందచేసినాను. గౌరవనీయులైన మంత్రిగారికి కూడ తెలియపరిచి యున్నాను. పి.డబ్ల్యు.డి వారిని అడిగితే డబ్బు లేదని అంటున్నారు. ఇది క్లియర్ సందేహం నుండి ఆ ప్రాంతపు రైతుల కోరిక. ఈ ప్రాంతము నుండి ప్రభుత్వమునకు మేటరకం విత్తనాలను కృషి పండిట్ కరిమి సుబ్బయ్యనాయుడుగారు ఇతరులు సప్లయ చేస్తూ వుంటారు. కనుక తక్కువ డబ్బుతో రైతులకు ఎక్కువగా ఉపకారం జరిగే ఈ పథకాన్ని మంజూరు చేసి ఆ ప్రాంతపు రైతుల చిరకాల వాంఛను తీర్చవలసినదిగా ప్రభుత్వానికి విన్నవించుకొంటున్నాను. నాకే అవకాశం ఇచ్చిన హిక్ నా ధన్యవాదములు అర్పిస్తూ నెలవు తీసుకొంటున్నాను.

Sri M. R. Appa Rao:—Madam Chairman, I am very glad to find that the Government has demanded a grant of more than Rs. 60 crores under various heads of Irrigation. In supporting this demand I want to make a few suggestions.

for 1972-73 :

Voting of Demands for Grants :

I want to bring to the notice of the Government about the Nagarjun-sagar Project left canal. This canal was first meant to carry only 11,000 cusecs of water and on public representations the canal was extended to carry 15,000 cusecs of water. Therefore, unless the canal is taken to Mile 146 or 147 areas in Nuzvid, Tiruvur and Nandigama taluks of Krishna district cannot be brought under irrigation. If we proceed at this rate it may take another 6 or 7 years. Unless the Government provides Rs. 20.0 crores for completing this canal work, we will not be able to complete the total ayacut of 2 million acres. At present about half to one million acres are being cultivated now. Therefore, the provision in the budget must be increased to at least Rs. 15 crores from Rs. 7.0 crores. At least it must be doubled. Then only we will be able to gain benefits earlier and avoid the losses on account of efflux of time.

The next important project is Polavaram project. Some of my friends have already spoken about the necessity of this project. The hon. Member said that unless the river water dispute is settled we will not be able to do anything. It is not so. The water in the Godavari is plenty and about 94 per cent is going to waste. There cannot be much dispute about the availability of water for this Polavaram project. This Project is different from Ramapada-sagar project. At Polavaram, it is enough if we build a barrage costing Rs. 1000 crores with the left canal going to East Godavari and Vishakhapatnam districts and the right canal benefiting Krishna and West Godavari districts. If this Barrage with the two canals is constructed, we can bring about 7 lakhs of acres of land under cultivation. Incidentally this will provide perennial water to Visakhapatnam industrial town where a Steel plant and other industries are coming up. Probably Visakhapatnam is going to be one of the most important industrial centres in the country. The present arrangement of taking water by a small canal may be sufficient for one or two years only. As a permanent measure, Polavaram Barrage is the only solution. Ultimately this Polavaram project will become part and parcel of the All India river grid which is going to be taken up soon. This All India River Grid is expected to cost Rs. 120 to 1500 crores. Foreign experts have come and examined the feasibility and they said that it is a feasible project.

Therefore, Polavaram project must be taken up at all costs. As one hon. Friend has pointed out, if money is not available now we have to seek some other way starting a corporation say Polavaram Project Corporation for which public may be asked to contribute by way of shares. Besides, various kinds of aid can also be got from international agencies. I suggest to the Government to sponsor this independent Corporation for Polavaram project and see whether we cannot progress under this new system of building projects, instead of depending on Government alone. With these few words, I conclude.

మిగులుతుంది. ఈ రెండులతో ఏమి పని అవుతుంది : 19 మైలు నుంచి 21 మైలు దూకా 2 మైళ్ళు ప్రవ్వకుండా ఈ సం.రం నీరు వదులుతామని చెబుతున్నారు. ఈ 2 మైళ్ళ దూరము త్రవ్వితే 27 వేల ఎకరాలు సాగు అయ్యేదానికి వీలు అవుతుంది. ఇప్పుడు 6 వేల ఎకరాలు సాగువుతోంది. మనము ఎంత ఖర్చు పెట్టినా మీనింగ్ ఫుల్ గా గెయిన్ ఫుల్ గా ఖర్చు పెడితే ఉపయోగము వుంటుంది. అందువల్ల 19వ మైలు నుంచి 21వ మైలువరకు వున్న ఆ మైళ్ళు కూడ త్రవ్వితే 6 వేల ఎకరాలకు బదులు 27 వేల ఎకరాలు సాగు క్రిందకు వస్తుంది. ఉపయోగము వుంటుంది కాబట్టి దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకొని చేస్తారని ఆశిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీమతి బి. సరోజనమ్మ (నరసన్నపేట) :—అధ్యక్ష, గౌరవనీయులైన ఇరిగేషన్ కాభామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తూ నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించిన కొన్ని విషయాలు మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురాదలచుకొన్నాను.

నరసన్నపేట నియోజకవర్గములో గల పోలంకి మెయిన్ ఛానల్ నుండి రావుల వలస మెరక బ్రాంచి ఏర్పడియున్నది. ఆ బ్రాంచి నుండి నీరు సక్రమముగా సప్లయ అయిన ఎడల పుమారు మూడువేల ఎకరములు సాగు అయ్యే అవకాశము వున్నది. కాని సడరు కాలువ పుమారు 15 అడుగుల వెడల్పు కలిగియున్నది అయినా ఎన్ క్రోస్ మెంట్స్ వలన మూడు నాలుగు అడుగులు మాత్రమే మిగులుచే నీరు సరిగా ప్రవహించక రైతులు చాలా బాధలకు గురి అగుచున్నారు. గాన సడరు ఎన్ క్రోస్ మెంట్స్ ను అరికట్టి, వారిని తొలగించి రైతులకు సహాయం చేయవలసినదిగా ప్రార్థిస్తున్నాను. రావులవలస మెరక బ్రాంచి ఈదులవలస గ్రామము దాటిన తరువాత వరదల వివారణకై పొగడనిల్లి, విలాసన అనే పేర్లు గల కంఠలు కలవు. సడరు కంఠలకు స్కూప్ గేరింగ్ పట్టర్న్ ఏర్పాటు చేసిన పుమారు 2 వేల ఎకరముల భూమికి సక్రమమైన నీటి సరఫరా జరుగును. వీటికి పుమారు 15 వేల రూపాయలకు ఎస్టిమేట్స్ తయారయినవి ఇంతవరకూ పని జరుగలేదు. నేను జిల్లా కలెక్టరుగారిని కలసి కాగితములు అందజేసినాను. గౌరవనీయులైన మంత్రిగారికి కూడ తెలియపరిచి యున్నాను. పి.డబ్లియూ.డి వారిని అడిగితే డబ్బు లేదని అంటున్నారు. ఇది 15 సంవత్సరాల నుండి ఆ ప్రాంతపు రైతుల కోరిక. ఈ ప్రాంతము నుండి ప్రభుత్వమునకు మేబరకం విత్తనాలను కృషి పండిల్ కరిమి సుబ్బయ్యనాయుడుగారు ఇతరులు సప్లయ చేస్తూ వుంటారు. కనుక తక్కువ డబ్బుతో రైతులకు ఎక్కువగా ఉపకారం జరిగే ఈ పథకాన్ని మంజూరు చేసి ఆ ప్రాంతపు రైతుల చిరకాల నాంశను తీర్చవలసినదిగా ప్రభుత్వానికి విన్నవించుకొంటున్నాను. నాకే అవకాశం ఇచ్చిన మీకు నా ధన్యవాదములు అర్పిస్తూ నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

Sri M. R. Appa Rao:—Madam Chairman, I am very glad to find that the Government has demanded a grant of more than Rs.60 crores under various heads of Irrigation. In supporting this demand I want to make a few suggestions.

for 1972-73 :

Voting of Demands for Grants :

I want to bring to the notice of the Government about the Nagarjun-sagar Project left canal. This canal was first meant to carry only 11,000 cusecs of water and on public representations the canal was extended to carry 15,000 cusecs of water. Therefore, unless the canal is taken to Mile 146 or 147 areas in Nuzvid, Tiruvur and Nandigama taluks of Krishna district cannot be brought under irrigation. If we proceed at this rate it may take another 6 or 7 years. Unless the Government provides Rs. 20.0 crores for completing this canal work we will not be able to complete the total ayacut of 2 million acres. At present about half to one million acres are being cultivated now. Therefore, the provision in the budget must be increased to at least Rs. 15 crores from Rs. 7.0 crores. At least it must be doubled. Then only we will be able to gain benefits earlier and avoid the losses on account of efflux of time.

The next important project is Polavaram project. Some of my friends have already spoken about the necessity of this project. The hon. Member said that unless the river water dispute is settled we will not be able to do anything. It is not so. The water in the Godavari is plenty and about 94 per cent is going to waste. There cannot be much dispute about the availability of water for this Polavaram project. This Project is different from Ramapada-sagar project. At Polavaram, it is enough if we build a barrage costing Rs. 1000 crores with the left canal going to East Godavari and Vishakhapatnam districts and the right canal benefiting Krishna and West Godavari districts. If this Barrage with the two canals is constructed, we can bring about 7 lakhs of acres of land under cultivation. Incidentally this will provide perennial water to Visakhapatnam industrial town where a Steel plant and other industries are coming up. Probably Visakhapatnam is going to be one of the most important industrial centres in the country. The present arrangement of taking water by a small canal may be sufficient for one or two years only. As a permanent measure, Polavaram Barrage is the only solution. Ultimately this Polavaram project will become part and parcel of the All India river grid which is going to be taken up soon. This All India River Grid is expected to cost Rs. 1200 to 1500 crores. Foreign experts have come and examined the feasibility and they said that it is a feasible project.

Therefore, Polavaram project must be taken up at all costs. As one hon. Friend has pointed out, if money is not available now we have to seek some other way starting a corporation say Polavaram Project Corporation for which public may be asked to contribute by way of shares. Besides, various kinds of aid can also be got from international agencies. I suggest to the Government to sponsor this independent Corporation for Polavaram project and see whether we cannot progress under this new system of building projects, instead of depending on Government alone. With these few words, I conclude.

శ్రీ చక్రధరరావు :—అధ్యక్ష, నీటిపారుదల శాఖామంత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటు 62 కోట్ల మొత్తము చూస్తే చాలా నిరాశాజనకంగా వుంది. ఈ 62 కోట్ల మేజర్ ఇరిగేషన్, మీడియం ఇరిగేషన్, మైనర్ ఇరిగేషన్ కు అంటే ఎలా సరిపోతుందో తెలియడం లేదు. పోచంపాడుకు 10 కోట్లు కేటాయించారు. నాగార్జున సాగర్ కు 7 కోట్లు ఇచ్చారు. నాగార్జునసాగర్ కు ఇంతవరకు పెట్టుబడి 189 కోట్లు పెట్టబడింది. ఈ ప్రజాశాఖలో పోచంపాడు కొరకు కేంద్ర ప్రభుత్వము ఎక్కువ సహాయము చేయలేదు. పోచంపాడుకు శంఖంబించిన కార్యక్రమము తొందరగా కావాలని అక్కడ నాలుగు జిల్లాల ప్రజలు పట్టుదలతో వున్నారు. ఈ రోజు సదికోట్లతో ఎంత కార్యక్రమము జరుగుతుందో ఆలోచించవలసిన విషయము. ముఖ్యమంత్రిగారు కేంద్రం మీద బాగా వత్తిడిచెప్పి ఇంకా దీనికి ఎక్కువదబ్బు కేటాయించాలని వారికి మీద్యారా మనవిచేస్తున్నాను. ఈ రోజు మన రెవిన్యూ ఆదాయము చూస్తే తెలంగాణలో అయిదున్నర కోట్లు, ఆంధ్రలో 13 కోట్లు వుంది. ఈ రెవిన్యూ ఆదాయముతో రైతులకు నీటిపారుదల అభివృద్ధి ఎంత జరుగుతుందో ఆలోచించాలి. రైతులకు పథాంబే. వ్యవసాయము అభివృద్ధి కావాలంటే నీరు ముఖ్యము. అయితే ఎంతో నీరు వృధాగా పోతున్నది. కెనాల్స్ ను రిమోడల్ చేసేప్పుడు నీరు వృధా పోకుండా కాపాడడానికి, రైతుకు లభించడానికి ఆలోచించడము లేదు. అనీరు రైతుకు దొరకడానికి ఆలోచించాలి. ఈ నాడు ఎన్నో కుంటలు, చెరువులు 40 సంవత్సరాలవాడు కట్టించి వున్నవి. వాటికి మరమ్మత్తులు లేవు. అనాడు ఫుల్ కెపాసిటీ వుంటే, అనాడు 50 శాతము కెపాసిటీ లేదు. వాటి కెపాసిటీని పెంచడానికి ప్రభుత్వము ఆలోచించడము లేదు. అందుచే వాటిని దాగుచేయడానికి బుల్ డోజర్స్ ను పెట్టి స్క్రీ తీసేదానికి తీవ్రమైన వర్షాలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. మాదగర్ వున్నది ఒకే ఒక ప్రాజెక్టు నిజాంసాగర్. త్రాగే నీటికిగాని వున్నది అది ఒకే. అది కట్టినప్పుడు రెండున్నర లక్షల ఎకరాల సాగుబడికి సరిపోయేది, ఈ నాడు అటు వంటి ప్రాజెక్టు క్రింద 65 వేల ఎకరాలు సాగుబడి అవుతుందంటే ఎంతో విచారకరం. ప్రజలు, రైతులు ఎంతో ఆందోళన పడుతున్నారనే విషయము మంత్రిగారికి తెలుసు. మంత్రిగారికి ఎన్నోసార్లు, నిజామాబాదు సర్కటించినప్పుడు కూడా అక్కడ సింగూర్ ప్రాజెక్టు నిర్మించినట్లయితే, దానినుండి నిజాంసాగర్ కు తద్వారా వ్యవసాయానికి యితర వాటికి నీరు తెచ్చుకోడానికి అవకాశముంటుందని చెప్పడం జరిగింది. కాబట్టి దీనిలో ఆ ప్రాజెక్టు వేరేలేదు, దానిగురించి ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు నిజామాబాదు జిల్లాలో ఔమ పరిస్థితులు వున్నాయి. రెండు సంవత్సరాల నుండి పంటలు లేవు. పోయినసారి పంట వస్తుందని, వ్యవసాయదారులు పంట వేసుకుంటే నీరు లేనందున పంటపోయింది. అయినా గారి మీద పెనాల్టీస్ వేశారు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో నిజాంసాగర్ ను ఛేకప్ చేయమని అడిగితే రైతులు ముందుకువచ్చి ఆర్థిక సహాయము చేస్తే కడుతామంటున్నారు. ఇప్పుడున్న పరిస్థితులలో రైతులు ముందుకు వచ్చి ఆర్థిక సహాయము చేయడానికి ఏ మాత్రము అవకాశముంటుందో ఆలోచించడము

వుంటుంది. చాలా సంతోషము, గోదావరి బ్యాంక్ లో ఉడుతున్నారు. దానికి ఇంతవరకు రెండుకోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. యీ సంవత్సరం కూడా 70 లక్షలు పెట్టారు. అక్కడి రైతులు ముందుకువచ్చి సెస్ ఇస్తున్నారు. అక్కడ ధబ్బు ఉన్నవారు వున్నారు. తెలంగాణ ప్రాంతము చూస్తే—ప్రాంతాలు అని మాట్లాడుతున్నారు గాబట్టి ప్రాంతము అని మాట్లాడవలసివస్తున్నది—నిజామాబాదు జిల్లా పరిసరాలు చాలా తీవ్రపరిమాణంగా వున్నవి. ప్రభుత్వము ముందుకువచ్చి ఆ కార్యక్రమాలు మొదలుపెడితే ప్రజలకూడా తప్పకుండా వారికి చేతనై నంతవరకు, భూమికి తగ్గట్లుగా చెల్లించగలగి మనవి చేస్తున్నాను. మాకు మోలాలి ప్రాజెక్టు నిర్మించబడింది. అక్కడ భూములు లేనివారికి భూములు ఇస్తామంటున్నారు అక్కడ లంబాడీలు ఉన్నారు ఎక్స్‌జిజిషన్ క్రింద తీసుకొని 90 వేల రూపాయలు వారికి ఇవ్వవలసి వుంది. నాలుగు సంవత్సరానుండి తిరుగుతున్నారు. ఇంతవరకు చొరకలేదు దాని విషయము ఇరిగేషన్ మినిస్టర్ గారు ఆలోచించి ఎందుకు అగిపోయిందో చెప్పాలి. ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు చూస్తే, ఫీఫ్ ఇంజనీరు ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు మొత్తము ఆంధ్రప్రదేశ్ లో చూస్తే, 50 శాతము ఆంధ్ర 50 శాతం తెలంగాణ మీద పడుతుంది. తెలంగాణలో, హైదరాబాదులో హెడ్ క్వార్టర్స్ వుండడమువల్ల నేమో. ఎస్.ఇ ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు ఆ ధ్రకు 60 శాతము, తెలంగాణకు 40 శాతము పడుతుంది. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు చూస్తే 50 శాతము 50 శాతము పడుతుంది. ఫీఫ్ ఇంజనీరుది తెలంగాణ మీద రబుల్ పడుతుంది. హెడ్ క్వార్టర్స్ ఇక్కడ వున్నందుకా? మరి 5 : 3 : 2 అని రేషియో ఉందిగదా, ఆంధ్ర 5, తెలంగాణ 3, రాయలసీమ 2 అని విభజించినప్పుడు తెలంగాణ మీద ఇంత ఎక్కువ ప్రెసనూరియర్ బర్డన్ ఎందుకు పడుతుందో ఆలోచించాలి. దానిని సరిదిద్దాలని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రాజెక్టుల విషయము తీసుకుంటే, ఇందంబాయి వుంది. సర్వే డిపార్టుమెంటును పెట్టివృధాగా పోషించడము జరుగుతోంది. ప్రభుత్వం పని చేయాలనుకున్నప్పుడే సర్వే డిపార్టుమెంటును పెడితే బాగుంటుంది. లేకపోతే అది ఉండడమువల్ల లాభములేదు. సర్వే చేస్తున్నారని. ప్రజలు ఎన్నో ఆశలు పెటుకొని, పెద్దవాని చుట్టూ తిరిగి పెరచి చేయడము జరుగుతోంది. సరైన ధబ్బు వుంటేనే సర్వేచేయాలి లేకపోతే చేయకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. మంత్రిగారు అన్ని విషయాలు ఆలోచించి నిజాంసాగర్ అభివృద్ధికొరకు సహాయము చేయాలని మనవి చేస్తూ వెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ టి. రంగారెడ్డి :—అధ్యక్ష, ఈ నీటిపారుదలకు సంబంధించిన దిమాండు చాలా నిరుత్సాహంగా ఉంది. ఆంధ్ర దేశములో ఎక్కువగా పల్లెలు నీటిపారుదల ఆధారముగా అభివృద్ధి కావలసి వున్నవి. దురదృష్టవశాత్తు తగినంత ధబ్బు కేటాయింబకపోవడమువల్ల కావలసినంత అభివృద్ధి చెందలేదు. మా రాయలసీమ ప్రాంతములో ఒకే ఒక పెద్ద ప్రాజెక్టు తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు. 20, 25 ఏండ్ల నుండి జరుగుతోంది. ఈ సంవత్సరము 150 లక్షలు మాత్రమే కేటాయింబడమువల్ల ఇది ఇంకా పది సంవత్సరాలపాటు పూర్తికాదని అనిపిస్తున్నది. తుంగభద్ర అయరట్టు క్రింద 150 లక్షలు గుంతకల్లు మేన్ కాంప్ లింకింగ్ కొరకు ఖర్చు పెడుతుందని

అనిపిస్తున్నది. ఈ తుంగభద్ర ఎగువ కాలవక్రింద కొంత ప్రాంతానికి నీరు వదిలారు, ఆ నీరు వదలడములో అవకతవకలు జరుగడమువల్ల, నల్ల రేగడి, చౌటు భూములను తరిగి ప్రారంభించడం జరిగింది. ఎంత మొత్తుకున్నా ప్రభుత్వము యీ విషయం గమనించనందువల్ల రైతులు విధిచేత ఆ పనిచేశారు. అందుకని పెనాల్టీస్ వసూలు చేయడం జరుగుతోంది.

యీ విషయం మీద ప్రభుత్వం వెంటనే చర్య తీసుకుని వర్షికరణ సక్రమంగా చేయాలి. డిప్యూటీ సీప్ మినిస్టరుగారికి ఇంగ్లీషన్ మంత్రిగారికి వారు వచ్చినప్పుడు విజ్ఞప్తి చేశాము ఇంగ్లీషన్ మంత్రిగారు కమిటీ వేసి విచారిస్తామన్నారు. వెంటనే విచారణ జరిపించివర్షికరణ చేయాలని కోరుతున్నాను. కాబట్టి అంతగా ఉపయోగములో ఉండడం లేదు తడికి తరికి నీరు పారదు. రయితులు కోరింది ప్రభుత్వం విచారణ చేయాలి. పంటలు వివరంగా పండుతాయి. నాలుగయిదు సంవత్సరాలుగా యీ విషయం కోరుతున్నాను. కొన్ని లక్షల రూపాయలు పెనాల్టీస్ వసూలు చేస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు పెనాల్టీస్ నిలుపుదలచేస్తామన్నారు. యీ విషయం విచారణచేసి ఏ భూమిలో చరిత్ర పైరు పండడో ఆ భూమిని తరిగి మార్చి అప్పుడు యీ పెనాల్టీస్ విధించాలి. కాలవలు ఎక్కువగా ప్రవ్వడములేదు. 2-3 మైళ్లు కూడ నీరు పారడంలేదు. దీనికి ఎక్కడో లోపం ఉంది. యీ విషయం కూడ ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను సిమెంట్ లైనింగుకు మెయిన్ డిస్ట్రిబ్యూటరీ నుంచి స్త్రీసుకొనడం లేదు. డబ్బు లేదని సిమెంట్ లైనింగు తీసుకోక పాతకాలవలు దిగ జారిపోయి పైరులు వేసుకొనడానికి వీలు ఉండడంలేదు. ఈవి ఉండడంవలన కాలవలు ఉపయోగపడడంలేదు. కాబట్టి మెయిన్ డిస్ట్రిబ్యూటరీ కూడా సిమెంటు లైనింగు చేయాలని కోరుతున్నాను. మంత్రిగారు అందాజ్ గా గుంతకల్ కాలవకు ఇంక ఖర్చు చేస్తామని, మెయిన్ కాలవకు ఇంక ఖర్చుచేస్తామని సిమెంటు లైనింగుకు ఇంక ఖర్చుచేస్తామని అందాజ్ గా చెప్పాలని కోరుతూ శలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి లక్ష్మణరావు (బందరు):—అధ్యక్ష, నీటిపారుదల మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లు బలపరుస్తున్నాను. బందరు ఏరియాలో యూనిట్ బ్లాక్ లో కొన ఏరియాలో 30 వేల ఎకరాలు సాగుకావలసిన భూమి ఉన్నది. 17వ తేదీన మంత్రిగారు నరసారెడ్డిగారు సోషల్ వెల్ఫేరు మంత్రిగారు, ఆర్థిక మంత్రిగారు వచ్చి భూమి చూశారు. యీ కొన స్కీముకు 15 సంవత్సరాల క్రితము 22 లక్షల రూపాయలకు ఎస్టిమేటు వేశారు. అ స్కీము అలాగే ఉంది. మేము ఎన్నో మెమోరాండాలు సమర్పించుకున్నాము. 36 లక్షల స్కీములని అన్నారు. అటువంటి మంచి భూమి ఇంక ఎక్కడా లేదు. మంచి సారవంతమయిన భూమి. నీటివనరులు కలుగచేస్తే ఆ భూమిలో సుమారు ఎకరాకు 10-15 బస్తాలవరకు పంట పండించ వచ్చు. అంత మంచిభూమి మరెక్కడా ఉండదు. ఒక బ్లాక్ లో 30 వేల ఎకరాలు ఉంది. ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటువారు 1960 లో కాటన్ దొర ఉండగా 9 వ నెంబరు కాలవ వేశారు. అది వై డెన్ చేయాలి. అది వై డెన్ చేయడానికి నదీ చానల్ కు 16న్నర లక్షల రూపాయలకు ఎస్టిమేట్ వేశారు. బండ్ కు 10 లక్షల ఎస్టిమేట్ వేశారు. ద్రయినేటికి ఆరున్నర లక్షలు ఎస్టిమేట్ వేశారు. ఇప్పుడు

అర్థిక పరిస్థితులు దాగుండలేవంటున్నారు. 30 వేల షిరాలు సాగుకు తెచ్చే ముదురు పచ్చి వేల కుటుంబాలకు జీవనాధారం వొలుతుంది. ఆ భూమి సాగువలన 4 లక్షల 50 వేల బస్తాలు ధాన్యం పండవచ్చు. అయిదు సంవత్సరాల నుండి ఘేము చెప్పు కుంటున్నాము. కాని ఇంతవరకూ ఇంప్లీమెంట్ చేయలేదు. చిరునాన ప్రతివారికి లాండ్ లెస్ పూర్ అని రెండున్నర ఎకరాలు ఇస్తున్నారు. సంకాపనే. కాని నీల ఎగురులు లిప్టించకపోతే పట్టాలు ఇచ్చినందువలన ఉపయోగం లేదు. వెంటనే ఘా కొన స్క్రీము ఇంప్లీమెంట్ చేయడానికి అర్థిక పరిస్థితులు దాగుండకపోతే అయిదు సంవత్సరముల స్క్రీముగా వేసి మొదటి సంవత్సరం లంచ్, రెండవ సంవత్సరం కెనాలు వై డెన్ చేయడము ఇలాగ దఫాలుగా చేస్తే 30 వేల ఎకరాలు సాగులోకి రావచ్చు. ఆ మధ్య రోషము తీయు వచ్చారు. పది వేల ఎకరాలు సాగుకు రెపా ఉన్నారు. అలాగ జరిగితే భూమి సాగుచేయవచ్చు. నిరేజిరెకు చుంచినట్లై పొకర్యం కిలుగచేయవచ్చు. రెవిన్యూ మూలంగా ప్రభుత్వానికి నాలుగున్నర లక్షల రూపాయలు ఆదాయం రావచ్చు. ప్రజలకు పొకర్యం కిలుగుగురుంది. కాని పనిహేను సంవత్సరాలనుంచి యీ స్క్రీము ఇంప్లీమెంట్ చేయడంలేదు. కాబట్టి ప్రభుత్వము వెంటనే ఆ స్క్రీము డేక్స్ చేయాలని పూర్తిగా విలకాకపోతే పారిషియర్ గానయినా పూర్తి చేయాలని కోరుతూ తెలుపు రిసుకుంటున్నాను.

శ్రీ యన్. రాములు (చలకుర్తి) :—అదృష్ట, ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తున్నాను. జూలై 5 న నాగార్జునసాగరులో ఉన్న నీరు కాలవలోకి విడవడానికి రెవెలు రాలేదు. దానికి డెల్టాలో నీరు 17 వేల కుసెక్కులు విడుదల చేసినా నీటికి రెవెలు రానందువలన రైతులు ఆందోళన పడుతున్నారు. రెవెలు రాలేదు, తొందరగా క్రిందికి నీరు వదలడం అపి రెవెలుపెంచి నీరు పారేట్లుగా చేయాలని కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా నాగార్జునసాగరుకు పదికోట్ల రూ.లు నుంచి ఏడు కోట్లకు తగ్గించినందువలన చాలామందిని ఉద్యోగాల నుంచి తొలగించారు మినిస్టరియర్ స్టాఫ్ ను నాలుగవ తరగతి ఉద్యోగులను ఖాళీలు ఉన్నచోట్ల ఆయా డిపార్టుమెంటులలో వారికి ఏర్పాట్లు చేస్తామని ప్రభుత్వం కొన్ని ఏర్పాట్లు చేస్తున్నట్లుగా చెప్పారు. వారేకాకుండా ఇంకా వర్క్ చార్జ్డ్ మొదలయిన తరగతుల ఉద్యోగులు కూడా ఉన్నారు. వారు కూడా 10-15 సంవత్సరాలనుంచి అక్కడ పనిచేస్తున్నారు. వారికి వేరే ఏర్పాట్లు చేయకుండా వారిని తొలగించరాదని మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. అంతేకాకుండా లిప్ట ఇరిగేషన్ ఎడవ కాలువక్రింద దాదాపు 4 కి స్క్రీములను ప్రభుత్వం సర్వే చేసింది. సర్వే కొన్ని లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి చేసింది. లోగడ ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న శ్రీ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు రెండు స్క్రీములకు ప్రారంభోత్సవం చేశారు. దానిక్రింద కొన్ని లక్షల రూపాయలుకూడా ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. కాని ఇప్పుడు ఈ డిమాండులో ఒక్క పైపా వాటికి కేటాయించలేదు. ఇది చాలా కోప నియమైన విషయం. ఇదివరకు ప్రారంభోత్సవం చేసిన ఆ రెండింటిని పూర్తిచేయ దానికి ప్రభుత్వం వెంటనే లిప్ట ఇరిగేషన్ క్రింద ఇందులో కొంత ప్రోవిజను ఇచ్చి పాథ్యమైనంత త్వరలో పూర్తి చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. అంతేకాకుండా

లోకల్ జేషను చేయడంలో నాగార్జునసాగర్ కాలనల్ పరిపాలన చాలా లోపభూయిష్టంగా జరిగింది. అందువల్ల రైతులు చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. లోకల్ జేషను చేసిన భూములకు నీరు రావడంలేదు. లోకల్ జేషను చేయని భూములకు నీరు వస్తున్నది. రెవిన్యూ అధికారులు వాళ్ళ మీద పెనాల్టీను వేస్తున్నారు. కనుక రి సర్వే చేసి, తిరిగి లోకల్ జేషను చేసి వెంటనే సర్దుబాటు చేస్తే బాగుంటుంది. లేకపోతే దానివల్ల ప్రతి సంవత్సరం రైతులకు నీరు దొరకకుండా చాలా బాధ పడుతున్నారు. కాబట్టి దానిని రి సర్వే చేయించాలని మీ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. తరువాత గుల్లకాయ, రామడుగు గురించి అక్కడ స్థానికంగా ఉన్నటువంటి రైతులు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చారు. అక్కడ పని పూర్తిగాక ముందే ఆ కాంట్రాక్టరు, ఇంజనీరు కలిసి మొత్తం బిల్లు ఎ తేసినారు. వెంటనే అక్కడ రైతులు దరఖాస్తు పెట్టుకున్నారు. కాని ఇంతవరకు దానిమీద ప్రభుత్వం ఏమీ చర్య తీసుకోలేదు. కనుక ప్రభుత్వం వెంటనే ఆ రెండింటియందును జోక్యం కలుగజేసుకొని దానిని విచారణ చేయించాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఇదే మోదిరిగా బృందావనపూర్ క్రాస్ బ్రిడ్జిని గురించిగూడ ఇదివరకు రైతులు దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు. ఆ కాలనల్ మీద ఆడమనిషి చనిపోయి ఎంతో నష్టం అయింది. దానివల్ల రైతులు చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. కనుక అక్కడ క్రాస్ బ్రిడ్జిని వెంటనే నిర్మించాలని కోరుతున్నాను. చెన్నయ్యగూడెం చెరువు గురించి కూడా ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉంది. అది సి. ఇ. రివెల్ లో ఉంది. కాబట్టి పేపరిలోపున చెన్నయ్యగూడెం దగ్గర ఆనకట్ట నిర్మాణానికి పూనుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి నా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ డి. వెంకటరెడ్డి (గుత్తి) :— అధ్యక్ష, ఇరిగేషను మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను. కాని వారిదృష్టికి కొన్ని విషయాలను తీసుకొని వస్తున్నాను. ఇరిగేషన్ డిమాండులో రాయలసీమకు చాలా అన్యాయం జరిగిందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. రాయలసీమ చాలా వెనుకబడినటువంటి ప్రాంతం. రాయలసీమలో—అనంతపురం జిల్లాలో 2, 3 సంవత్సరాలనుంచి వర్షాలు లేక, నీటి వనరులు తక్కువగా ఉన్నందున బావులలో నీరులేక రైతులు ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. అక్కడ చాలా పండ్ల తోటలు ఎండిపోతున్నాయి. ఎక్కడెక్కడ నీటి వనరులు ఉన్నాయో అక్కడ చెరువులు కట్టించే పథకాన్ని రూపొందించాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. రాయలసీమ ఎడారిగా మారిపోతుందని భూగర్భ శాస్త్రజ్ఞులు చెబుతున్నారు. రాయలసీమ ఎడారిగా మారిపోతే అక్కడి ప్రజల గతీ ఏమీ కావాలి. రాయలసీమ ఎడారిగా మారిపోకుండా ఉండేందుకుగాను అక్కడ పరైశ ప్రాజెక్టులు కట్టి వాటిద్వారా నీరు అందజేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. రాయలసీమకు శ్రీకైలం ప్రాజెక్టును తయారుచేయించి మైలవరం ప్రాజెక్టుకు ఆ నీరు అందించి మైలవరం ప్రాజెక్టును రాయలసీమకు మళ్ళించే మార్గం చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. రాయలసీమలో ఎగువకాగా నీరునుకూడా చేబట్టి అనంతపురం జిల్లాలో ఎక్కడెక్కడ చెరువులు ఉన్నాయో

అక్కడకు కాలువలద్వారా నీరుపారే అవకాశం కలుగజేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. గుత్తి నియోజక వర్గం సమీపంనుంచే గుంతకల్ కాలువ పోతున్నది ఎర్రదిమ్మరాయని చెరువు పాతకొత్త చెరువు ద్వారా గుత్తి చెరువుకు నీరు విడిపించే అవకాశం కలుగజేయాలి. ఒడుగోలు కాలువకు ఆ నీరును విడిపించి రాయలచెరువుకు ఆ నీరును మళ్ళించి రాయలచెరువును ఒక రిజర్వాయరుగా కట్టి యాడికి ఫిర్కాలో నీరుపారే అవకాశం కలుగజేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. యాడికి ఫిర్కాలో చెరువులు కట్టటకు పన్నేపల్లి వద్ద ఒక పెద్ద నీటి వనరు ఉంది. ఇంతకుపూర్వం కట్టిన చెరువు తెగిపోయి ఎవరు అనుకోలేని చరిస్థితిలో ఉంది. ఆ ప్రాంతంలో బావులలో నీరు లేక చాలా బాధపడుతున్నారు. ఆ పన్నేపల్లి చెరువును కట్టించే పథకాన్ని రూపొందించి చింతరాయనిపల్లి, చాకలిదానిగొంది అనే చెరువుకూడా కొంతలు వేసారు ఇంతకుముందు. కాని ఇంతవరకు ఆ చెరువు విషయంలో ఏమీ ప్రయత్నం చేయలేదు. ఈ రెండు చెరువులను యాడికి ఫిర్కాలో కట్టించే అవకాశం కలుగజేయాలని ప్రభుత్వానికి మీ ద్వారా మనవిచేస్తూ నాకు యీ సదవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షుల వారికి నా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ వెలుపు తీసు కొంటున్నాను.

శ్రీమతి ఎం. లక్ష్మీదేవి (కళ్యాణదుర్గం) :—అధ్యక్ష, మన ఇరిగేషను మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టినటువంటి ఈ డిమాండ్సును నేను బలపరుస్తున్నాను. ముఖ్యంగా, అధ్యక్ష, రాయలసీమకు ఈ బడ్జెటులో చాలా తక్కువ భాగము కేటాయించి నారు. ఆ విషయం తలచుకొంటే చాలా బాధ అవుతుంది. రాయలసీమ కరువు ప్రాంతమని ప్రతిఒక్కరికీ తెలుసు. అందులో అనంతపురము జిల్లా మరియు ఈ కరువు కాటకాలకు గురి అవుతున్నటువంటిది. అక్కడ రైతుకు, సామాన్య ప్రజలకు బతకడానికి ఆస్కారములేని విషయము అందరికీ తెలుసును. ఈ రాయలసీమ ఆభివృద్ధికిగా 207.60 లక్షలు 72-73 కుగాను కేటాయించారు. మొత్తం రాయలసీమకే అంత కేటాయించారు. డిస్ట్రిక్టులెవర్లో ఒక్కొక్క జిల్లాకు చాలా తక్కువ కేటాయంపు మొత్తం చేసినట్లు తోస్తున్నది. ఇకపోతే, ఈ రాయలసీమలో, అందులో ముఖ్యంగా అనంతపురము జిల్లాలో ఈ డ్రాట్-ఆఫ్-ఆఫెక్టెడ్ ఏరియాస్ అని గుర్తించినటువంటి కళ్యాణదుర్గము, మడకళిరా తాలూకాలలో ప్రభుత్వము నరియైనటువంటి ఇరిగేషను ఫెనిలీటీస్ చేసే తప్ప ఈ ప్రజలకు బ్రతుకుతెరువు లభించదని తమ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొనివస్తున్నాను. కంబడూర వద్ద ఒక పెద్ద చెరువు ఉన్నది. నా నియోజక వర్గములో ఆ ప్రజల కరువు బాధలను తొలగించి వారికి మరియూ రైతాంగానికి నీటి సౌకర్యము కలుగజేయాలంటే ఈ చెరువుకు నీళ్ళు వచ్చే యేర్పాటు కలుగ జేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. పరకురాంపురము అని మైసూరు బార్దర్లో ఉన్నది. దానిమీదుగా పోయేటటువంటి నదికి ఒక అనకట్ల కట్టేటట్లుంటే ఈ నియోజకవర్గము ప్రజలకు, రైతాంగానికి నీరు లభింపజేసిన వాళ్ళము అవుతాము. ఈ విషయం గురించి మా మామగారు, శాంతప్ప, ఉన్నప్పుడు మైసూరివారితో కూడ టాకిల్ చేశారు. అనేకసార్లు ఈ ప్రభుత్వదృష్టికి కూడ తీసుకొనివచ్చారు. కనుక ఈ

విషయంలో ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధ తీసుకొని దాన్ని గురించి పెక్కిషియన్సును పంపి. దాని ద్వారా వాటర్ వచ్చేందుకు వీలుగా ఉన్నది కాబట్టి, రద్దాలా నీటిని నష్టమిచ్చే దాని ద్వారా చెరువుకు నీళ్ళు వస్తుంది. చెరువులో నీరు ఉన్నట్లయితే, అటోమొటోక్ గా బావులలో కూడా నీళ్ళు రావడానికి వీలుంటుంది. ఇప్పుడు బావులు ఎంతోలోతున చేసినా నీళ్ళు రావడంలేదు, అక్కడ వర్షాలు ఇప్పటివరకు లేవు. వర్షాలు కోసం దేవరాలను కొలుస్తున్నాను, కాని ఇంకవరకు వర్షము రాలేదు. మా జిల్లాకా వర్షములేక రైతాంగము చాలా బాధలు పడుతున్నారు. ఏ విధంగా కూడ వారికి బ్రతుకుతెలుపులేదని చాలా బాధపడుతున్నారు. ఈ కరువు పరిస్థితులలో మా ప్రాంతానికి అదనంగా డబ్బు కేటాయించి బావులు లోతుచేసుకోవడానికిని, చెరువులలో నీళ్ళు వచ్చేటటువంటి సౌకర్యము రచితర సహాయము ఆ ప్రజలకు కలుగ జేసారని ఆసీసా మీరు నాకు ఈ సరవకాశము ఇచ్చినందుకు మీకు నాకృతజ్ఞతా వందనములు తెలుపుకొంటూ నెలపుతీసుకొంటున్నాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్ష, ముఖ్యంగా ఈ అగ్రికల్చర్ డెవలప్ మెంటు కావాలంటే ఇన్ఫ్రీగేషన్ అవసరం అని మనకు తెలుసు. అందరూ కూడ చెప్పారు, ఏది ఎప్పుడు అడిగినా కూడ ఫండ్లు లేవని చెప్పుతున్నారు. ఇప్పుడు ఎట్లా ఉన్నదంటే నాగార్జునసాగర్ తీసుకోండి. మరి అది 142 క్రోర్లుకు చేయాలని అనుకొన్నాము. ఇప్పటికి 16 సంవత్సరాలైనా కూడ పూర్తి చేయలేదు. ఇప్పటికి 17, 889 లక్షలు ఖర్చు చేశారు దానిమీద. మరల ఈ సంవత్సరానికి 7 కోట్లు కేటాయించారు. మరి ఇంతకాలము అయితే, రాను రాను సిమెంటు ధర పెరుగుతుంది. అయిరన్ ధర పెరుగుతుంది, లేబర్ కాస్టు ఎక్కువ అవుతుంది అన్ని ధరలు కూడ పెరిగిపోతాయి. కనుక మీరు ఏదైనా చేపట్టినప్పుడు అది త్వరగా పూర్తి అయ్యేట్లు చూడాలి. ఆ విధంగా ఒకటొకటి పూర్తి చేసినట్లయితే, దాని వలన అగ్రికల్చర్ బాగా డెవలప్ అవుతుంది, దానితోపాటు మనకు రివిన్యూ కూడ వస్తుంది. దానినిబట్టి ఇంకొకటి తీసుకోవడానికి అవకాశము ఉంటుంది. It is not know why Nagarjunasagar has not been taken over by the Centre as a national project. Why is it that our Chief Minister is not pursuing with the Central Government and Prime Minister — ఇది ఒకప్పుడు వచ్చింది. మరిచిపోయినారేమో. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయాన్ని గమనించాలని కోరుతున్నాను. ముఖ్యంగా ఇప్పుడు ఈ నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును ఎందుకు నేషనల్ ప్రాజెక్టుగా చేయకూడదని? ఎప్పుడు వారు ఢిల్లీకి 'పోతూఉంటారు ఇందిరాగాంధీతో, కేంద్ర ప్రభుత్వముతో కలిసి దానిని నేషనల్ ప్రాజెక్టుగా చేస్తే బాగుంటుంది. In this connection I would like to ask why the Irrigation Minister has not mentioned anything in his note relating to the river water dispute and the talk that the Chief Minister had with the Prime Minister and the Union Minister for Irrigation and Chief Ministers of Mysore and Maharashtra. దీని విషయంలో గొడవలు జరుగుతున్నాయి. ఇప్పుడు సుప్రీం కోర్టులో ఉన్నది. దాని విషయంలో ఢిల్లీకి

తీసుకొన్నారు, అది అయిపోయింది అంతా కూడ. ఈ డిమాండులో దాని విషయం మాకు చెప్పలేదు. ఇంకొకటి, ఈ డాం విషయంలో ఎప్పుడైతే డబ్బు కేటాయిస్తారో అది ఖర్చు అయ్యేట్లు చూడాలి. ఈ డబ్బు ప్రజల డబ్బు. అది వేస్తు కాకుండా చూడాలి. పత్రికలలో చూశాము, నాగార్జునసాగర్ చీఫ్ ఇంజనీరు ఏదో ప్రాద్ చేశారు. ఆయనను సస్పెండ్ చేశారన్నట్లుగా. అటువంటప్పుడు ఈ డబ్బు సరిగా ఖర్చు పెడుతున్నారా లేదా అనేది మనము చూస్తూ ఉండాలి అని చెప్పుతున్నాను. ఆ తరువాత నైజాంసాగర్ లో విషయంలో మీరు స్వయంగా ఇచ్చినట్లువంటి ఈ డిమాండులోనే ఉన్నది. ఈ నైజాంసాగర్ లో సిల్లు వచ్చింది. అది పోవాలంటే, బెటర్ మెంట్ కంట్రీబ్యూషన్ కావాలని అంటున్నారు. కాని ఈ సిల్లు తీసే ఖర్చుతో ఇంకొక డాము కూడ కట్టవచ్చుననే విషయము మంత్రిగారు గుర్తించాలి. సింగూరు డాము అని ఇంకొక డాము కూడ తయారైంది. దాని ఎస్టిమేట్లు వేసినారు. అదేమైందో తెలియదు. నైజాంసాగర్ లో నీరు రాకుండా ఉండడముచేత పుగర్ ఫ్యాక్టరీను క్లోజ్ అయినాయి. ఆ ప్రజలందరు పనులు లేకుండా ఎన్నో బాధలకు గురి అయిన విషయము కూడ తెలుసు. సిద్ధారెడ్డిగారు ఉన్నప్పుడు సిల్లు గురించి, ప్రజల దగ్గర ఫిఫ్/5 ఆఫ్ ది ఫస్టు ఇన్ స్టాల్ మెంటు కంట్రీబ్యూషన్ కూడ కావలెనని అన్నారు. దీని విషయంలో కొంతమంది కంట్రీబ్యూషన్ ఇచ్చారు. ఆ ఇచ్చిన వారు ఉత్తరాదివారే, తెలంగాణావాళ్లు ఇవ్వలేనట్లువంటి పరిస్థితిలో ఉన్నారు. ఇప్పటికే నేను వచ్చి రి సంచత్సరాలైంది. ప్రతిసారి ఒకేపాటగా అడుగుతున్నాను. కనుక ఈ నైజాంసాగర్ విషయంలో శ్రద్ధ వహించాలని కోరుతున్నాను. సింగూరు ప్రాజెక్టు టేకప్ చేయాలి. పోచంపాడు తీసుకొన్నారు. అది 45 కోర్టుతో ఫినిష్ చేయాలంటే ఇప్పటికే 19 కోర్టు అయిపోయింది. మీరు కూడ ప్రతి జిల్లాలో ఏదో ఒక ప్రాజెక్టు తీసుకొని కాస్త కాస్త పని మొదలుపెట్టి ఆదివేస్తున్నారు. ఈ విధంగా ప్రజలను ఎంతకాలం అంధకారంలో పెడతారు? పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు - మేము మూడు సంవత్సరాల క్రితం కమిటీ వెళ్ళినప్పుడు - ఫండ్స్ సరిగా ఇవ్వటం లేదని, కి లక్షలే ఇస్తున్నారని, దానితో పని ఏమవుతుందని - అన్నారు. ఈ మంత్రిగారి హయాములో ఆ ప్రాజెక్టు పని తొందరగా చేయాలని, వారు గట్టిగా ఇంజనీర్స్ అభిప్రాయాలు తీసుకొని పని చేయాలని కోరుతున్నాను. ఎల్లారెడ్డిలో పోచారం చెరువు ఉంది. ఆ చెరువు అట్లాగే ఉంది. దానికి రిపేర్స్ లేవు. దానికి రిపేర్స్ చేయించాలి. మెదక్ తాలూకాలో మహబూబ్ నగర్, వతేర్ నహర్ ఉన్నవి. అక్కడ నీరు ఆ ప్రజలు నవంబరు నెలలో తీసుకోరు కాబట్టి - నవంబరు నెలలో ఆ నీరు పోచారం చెరువుకు ఇచ్చినట్లుయితే - ఆ చెరువు క్రింద రెండవ క్రాప్ వేయటానికి పనికివస్తుంది. మంజీరావాట్ విజాంసాగర్ కు ఇస్తున్నారు. ఇంకా ఎక్స్ ప్రా వాటర్ ఒట్టిగా పడలిపెడుతున్నారు. ఆ వాటర్ కూడ పోచారం చెరువుకు ఇస్తే - వారు భూమి సేద్యం చేసుకొనటానికి పనికివస్తుంది. మైసూర్ ఇరిగేషన్ కు చాలా తక్కువ డబ్బు కేటాయించారు. ప్రతి ఊళ్లో చెరువులు పొడై పోయి ఉన్నవి. గండిపడి ఉన్నవి. అటువంటి చెరువులు మరమతు చేస్తే

అక్కడి ప్రజలకు సహాయం చేసినవారం అవుతాము. మంత్రులు ఐదేండ్లకొకసారి పోయి ప్రజలకు మొహం చూపించి వస్తారు. మేము ప్రతి నెలా వెళ్ళి ప్రజలకు చెబుతూ ఉంటాము. మేము మంత్రులకు చెబుతున్నాము ; ఆ పని చేయిస్తాము అని చెబుతాము. కాబట్టి ఆ పనులు వెంటనే చేయాలని కోరుతున్నాను. ట్యూబ్ వెల్స్ విషయం గురించి మీరు చెప్పారు. సంతోషము. మా ప్రాంతంలో నీరు లేక ప్రజలు తమ ఇండ్లు, గుడిసెలు వదులుకొని నీరు త్రాగటాని వేరే చోట్లకు వెళ్ళిపోతున్నారు. నీరు లేక పశువులు చచ్చిపోయాయి. మీరు అతి త్వరలో యీ నీటి కొరక తీర్పులని కోరుతున్నాను.

Sri M. Narayana Reddy:—I rise to support the Demand presented by our Irrigation Minister. At the outset I would like to congratulate the Hon'ble Minister for two things—that they have done very efficiently. One is the issue of a G. O. on May 17th with regard to the transfer and posting of various Engineers. They have prescribed, Sir, good guidelines. I hope all these guidelines will be strictly implemented and also see that such G. Os. are issued with regard to other departments. They have discontinued the practice of incharge Engineers of various cadres and made them full charge that was long over-due. I would now only offer my comments on the objectives of the Irrigation Ministry.

One is Secretariat set up and the Departmental coordination needs a radical change. As you know that the Chief Engineer used to be Ex Officio Secretary ever since P. W. D. was constituted in 1849. This was arranged in Madras and it was continued only due to the advent of Indian Engineers in high places and the British I. C. S. Officers did not like. But again we reverted back to this old practice during the time of Sri L. Venkata Krishnaiah who was then the Chief Engineer General and again when Mr. G. A. Narasimha Rao was made Additional Secretary. This has already been in Maharashtra and Gujarat. It is necessary for two reasons. One is the technical advice is available to the Minister in the day to day functioning. The second is that the estimates and schemes finalised by the Chief Engineer should not be subjected to a scrutiny at the lower level. Therefore the Chief Engineer General should be made the Departmental Secretary.

With regard to our objectives, the actual objective for irrigation that has now been fixed during the next 25 years is minimum 50% of the irrigated area out of the total cropping area. We are now much less than a crore under irrigation inspite of our big projects. For our State which is predominantly agricultural, it should be necessary that we should keep these objectives during the next years and how we achieve this and what schemes and plans are necessary. For this action has to be taken just now and here to achieve this target within 25 years, otherwise we would be lagging behind the national objective.

As regards drought affected areas, as observed by the Irrigation Minister that in our State, 7 districts have been found to be drought affected areas. A crore and one-fourth of the population is now living in that. Normally 25% of the entire crop area of these areas should be brought under irrigation either by construction of projects or by utilising the ground water or repairing or maintaining the medium and minor irrigation sources. Therefore, with regard to the 7 districts we must see that this 25% as the minimum we achieve as the irrigated area in the entire area.

We have a very good Research Lab which is second in the country or third at the time of establishment in the entire country known as A. P. Engineering Research Labs. These labs are not being made full use of by the Department. These labs were transferred to the Irrigation Department in 1959 to meet the needs of Nagarjunasagar. Research and other testing were made. Before 1955 these labs were catering to the needs of all the Departments including the Road and Building, Public Health, Municipalities and the Irrigation Department. After the transfer in 1959 to the Nagarjunasagar requirements and after they have finished the needs it was again transferred to the Chief Engineer General thereby finding the scope and jurisdiction entirely to the Irrigation Department. Naturally the research labs are capable of doing very good work in all the Departments. In order to utilise the services of these labs what is now necessary is that it should again be transferred to the P. W. D. Secretariat so that the Secretariat at the Government level will have the direct control and these labs will be made to attend to the needs of all the departments. Now the other Departments are reluctant to project their demands or requirements to the labs because it is under the Irrigation Department.

We must also upgrade the status of the Engineers who are working there. You can have a Chief Engineer who is in charge of the labs and create two institutions.

One thing is that a training institution attached to these Labs, like that of Madhya Pradesh, Maharashtra and Gujarat may be set up for conducting refresher courses for those engineers who are already in service for a period of 5 to 10 years. Refresher course for a month or two is absolutely necessary to enable our engineers who are in the field to know the latest civil engineering technique and practices. Otherwise, they will merely become administrative officers without the requisite latest know-how to implement the estimates and schemes that are formulated at a higher level. Secondly, we must also have the institute as it now adopted in other States. With regard to the training of freshers during their probation periods, as soon as the B.E. Graduates are posted or appointed, they should be trained in this institute for a few months to know the irrigational practices in our State and also other allied matters elsewhere. This can also help the research work by our Ph.D., Scholars, when we have already opened M.A., Engineering, in our own University.

Now I would like to refer to the cost of project, since the cost of the project has increased so much, and that the project are constructed at a social cost, one generation is made to pay for the next ten generations but which is not paid to the present generation. As long back as in 1888 it was envisaged by the Mysore Government to collect betterment levy and that practice we have now indicated. But there is no seriousness or sincerity of the purpose in collecting betterment levy. Now the Irrigation Commission held the Planning Commission held and the Taxation Enquiry Commission held that a minimum 50% of the cost of the project should be collected from betterment levy. Though we have a provision in the betterment levy, saying that the increase in the value from the date of Notification of the construction of a project to the date of completion of the project, we can collect, we are not collecting. Rs. 200 crores or even more are being spent on Nagarjuna Sagar Project. If we take adequate betterment cess from 20 lakhs of acres or so, we will be able to meet 50% of the cost that was spent on this Project. This is therefore the point, the Government cannot afford to ignore in view of the very precarious resources position and the outstanding loans that are to be paid to the Exchequer, which is more than Rs. 850 crores. So, a firm and bold decision has to be taken by the Government, which was not done in the past. A very urgent review is called for on the subject, even in regard to irrigation. Several millions are required even for the maintenance and keep-up. We are not revising the Cess rates. At least the cess should be equivalent to that of running and maintenance cost of the irrigation project. Otherwise, a particular section of the society will be forced to pay for the maintenance of these projects. It is also necessary that the Government should review with regard to the irrigation Cess or so.

Regarding Codes, we have very absolute Irrigation Codes and Rules which do not confer enough powers on the engineers. Again the same Revenue practice is continued even for the prosecution even for complaining before the Court. That should be vested with the Engineers. Now they are being made merely to complain before the Revenue Officers. It is not fair. Engineers must be vested with full powers as a prosecuting officer, so that they can directly lay the reports wherever any irrigation source is damaged or endangered by the offenders. So the Act is to be amended to clothe the Irrigation Officers with the necessary power to enable them to function effectively and safeguard the irrigation sources. The two different Acts in Telangana and Andhra be reconciled by a composite and integrated Act.

Regarding Ayacut Development programmes, pattern is very good in Nagarjunasagar. There is a better co-ordination. At the State level, District level and Taluk level there are Committees for that purpose. In 1965 Ayacut Development Commissioner was appointed. The same practice and pattern is not being applied with regard to Pochampad Project. It is not enough to construct huge projects with great outlay but what is more important in a project, is the utilisation of the water within a very short time. That

is only possible by quicker localisation and quicker ayacut development. There is absolutely no co-ordination between the various departments with regard to ayacut development in Pochampad Project. Therefore I suggest that this matter requires urgent consideration. Two G. Os. were issued with respect to Nagarjunasagar, Ministers used to visit, Collectors used to visit, Board Member, Secretary to P.W.D. used to visit and other high officers used to visit. They did it on war footing under a crash programme. I appreciate and complement them for that. But similar effort is not to be seen with regard to Pochampad Project. This is being delayed and the ayacut development is further delayed. Therefore the benefits that are to accrue to the beneficiaries under the project, are not available. So whatever money we are spending would be useless and this matter requires a review and a separate G. O. has to be issued. For the Ayacut development at State Level, District Level and Taluk Level, committees have to be constituted.

Vigilance Commission for the works department is necessary as is done in Maharashtra. We have general Vigilance Commission. A cell is to be established separately for Work Department. All the kinds of Irrigation Departments plus R & B plus the Public Health and Panchayat Raj Works which are spending crores and crores should be brought under its control. We are unable to control the waste and other mischief by the General Vigilance Department. So a Vigilance Commission or a Committee consisting of Engineers and others should be constituted to see these checks and balances that is, whether the amounts are spent correctly and where there are any lapses, they are immediately punished with the technical advice that is available to the Vigilance Commission.

Unfortunately for the last several years, survey work is very much neglected. The best engineers are never posted, because the best engineers have a greater patronage from the above and they somehow see that they get postings in a regular division, where there is no survey work or original work. What is important to economise the project is to maintain estimate and survey. It is necessary that the most brilliant and competent engineers are posted in Survey Division and for that purpose it is necessary that compulsory service in Survey Division is not only necessary but should be enforced strictly. The Government should see that the basic work of survey and investigation is made. Ultimately the cost of the scheme does not exceed at all.

We can also avoid lot of criticism here and outside by reviewing the letting of huge contract policy by the Government. As I suggested earlier, that any work costing more than Rs. 15 lakhs should not be given to an individual contractor as a Government Policy. It is necessary for two reasons. The individual contractors, when we are imposing so many kinds of ceilings, would not mobilise the resources and work unless they take huge amounts of advance from the Government. So it is not a healthy practice to give to the individual contractor works worth Rs. 50 lakhs. It should be

taken up departmentally, so that surplus personnel of engineers can be employed to do it, whether it is in the Nagarjunasagar or elsewhere. The second thing is that an All India Tender can be published so that we can invite the Corporations and Limited Construction Companies with lot of experience machinery and equipment and technical know-how.

In view of the limited time I don't want to offer now any comments on Nizamsagar Project, which is deeply concerned. Why it is not included in the present Budget and all that I don't want to say now, I reserve my comments for that purpose on another occasion, when I get more time. Thank you.

శ్రీ సి హెచ్. పరకురామనాయుడు (పార్వతీపురం) :—అద్యక్ష. ఈ సంవత్సరం ఇరిగేషన్ డిమాండుకు 61 కోట్లు ఎలాట్ చేశారు. ఇలాగ 25 సంవత్సరాలలో 1500 కోట్ల రూ.లు సుమారుగా ఇరిగేషన్ డిమాండుకొరకు ఖర్చు అయినది. ఈ మొత్తం డిమాండులో శ్రీకాకుళం జిల్లాకు 11 కోట్ల రూ.లు ఎలాట్ మెంట్ కనబడుతున్నది. ఈ ప్రభుత్వమేమి, పాత ప్రభుత్వాలేమి మీడియం ఇరిగేషన్ కు సంబంధించి శ్రీకాకుళం జిల్లాను మరచిపోయినట్లుగా కనబడుతున్నది. నెగ్లిజెన్స్ కొంచెంకాదు. చాలా విపరీతమైన డిగ్రీలో ఉన్నది. 8 కోట్ల రూ.ల చిల్లర వంశధారకు, వట్టిగడ్డకు 2 కోట్ల 30 లక్షలు—యీ మొత్తం తప్ప మరొక ఐటమ్ ఏనాడూ కూడా శ్రీకాకుళం జిల్లాకు ఎలాట్ చేయలేదు. ఈ మినిష్టరుగారు యిక్కడ కూర్చోని వున్నారు—రాయలసీమ, తెలంగాణ వారేగాక—మా ప్రక్కవారినికూడ ఒకరిని ఇక్కడ కూర్చోపెడితేనేగాని యీ దృష్టిపారేటట్లు కనపడడం లేదు. మేము ఇచ్చే మొమెంటం ములు పరిశీలించే పరిస్థితి వున్నట్లు కనబడడం లేదు. మంత్రిగారు అటువైపు రావడమే కష్టంగా వున్నది. చూడడం యింకా కష్టంగా ఉన్నది. ఎండకాలములో వేడి ఎక్కువగా ఉంటుంది. వరకాలములో చికాకుగా ఉంటుంది; చలికాలములో చలి ఎక్కువ, ఏకాలములోనూ అటువచ్చి అక్కడి పరిస్థితులను చూసే స్థితి లేదని మనవిజేస్తున్నాను. శ్రీకాకుళం జిల్లాకు సంబంధించి అక్కడ మైనర్ ఇరిగేషన్ కు చాలా ప్రాధాన్యత ఉన్నది. మైనర్ ఇరిగేషనే ముమ్మలను బాగుచేసేది; మా వ్యవసాయాన్ని అభివృద్ధి చేసేది, అక్కడకు వచ్చి ఎవరయినా చూసి ఉంటే, మైనర్ ఇరిగేషన్ కు ఉపయోగపడే మాకు వుండే యీ నీటి వనరులు అసరిమితం! ఎన్నో వున్నాయి. చిన్న చిన్న వంకలు లెక్కలేనన్ని ఉన్నాయి. కోటానుకోట్లు ఖర్చుపెట్టవల్సిన అవసరం లేదు. ఇప్పుడు నేను చూశాను—కనుపూరు కెనాల్ స్కీము అన్నారు 4 కోట్ల 20 లక్షల రూ.లు దానివల్ల వచ్చేది 15 వేల ఎకరాలు సాగులోకి అంటే ఎకరానికి 2,500 రూ.లు అయింది. వంశధారకు 8 కోట్ల 64 వేలు అయితే దానికి ఎంత అయినదో మీరే చూడండి. అటు వందలదాకా అయింది. ఫలితం ఎంతవుందో మీరే గమనించండి. ఇంకా చాలా చిన్న స్కీములు ఎకరానికి 300, 600 రూ.లతో సాగులోనికి వచ్చేవి డెక్లైకల్ గా కష్టంలేనివి ఎన్నో వున్నాయి. ఇది చాలా మలువైన విషయం. మా జిల్లాకు సంస్కామలం చేయాలనుకుంటే అదేమీ కష్టంకాదు. 20 కోట్ల రూపాయలు యీ 25

ఈ 25 ఏళ్లలో యిచ్చివుంటే యీస్తుగోదావరి, వెన్నుగోదావరి పీటితో సమానంగా పంటలు పండించి, సస్యశ్యామలం చేసి, దేశానికి పంటలు అందజేసే అవకాశం ఉంది, అక్కడ అవిధంగా కష్టపడే రైతులు ఉన్నారు, శ్రద్ధ వున్నవారు వున్నారు. పీటి వనరులు వున్నాయి. భూమి సారవంతమైనది. ఎన్ని వున్నప్పటికీ అయిదవతనం మాత్రం లేదు. ఐక్యర్యం లేకపోతున్నది. ఇదే మాకు వున్న లోపం అని మనవిజేస్తున్నాను. ఇంక. మా జిల్లాలో చెరువులు పన్నెండు వేలకు పైన వున్నాయి. వ్యవసాయమంతా కూడా చెరువుల క్రిందనే జరుగుతున్నది. ఈ 25 ఏళ్లకాలములో పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థ క్రింద గాని, ఏ పద్ధతి క్రిందగాని డబ్బు ఎంత యిచ్చాలో ఒక్కసారి మంత్రిగారు పరీక్ష చేసుకోండి, నాకు చెప్పనక్కరలేదు. ఆ పాట్లు చూస్తే వారి మనస్సు కరుగుతుంది. ఒక్క పార్వతీపురం జ్ఞాకులో 800 చెరువులు వున్నాయి. ఇవి అన్నీ మెట్ట అయిపోతున్నవి. గట్టు విరిగిపోయి, కొట్టుకుపోయే పరిస్థితిలో వున్నాయి. ఇటువంటి పరిస్థితిని కళారా చూస్తే నేగాని వారికి సరియైన ఆలోచన తోచదు. అందువల్ల వారిని ఒక్కసారి రమ్మంటున్నాను. నేను మైనర్ ఇరిగేషన్ మినిష్టరు గారిని కోరాను. వారు రాలేకపోయినారు. అప్పుడు వారు రాలేకపోవటానికి కారణం వేసవికాలం. వారు గనుక వస్తే అక్కడి పరిస్థితులు అర్థమవుతాయి. ఒక ప్రక్కన దేశంలో తిండిగింజలు తక్కువై పిరువుకాటకాలు పెరిగిపోతున్నాయి. ధరలు ఆకాశాన్నంటుకున్నాయి. అక్కడ తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ ఉత్పత్తి సాధించడానికి అవకాశం ఉంది, కాబట్టి దానిని వుపయోగించుకోవడం నేషనల్ నెగ్లిజెన్స్ అని నేను మనవిజేస్తున్నాను.

ఇంక నేను కొన్ని ఇరిగేషన్ స్కీముల ప్రపోజ్ చేస్తున్నాను. ఒకటి—జంధ్యాల తి స్కీము. ఇది 55 ఏళ్ల నుంచి ఉన్నది. కాక వెంకట్రావుగారికి ముందే మాద్రాసు ప్రెజ్ డ్ నుంచి కూడా, సయ్యద్ హుస్సేనుగారు, అప్పటినుంచి 55 ఏళ్ల నుంచి ఉన్నది. దానికి అవతల ఒరిస్సావారు అడుగు వున్నారు. పెద్ద పెద్ద స్కీముకు ఒరిస్సావారు అడ్డంకులు చెబుతున్నారని చెబుతూ వచ్చారు. ఇప్పుడు ఒరిస్సావారి అడ్డంకులు లేకుండానే రిజర్వాయరు కట్టవచ్చునని మావారు చెబుతున్నారు. ఎట్లా చేయవచ్చునో మేము చూపిస్తామంటున్నారు. ఒక్కరైనా అక్కడికి వచ్చి చూడకపోతే ఎట్లా? దిగువన బరాక్ కట్టమంటే నీరు లేదని, ఏమేమో అడ్డంకులు చెబుతున్నారుగాని, వాటిని చేసే పరిస్థితి మాత్రం కనబడడం లేదు. అది స్టాండింగ్ డిమాండ్ అయి వున్నది. అంతేగాక, వరహాలగడ్డ చిన్న డిమాండు—60 గట్లు తడితే నాలుగు స్క్వేయర్ మైల్స్ నాగర్ అవుతుంది, ఖర్చు అయిదు లక్షలు అంటున్నారు. అలాగే పసుపువలస స్కీము పది లక్షల స్కీము. బడిచేరగడ్డ స్కీము. 65 వేల. వడేజ్ బట్టి వది వున్నది. మైనర్ ఇరిగేషన్లుగాని, మీడియం ఇరిగేషన్లుగాని ఆ బోర్డు ప్రొవైలియో మా ప్రక్కవారికి ఇస్తే ఏమైనా పని అవుతుందేమో ఆలోచించవలసినదిగా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఈ మైనర్ ఇరిగేషన్లుకు ఎలాంటి చేపంది చూడండి. అతి స్వల్ప మొత్తం. 2.8 లక్షలు. ఇది ఎంతో హాజ్యూర్లదేమో అలాగే చూడండి. మైనర్ ఇరిగేషన్లు వలన ఎక్కువ లాభం వస్తుందని నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పు ప్రక్కరలేదు. కానీ, పీటి యిచ్చుటలోనే ఆ ప్రత్యేక అయిపోతున్నది. పీటి వినియోగం

సీరియస్ గా దృష్టిలోకి తీసుకుని, తక్కువ మొత్తాలతో ఎక్కువ ఫలితాలు వచ్చే యీ స్కీమ్ను తేలిక చేయడానికి పూనుకోవాలి. ఎంతసేపూ గాంటిక్ స్కీమ్ను ఆ ఆలోచనేతప్ప డిమాన్ డ్రైఫ్ట్ యాటిట్యూడ్ తప్ప ఫలితం సులువుగా వచ్చే సున్నితమైన ఆలోచన లేకపోతున్నదని మనవిజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ (పెనుగొండ) :—అధ్యక్ష, మొత్తం మీద సభ్యులంతా కూడా మైనర్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్ముకు కేటాయించిన సొమ్ము బహుస్వల్పం. అలాగే మీడియం ఇరిగేషన్, మేజర్ ఇరిగేషన్ కు ఎలాట్ చేసిన సొమ్ము సక్రమంగా ఖర్చు కావడం లేదని చెప్పారు, ఎలాట్ మెంట్ కూడా చాలా తక్కువ, అవసరాలకు అనుగుణంగా కేటాయించలేదనే విషయంతో మంత్రిగారు కూడా ఆమోదిస్తారని అనుకుంటాను. అందువలన, ఇప్పుడు జరిగినట్లుంటే పనులలో వున్న లోట్లు ఏమీబో తెలుసుకుని, ప్రాజెక్టు క్రింద జరుగుతున్న దుబారాను అరికట్టవలసిన అవసరమున్నది. ఈ సంవత్సరం నాగార్జునసాగర్ కు ఏడుకోట్లు కేటాయించారు. ఇంకా ఎంత సొమ్ము దీనికి అవసరం? ఎన్టీమేట్లు తయారువుతున్నవని మంత్రిగారు నోట్ లో చెప్పారు. అలాగే పోచంపాడు వ్యవహారం కూడా, ఈ సంవత్సరం పదికోట్లు కేటాయించారు. ఇంకా చాలా హెచ్చుగా దానికి ఖర్చు పెట్టవలసి వున్నది. నాగార్జునసాగర్ క్రింద ఇన్ని కోట్లు ఖర్చుపెట్టిన తరువాత వచ్చిన అనుభవాన్ని వినియోగించుకుని, దానిని పోచంపాడుకు మనం ఆపయ్య చేయాలి. ముందు ప్రాజెక్టుపని పూర్తి అయి, నీళ్లు వదిలేటప్పటికి మొత్తం రైతాంగం ఆ నీళ్లు ఉపయోగించుకుని, సేద్యం చేయడానికి సిద్ధంగా ఉండేట్లుగా మన పథకాలుకూడా ఉండాలి. చదునుచేయడంగాని, ఫిలు చాపెల్స్ గాని. ఎక్కడ ఏ పంటలు పడుతాయో సర్వే చేయడంగాని పూర్తిగా జరిగి, నీళ్లు వదిలేటప్పటికి ఒక్క నీటి చుక్కనుకూడా వృధా చేయకుండా, కాకుండా, కోర్డికేరించుకునే విధంగా వుంటే తప్ప లేకపోతే దానివలన నష్టంవచ్చే ప్రమాదమున్నది. నీళ్లు ఉన్నప్పటికి, పంటలు పండించుకోలేని దుస్థితి వస్తున్నది. రైతాంగానికి లోన్ను కాంక్షను చేయడం, బుల్ డోజర్లు కాంక్షను చేయడం—యీటవంటి పనులు ప్లాను ప్రకారం జరిగితే రప్ప దీనిని మనం ముందుకు తీసుకుపోలేము. ఈ కేటాయింపులలో కూడా చాలా కాలానికి కూడా పని పూర్తి అవ్వదనే డేంజర్ కనిపిస్తున్నది. వంశధారకు 80 లక్షలు అన్నారు. ఇంకా 6 కోట్ల 30 లక్షలు పై చిల్లర డబ్బులుపైనే గానీ వంశధార ప్రాజెక్టు పనిపూర్తి కాదు. అదికూడా బాక్ వర్క్ ఏరియా. త్వరగా ప్రాజెక్టు పని పూర్తి కాకపోతే ఏ పది సంవత్సరాలలో అయ్యేటప్పటికి రివైజ్డ్ ఎన్టీమేట్లు రావడం ఖర్చు పెరగడం జరుగుతుంది. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ఆ కరువు ప్రాంతములో వున్న రైతాంగానికి పంటలు పండించుకోడానికి, వారు కొంచెం బాగుపడడానికి ఉపయోగపడే ప్రాజెక్టు, అటువంటి దానికి యీ సంవత్సరం ఒకటిన్నర లక్షల రూపాయలే కేటాయించారు. ఇంకా పది లక్షల రూపాయలిస్తేనేగానీ అది పూర్తి కాదు. తాండవ ప్రాజెక్టుకు యీ సంవత్సరం 30 లక్షల రూపాయలే కేటాయించారు. ప్రయారిటీస్ ఫిక్స్ చేసేటప్పుడు కూడా వెనుకబడిన జిల్లాలను—తెలంగాణ, రాయలసీమ, ఆవ్ లాండ్ ఏరియాస్, విశాఖపట్టణం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో—దృష్టిలో

పైబుకొని కొంచెం డబ్బు ఎక్కువైనా, యితరవాటినుంచి అయినా తీసి అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా ఎక్కువ ఫలితాలు వస్తాయి. ఎన్ని ప్రాజెక్టులు తీసుకున్నా పౌర సంచలనం కూడా డబ్బు కొరత అనే గవర్నమెంటు చెబుతున్నది. మన సాంకేతిక చాలా గట్టిగా ఎంచేయాలని, దుబారా ఖర్చులు కాకుండా చూడాలని. ప్రతి నయోపై న కూడా సరిగా ఉపయోగపడాలనే ఉద్దేశంతో ఉన్నారు. దానికివారు తగు మార్పు తీసుకు రావాలి. ఇంతవరకూ జరిగిన ప్రాజెక్టు పనులలో ప్రభుత్వం కాంట్రాక్టర్లు గ్రిడ్లో పడిపోయి ఉన్నది తప్ప వారిని దాటి ఖర్చుచేసే ప్రతి పై న కూడా సరిగా వినియోగ పడేటట్లు చేయలేకపోతున్నది. ఈ సంగతి నాగార్జునసాగర్ కెనాల్స్ త్రవ్వకంలో మంత్రిగారికి కూడా తెలుసు. కుడి కాలవకూ ఎడమ కాలవకూ పూరి గా ఒకాయనే ఉంటారు, సామాన్యులను రానివ్వరు వారే డిపార్టుమెంటుకు డిక్టేట్ చేసుంటారు. అట్లా అయితేనే చేస్తామని వారే మానావలెట్ చేసి కూర్చుని ఎవ్వరిని రానియకుండా చేస్తున్నారు. ఆకాంట్రాక్టర్లు గ్రిడ్ నుంచి మన డిపార్టుమెంటువారు బయటపడితే రప్ప మనం చేసే ఖర్చు సక్రిమంగా ఖర్చు కాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. గుండ్లకమ్మ అయిట్లు విషయంలో మొట్టమొదట 70 లక్షలు అనుకొని 15 వర్సంటు పెంచుచు అనుకొన్నాం కాబట్టి 82 లక్షలు చేసినప్పుడు దానిమీద యింకా 45.3 వర్సంటు వరకూ పెంచామంటే ఆశ్చర్యంగా ఉన్నది. అది రెట్టింపు అయి కూర్చున్నది. కేవలం నాలుగు నెలలలో ఎస్టిమేటుకూ రివైజ్టా ఎస్టిమేటుకూ ఖర్చు 50 వర్సంటు ఎంచుకు పెరిగిందో అర్థం కావడం లేదు. ఆ కాంట్రాక్టర్లు వేరెవ్వరినిరానివ్వరు. వారు మేమే మొనగాళ్లమనుకొని, చిన్నవారిని రానివ్వకుండాచేసి ప్రభుత్వమీద ప్రెషర్ తెచ్చి రేట్లు పెంచుతూ ఉంటారు. ముఖ్యమంత్రిగారు యీ విషయంలో పరిశీలన చేయవలసివుంటుంది. వీరభద్రపాలెం వీరకట్ట దగ్గర కాంట్రాక్టు విషయంలో చూస్తే తెలుస్తుంది. 75 లక్షలకు కాంట్రాక్టు తీసుకొని అందులో మూడవ వంతు పనిచేశారు. ఇంక నేను చేయలేను అన్నాడు. డిపార్టుమెంటు ఆయనమీద పెనాల్టీ వేయవచ్చు. కానీ వేయలేదు. మరలా రెండు కోట్ల ఇరవై లక్షల రూపాయలకు రివైజ్టా ఎస్టిమేటు చేశారు. రివైజ్టా ఎస్టిమేటు వేయడమే కాకుండా 12 లక్షల రూపాయలు నాలుగున్నర వర్సంటు పడితే లోసుగా యిచ్చి పని చేయమన్నారు. పైగా ప్రభుత్వం లోటువల్ల పని ఆగిపోతే యింకా 12 వర్సంటు ఎక్కువ డబ్బు యివ్వగలవారం అని డిపార్టు మెంటువారు ఎగ్రిమెంటు వ్రాసి యిచ్చారు. 75 లక్షల రూపాయలు ఎస్టిమేటు వేసినది 2 కోట్ల 20 లక్షల రూపాయలకు పెరిగింది, పైగా 12 లక్షల రూపాయలు నాలుగున్నర వర్సంటు రేటుతో ఎడ్వాన్సు యిస్తున్నారు. నాలుగు సంవత్సరాలలో పని పూర్తి చేయాలి. పూర్తి చేయలేకపోవడానికి కారణం గవర్నమెంటే అయితే 12 ఎక్కువ యిస్తామని అన్నారు. ఈ ఒక్క పనిలోనే ఒక కోటి రూపాయలు దుర్విని యోగం అవుతున్నట్లు స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. ప్రభుత్వం డబ్బు లేదని టాక్సులు వేస్తున్నది. పెంబరు నుంచి డబ్బు తెచ్చుకోడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నది. ఒక ప్రక్క డబ్బులేదని చెబుతూ యీ విధంగా కాంట్రాక్టర్లుకు అనుకూలంగా ఎస్టిమేటు మార్చే విధానాన్ని చక చేయకపోతే ఎంత డబ్బు ఉన్నప్పటికీ కూడా గంపలోపోయిపోతే

అవుతుంది. ఈ వీరభద్రసాలెం దీపకట్ట విషయంలో మంత్రిగారు శ్రద్ధ తీసుకొని యిత అన్యాయంగా ఎందుకు జరిగిందో చూడాలని కోరుతున్నాను. ఇందులో ఆశ్చర్యమేమంటే - ముందు 75 లక్షలకు పెండరులో వచ్చి మూడవవంతు పని మాత్రమే చేసి ఎగగొట్టిన కాంట్రాక్టరే ఇంకొక పేరుతో వచ్చి మిగతా పని తీసుకొని యీ డబ్బులూ కాజేశాడు. ఎన్నికల ముందు జరిగిన వ్యవహారం యిది. ఇందులో వున్న కుంభకోణం ఏమిటో పరిశీలించాలి. ఇటువంటి దుబారా లేకుండా చేస్తే మన డబ్బు యితరత్రా ఉపయోగించుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. డ్రెయినేజీ కాంట్రాక్టు ఇస్తున్నారు. డ్రెయినేజీ సెస్సు ప్రజలనుంచి వసూలు చేస్తున్నారు. డ్రెయినేజీ పనులు కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలలో జరపడం అత్యవసరం. మంత్రిగారు వచ్చి నప్పుడు డ్రెయినేజీ పనులు చేసే సమయంలో విజిట్ చేస్తే ఎంతెంత మోరం జరుగుతున్నదో అర్థం అవుతుంది. డ్రెయినేజీ పనుల దగ్గర కాంట్రాక్టర్లు డబ్బులూ కూడా డ్రెయిన్ చేస్తున్నారు. చాలా అక్రమాలు చేస్తున్నారు. డ్రెయినేజీ పనులలో జరిగే అన్యాయం పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలోనూ, కృష్ణా జిల్లాలోనూ ఉన్నంతగా మరెక్కడా లేదు. డ్రెయినేజీ పనులకు చేసే ఖర్చు సరిగా వినియోగించకపోతే కాంట్రాక్టరులు డిపార్టుమెంటు కలిసి చేసే మోసాలను అరికట్టకపోతే యీ డ్రెయినేజీ పనులవల్ల వచ్చే లాభాలకంటే ఆ డ్రెయిన్లు వూడిపోయి రైతాంగానికి ఎక్కువ నష్టం వస్తున్నది. ఈ విషయంలో జిల్లా కలెక్టరుగారి దృష్టికి కూడా మేము తెచ్చాము. ఇప్పుడు డ్రెయినేజీ కొలతలకు వెడితే ఏమీ దొరకదు, నీరు నిండిపోతు ఉంటుంది. కొంటర్ చక్ పెట్టాలి. చక్ మెజర్ మెంటు సమయంలో ఆక్కుడి ఇంజనీర్లు చేత కాకుండా వేరే ప్రాంతంలోని ప్రభుత్వం ఇంజనీర్లు చేత చేయించాలి. లేకపోతే దానికి ప్రత్యేకంగా ఒక సెల్ ఏర్పాటు చేసి కొలతల విషయంలో తగు శ్రద్ధ చూపకపోతే ఆశించిన ఫలితాలు రావు. యీ డబ్బులూ డ్రెయిన్ అయిపోవడం మాత్రం ఖాయం. గోదావరి బారేజీకి డబ్బు కేటాయిస్తున్నాము. మొన్న ప్రభుత్వం ద్వారా అక్కడ జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చాము. ఇటువంటివి ప్రాణ ప్రద మైన ప్రాజెక్టులు. గోదావరి బారేజీ విషయంలో క్రింద నల్ల కలెక్టర్ పోయడానికి బదులు ఎర్ర కంకర వేయడం వంటివి జరిగాయి. 14 అడుగులు తీయవలసి 10 అడుగులే తీయడం మొత్తం ప్రాజెక్టు పోయే ప్రమాదం ఉంటుంది. ఈ డిపార్టుమెంటు పై అధికారులు ఆ కాంట్రాక్టరులతో లాలాచీ అయితే మొత్తం నేషనుకే దెబ్బకొలిచే ప్రమాదం ఉంటుంది. కాంట్రాక్టర్లు గ్రిన్ లో పడకుండా ప్రభుత్వం సక్రమంగా శ్రద్ధ తీసుకోకపోతే చాలా నష్టం వస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. రాష్ట్రపాదసాగిత ప్రాజెక్టు విషయం ఉన్నది. పది కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేసి విశాఖపట్టణం నీరు తీసుకుపోతున్నాము, అని ఇండస్ట్రిస్ మంత్రిగారు తమ దిమాండులో చెప్పి పోలవరం దగ్గర బారేజీ కట్టి ఆ నీటిని తీసుకువెళ్లడం ద్వారా తూర్పు గోదావరి విశాఖపట్టణం జిల్లాలో వున్న మెట్ట తాలూకాలన్నిటికీ నీటిని ఉపయోగించవలసి డబ్బు ఖర్చు చేసేటప్పుడు అనేక విధాలుగా ఉపయోగించేటట్లు చూడాలి. మరొకటి కాదు. గోదావరిలో ఎంత నీరైనా ఉన్నది. ట్రిబ్యునల్ లో మన

వ్యవహారం తేలిక తరువాత గోదావరి నుంచి విశాఖపట్టణం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలకు నీటిని యివ్వడమే కాక కృష్ణా జిల్లా అవ్ లాండ్స్ కు కూడా నీరివ్వడానికి అవకాశం ఉంటుంది. రామసాధసాగర్ ప్రాజెక్టు ఎస్టిమేటు చేసినప్పుడు మనకు దొరికే నీటి విషయం చూసుకుంటే మనకు చాలినంత నీరు ఉన్నది. నీటి వాటా విషయం యిప్పుడు తగాదాలో ఉన్నది కాబట్టి అది పరిష్కారం అయ్యేవరకూ అగాలంటే పోలవరం దగ్గర బారేజీ కట్టి విశాఖపట్టణానికి, తూర్పు గోదావరి, శ్రీకాకుళం జిల్లాలకూ వశిష్టు గోదావరి జిల్లాలో అవ్ లాండుకూ నీరివ్వడానికి అవకాశం ఉన్నది. దీనిని తీవ్రంగా పరిశీలన చేయాలని మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఒకేవిషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. ఖర్చు సక్రమంగా జరగడంలేదు. చాలాచోట్ల కాలనలలో పునాదులలో అన్యాయం జరుగుతోంది. కంట్రాక్టర్లు అన్యాయంచేస్తున్నారు. కంట్రాక్టర్ల గ్రిడ్ నుంచి బైటపడాలంటే ప్రభుత్వమే కొన్ని పనులు చేపట్టాలి. అవిధంగా పాత కంట్రాక్టర్ల పట్టునుంచి తప్పించుకోవడానికి సిద్ధంగాఉంటే కొంత కాంపిటీషను తగ్గి వారు మనమీద ప్రెషర్ తగ్గించడానికి ఏలుంటుంది. కంట్రాక్టర్ల బెడదనుంచి తీసివేయడం చాలా అవసరం. కొన్ని అవవాదులుకూడా ఉన్నాయి. ఎన్నికలముందు వారినుంచి ప్రభుత్వ పార్టీకి సహాయం వస్తున్నదనే ఆరోపణ ఉంది. కొంత ఎమౌంటు దాటితే ప్రభుత్వమే కంట్రాక్టు నిర్వహించాలని కండిషను పెట్టారు. గవర్నమెంటు అంటే సెక్రటరీ-అంటే మంత్రులు. ఇందులో ఎవరెవరికి వాటా ఎంత అనే అనుమానం రాకతప్పదు. కంట్రాక్టుకు రివైజ్డ్ ఎస్టిమేటు వేసేటప్పుడు వాస్తవానికి దగ్గరగా ఉండాలి. వాస్తవానికి దగ్గరగా లేకుండా ఎస్టిమేటు అమోదించడం అంటే ప్రజాధనాన్ని దుర్వినియోగం చేయడమే అవుతుంది. ఇటువంటిదానికి అవకాశంలేకుండా మంత్రిగారు చూపారని ఆశిస్తున్నాను. ఈ దిమాండుకు కేటాయించినదబ్బు తక్కువ. మైనరు షిఫ్ట్ క్రంద అనేక చెరువులు బాగుచేయడానికి అవకాశంఉంది. మెట్టప్రాంతాల్లో భూగర్భజలాన్ని బైటకు తీయడానికి చాలా తక్కువదబ్బు కేటాయించారు. దీనికి ఒక మాస్టర్ ప్లాన్ తయారుచేసి 100 కోట్ల రూపాయలు మెట్ట ప్రాంతాలలో నీటి స్థాయికి ఖర్చు చేయవలసి వుంది. కొడవలేకుండా భాన్యం పండించే శక్తిగల రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్ మంత్రిగారు పట్టదలతో కేంద్రప్రభుత్వం నుంచి దబ్బు తీసుకురావడానికి, దబ్బు దుర్వినియోగం కాకుండా వుండడానికి, పరిపాలనలో ఎఫిసియెన్సీకి ప్రయత్నం చేస్తారని ఆశిస్తూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. నరసారెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈ పద్ధతి అనేకమంది గౌరవపూర్వక వారివారి విచారాలు వ్యక్తపరిచారు. విమర్శలు చేశారు. ప్రక్కటి సలహాలు ఇచ్చారు. ప్రాజెక్టు ఖర్చులో దుబారాకాకుండా, సక్రమంగా జరగాలని ఇప్పుడుండే స్పీషులకు అదనంగా దబ్బు ప్రోగుచేసి తొందరగా పూరి చేయాలని అంతకాకుండా గోదావరి బరాత్, నిజాంసాగరు వంటివి సర్టి ఆఫ్ అయివుంటే అదనంగా వర్క్స్ తీసుకుని బాగుపరచడానికి ప్రభుత్వం చేయాలి సలహా ఇచ్చారు. ఈ పద్ధతిలో ఉన్న ప్రాజెక్టులు రెండున్నాయి. ఒకటి పోలవరం ప్రాజెక్టు దానికి 4 వ

ప్రజాశిక్షలో దాదాపు 45 కోట్లు కేటాయించారు. నాగార్జునసాగరుకు కూడా 4వ ప్రజాశిక్షలో దాదాపు 44 కోట్లు చిల్లర కేటాయించబడింది. ఈ రెండింటినీ ఈ సంవత్సరం దాదాపు 17 కోట్లు కేటాయించబడింది. పోచెంపాడు ప్రాజెక్టు గురించి గౌరవసభ్యులు దానిని అతితొందరగా చేయాలని ఏమాత్రం జాప్యంచేయకూడదని ఒక వైపు పోచెంపాడు ప్రాజెక్టు కడుతూ నాగార్జునసాగర్ నిర్మాణంలో ఏ అవకతవక రైల్వే జరిగినాయో అవి జరుగకుండా ఆ ఆనుభవాన్ని పోచెంపాడు నివయంలో ఉపయోగించుకుని చురుగ్గా ఆయకట్టు డెవలప్ కావడానికి ప్రయత్నంచేయాలని సలహాలు ఇచ్చారు. తమరికి గౌరవసభ్యులకు తెలియనిదికాదు. పోచెంపాడు ప్రాజెక్టు గురించి ఎప్పుడో నైజాంప్రభువు కాలంలో తెలంగాణాలో ఉండే 6 జిల్లాలకు 254 టి. ఎమ్. సి. నీరుతో 20 లక్షల ఎకరాలు సాగులోనికి రావాలనే ఉద్దేశంతో పథకం తయారుచేయబడింది. తరువాత జరిగిన గొడవలు అన్నీ చెప్పడం ఇప్పుడు సమయంలేదు కాబట్టి అవసరం అనుకుంటాను. తాత్కాలికంగా 66 టి.ఎమ్.సి. నీటితో పాత కెనాలు నిజామాబాదు కరీంనగర్ జిల్లాలలోని 5 లక్షల 72 వేల ఎకరాలు సాగులోనికి రావడానికి తగ్గ ప్రయత్నం ప్రభుత్వం చేసిందని గౌరవసభ్యులు జ్ఞప్తికి తెస్తున్నాను. 4వ ప్రజాశిక్షలో పోచెంపాడుకు 26 కోట్లు కంటే ఎక్కువ మనం పెట్టడానికి సాధ్యంకాదని అనుకున్నాము. 30 కోట్లు ఎలాగైనా తీసుకు రాకుండా మనం ఈ పథకం తయారుచేసి కనీసం 5 లక్షల ఎకరాల భూమిని నా మెంకబడిన ప్రాంతాలలో, ప్రకృతి అంత దయచూపని ప్రాంతాలలో, రైతాంగానికి పేద ప్రజానీకానికి తగిన పోకర్కాలు కలుగజేయడానికి మువద్ద తగిన డబ్బు గురించి బడ్జెటు గాని లేక పోషడంవల్ల అందరూ అందోళన పడుతున్నారనే ఉద్దేశంతో కేంద్రప్రభుత్వం ద్వారాను పరిష్కారానికి ద్వారాను లోనకొట్టకుండా ప్రయత్నం చేయడం జరిగింది. మన దేశంలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో ఎక్కడైనా తొందరగా ఫలితాలవచ్చే ప్రాజెక్టులుంటే వాటికి డబ్బు యిస్తామని పరిష్కారానికి వారు చెప్పడం వారిని యిక్కడకు అద్యోనించి రాష్ట్రంలోని ప్రాజెక్టులను వారు పరిశీలన చేయాలి చెప్పడం, వారిముందు మన ప్రాజెక్టులను పెట్టడం, పోచెంపాడు తొందరగా అతి ప్రాజెక్టు కాబట్టి ఒకవైపు దాము కడుతుండగానే మరొక వైపునుంచి నీరు ఉపయోగం సాగులోకి తెచ్చే అవకాశం ఉండికాబట్టి ఇండియాగవర్నమెంటువారు అదనంగా లోన్ ఇవ్వడానికి సిద్ధపడ్డారు. ప్రాంతీయ కమిటీ తరపున 6 లక్షలు, 9 లక్షలు కేటాయించి, పరిష్కారానికి సహాయంతోను మొత్తం 45 కోట్లు నాలుగవ ప్రజాశిక్ష కేటాయించుచేసి పరిష్కారానికి సహాయం, రీజినల్ కమిటీ కమిటీ మెంటు, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆదనంగా యిచ్చిన డబ్బుతోను 1976 వ సంవత్సరానికి దాదాపు 2 లక్షల 50 వేల ఎకరాలు రెండు జిల్లాలలో సాగులోనికి రావడానికి ప్రభుత్వం పని తయారుచేయడమేకాక అతి చురుగ్గా ప్లానుగా చేసితిరుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక నాగార్జునసాగరు గురించి, పెద్దలందరూ విమర్శించారు. 90 కోట్లతో మొదట ఈ డిక్షను 170 కోట్లు ఐనది. మరొక 70 కోట్లు ఖర్చుపెడితేకాని 20 లక్షల ఎకరాలు సాగులోనికి రావడానికి సాధ్యం కావడంలేదు. దీనిపై అనేకమంది

విమర్శ చేయడం, సహాయ ఇవ్వడం జరిగింది. ఎందుకు ఇంత ఎక్కువైనది అనే విషయం ఉంది. ఐ యామ్ నాట్ హోల్డింగ్ ఎ ప్రీవ్ ఫర్ ఎనీబిడీ. మనం ఒకసారి ఆలోచిస్తే, 1955 లో ఉండే రేట్లకు ఇప్పటి రేట్లకు ఎంత తేడా ఉందో ఆలోచించండి అని ఆడుగుతున్నాను. 1955 లో 90 కోట్లకు స్కిము తయారుచేసే పి. డబ్ల్యు. పి. సి. వారు 1960 లో దానిని శాంక్ష్ యేడం జరిగింది. శాంక్ష్ అయినతరువాత కెనార్స్ లై వింగ్ గురించి ఎక్స్ పర్టు కమిటీని సంపదం. ఎలెన్ మెంట్ గురించి. అదనంగా వాటర్ రష్ గురించి వారి సలహాలు తీసుకోడం రానురాను 1968 వరకు 164 కోట్లు వరకూ పెంచుతూ వచ్చారు. ఈనాడు ఏదో ఒకటి రెండు వర్క్స్ లో దువారా ఖర్చు అయినదా అనే వాదనలోక దిగడానికి సిద్ధముగా లేను. పరిశీలన చేసి జాప్యం జరిగితే అరికట్టడం, ముందుకూడా ఏ పనులుకూడా దువారాఖర్చు లేకుండా చూడాలనే ప్రయత్నాలు తప్పకుండా చేస్తామని నుసవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు 174 కోట్లు ఖర్చుపెట్టినప్పటికీ 10 లక్షల ఎకరాలు రైలు లెవెల్ కెనార్స్ ద్వారా సాగులోకి వచ్చింది అనేది మరచిపోకూడదు. కృష్ణా డెల్టా పోయిన సంవత్సరం 10 లక్షల ఎకరాలు దాదాపు ప్రతి సంవత్సరం పైబిల్డ్ చేయడం నాగార్జునసాగర్ నీరు ఉపయోగించబడినదని గౌరవసభ్యుల దృష్టికి తెస్తున్నాను. అందుకొరకు సాగార్జునసాగర్ కు ఖర్చు అయిన డబ్బు ఏదో రాష్ట్రానికిగాని సమాజానికిగాని తీరని లోటు అని దిగుటపడడానికి అవసరం లేదు. ఈనాడు ఎంత డబ్బు ఖర్చు అయినప్పటికీ 60-70 కోట్ల రూపాయల ఖర్చుతో మరి యింకో 10 లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వస్తుంది, అమ్యార్థ వాటర్ సప్లయి ఎంత కరువు వచ్చినప్పటికీ నీటికొరత లేకుండా పెద్ద ప్రాజెక్టు ఉండవల్ల అహార కొరత రాష్ట్రానికి తీర్చగలుగుతాం. అంతేకాకుండా యావద్భారతదేశంలో ముఖ్యంగా ఒక పేరు పొందిఉన్నాం. ఏమిటి అంటే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అన్నపూర్ణ అని. దానివల్ల అనేక మైన సమస్యలు ఉన్నప్పటికీ అదనంగా కేటాయింపులు చేసుకుని డబ్బులు తీసుకుని నాగార్జునసాగర్ కొనసాగించినాం. ఇంకా పి. డబ్ల్యు. పి. సి. వారు ఎక్జిమిన్ చేసినారు. కేనల్లర్షన్ అయిన వర్క్సు మాత్రం ఏ మాత్రం లోటు లేదు. ప్లస్ క్రాసుగా డాము పూర్తి అయినది. డాముగాని కెనాల్ గాని ఎక్కడా లోపంలేదని పరిశీలించిన నిపుణులు యింజనీరులు చెప్పినారు. ఈ రెండు ప్రాజెక్టు గురించి చెప్పినారు. కృష్ణా-గోదావరి నదులపైన మన నీటి పరిస్థితి తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ ఎక్కువ ప్రాజెక్టు సిద్ధము చేసినాము. శ్రీకైలం ప్రాజెక్టు గురించి విమర్శించినారు. డబ్బులేకపోతే ఎందుకు అన్ని, వేములవాడ మంగలి మాదిరి ఎందుకు యిన్ని ప్రాజెక్టులు అన్నారు. కృష్ణానదిమీద ఎందుకు తీసుకున్నామంటే వవర్ పార్లెజిని కట్ చేయడానికి అది త్వరలో యిలాంటి ప్రాజెక్టు తీసుకునాలోతే డబ్బు ఎక్కడనుంచి తీసుకురావాలనే సమస్య ఉంది. మనకు ప్రభుత్వం ప్రాజెక్టు ఎంతయినా అవసరం అని మనవిచేస్తున్నాను. మనం డబ్బు ఎక్కడనుంచి వస్తుందో ఆలోచిస్తుంటే అది సాధ్యం ఆయేసని కాదని మనవిచేస్తున్నాను. శ్రీకైలం ప్రాజెక్టు రాష్ట్రానికి అనేక మైన ఉపయోగాలున్నాయి. కానీ పెంజుల ప్రాజెక్టుగా తీసుకోవలసినదిగా ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రీమతి యిందిరాగాంధీగారికి ఎందుకు చెప్పారు

ఎందుకు ప్రయత్నం చేయరు అని చాలామంది నభ్యులు శలవిచ్చినారు. నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇదివరకు ఎన్నోసార్లు పెంట్రలు గవర్నమెంటుతో ఏదయినా ఒక ప్రాజెక్టు తీసుకొనేటట్లు చేయాలని ప్రయత్నంచేయడం జరిగింది కాని యిరిగేషను పేటు సబ్జెక్టు కాబట్టి పెంట్రలు ప్రాజెక్టుగా తీసుకొనడానికి వీలులేదని కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు ఖచ్చితంగా చెప్పడం జరిగింది. తీసుకోకపోయినా అదనముగా డబ్బు యివ్వవలసినదని పదేపదే అడిగినాము. పండిట్ ఉన్నప్పడు, లార్ బహదూర్ శాస్త్రిజీ ఉన్నప్పడు అదనముగా కేటాయించడం జరిగింది. అనేకమైన వెనుకబడిన ప్రాంతాలు మన రాష్ట్రంలో ఉన్నవి. రాయలసీమ గాని శ్రీకాకుళం విశాఖపట్నంగాని ఉన్నాయి. వీటిని కూడా ప్లానింగు కమిషను డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాలగా గుర్తించింది. ప్రకృతి విశాఖ పట్నం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఉదారలతో నీటి వనతి కలిగించినప్పటికీ రాయలసీమ ఏరియాలో అండర్ గ్రౌండ్ లో నీరు ఎక్కడ ఉందో ఏమీ తెలియదు కాని ప్లానింగు వాటర్ కనిపించలేదు. నేను రాయలసీమలో హైలెవెల్ కెనాలు ఏరియాలో లోలెవెలు కెనాలు ఏరియాలో కె. సి. కెనాలు ఏరియాలో తిరిగి రావడం జరిగింది. అక్కడ ప్రజలు కష్ట జీవులు. నీటి కొరకు ఆత్మర పడుతున్నారు. కనీసం కృష్ణసుంచి గాని తుంగభద్రనుంచి గాని అదనంగా నీటి సప్లయ ఎందుకు చేయడం లేదు. ఎప్పుడూ నాగార్జునసాగర్, శ్రీశైలం, వంశధార కడతామంటారు. దానివల్లమాకు నీటి వనతి కలగడం లేదని ఒక ఆందోళనగా ఉన్నారు. ఇప్పుడే గౌరవసభ్యులు ఒకరు వెలివిచ్చారు. సిద్దేశ్వరం దగ్గర ఆనకట్ట వేసి రాయలసీమ ప్రాంతానికి అదనంగా నీటి సౌకర్యం కలిగించాలన్నారు. సిద్దేశ్వరం దగ్గర ఆనకట్ట గురించి ఈనాటిది కాదు. ఉమ్మడి మదరాసు రాష్ట్రంలో హైదరాబాదు, మదరాసు పీఠంధురు అప్పుడు ఆలోచించారు. కాని యిప్పుడు నాగార్జునసాగర్, శ్రీశైలం కృష్ణ ఆనకట్టలు వేసిన తరువాత మళ్ళా సిద్దేశ్వరం దగ్గర ఆనకట్ట కట్టడానికి అవకాశం ఉందా అనే సమస్య యిప్పుడు ఉద్భవించేదేమో. కృష్ణానాటరు డిస్ ప్యూటులో ఉంది తుంగభద్ర నీరు ఎంత ఎక్కువ తెచ్చుకోగలుగుతామనేది ఒకటి ఉంది. కృష్ణలో అదనంగా ఎంత నీరు వస్తుందనే సమస్య ఉంది. శ్రీశైలానికి ఎంత సహాయం చేయగలం అనే సమస్య పరిశీలన చేస్తే గాని ఒక నిర్ణయానికి రావడానికి అవకాశంలేదు తుంగభద్ర హైలెవెలు కెనాలు గురించి తగుప్రయత్నాలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేస్తున్నది. తుంగభద్ర లోలెవెలు కెనాలు గురించి గౌరవసభ్యులు చెప్పినారు. తొందరగా జరగడం లేదన్నారు. ఉండే ఒనరులనుబట్టి చేస్తున్నాం. ప్రతి సంవత్సరం హైలెవెలు కెనాలు గురించి కేటాయింపు చేస్తున్నాం. హైలెవెలు కెనాలు షష్టు దశ అయి పోయింది. రెండవ స్కీము గుంటకల్లు చానలు గురించి పోయిన సంవత్సరం 18,000 ఎకరాలు ఈ సంవత్సరం 10 వేల ఎకరాలు పాగులోకి వస్తాయనే ఉద్దేశ్యముతో ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. ఇంకా ఖర్చు పెడదామంటే మళ్ళీ ఈక్వరీబాయిగాడు డబ్బు లేదు డబ్బులేదు అంటారు కదా ఎలా వచ్చిందని అడుగుతారు. నిజమే. సదుద్దేశ్యం ఉంది. కాని డబ్బు లేదు. ఈ నాటి సమస్య అది కాదు. ఎక్కడైతే రెమ్యూనరేటివ్

స్కీము ఉన్నాయో, ఎక్కడయితే నీటివసతి ఎక్కువ లభిస్తుందో, ఎక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ భూమిని మనం సాగులోకి తీసుకురాగలుగుతామో అది చూడాలి. కౌన్సిలరు డ్రాట్ యఫెక్టెడ్ ఏరియాస్ ఉన్నవో అక్కడ రెమ్యూనరేటివ్ రానీ రాకపోయినా చేయాలనా అనేసమస్య ఉద్భవించింది. ఈ నాడు అన్ని ప్రాజెక్టు చేతిలో పెట్టుకుని చేయడం సాధ్యం కానేకాదు. వంశధార ప్రాజెక్టు గురించి వరకురాం నాయుడు గారు చెబుతూ మంత్రులురాలేదు ఎవరూ రాలేదు, చూడలేదని ప్రభుత్వం లక్ష్యం పెట్టడం లేదని కోపంగా అన్నారు. సి. డబ్ల్యూ. పి. సి. వారు పెంట్రలు గవర్నమెంటువారు మొన్ననే క్లియరెన్సు ఇచ్చినారు. అంతకముందు ముఖ్యమంత్రిగారు ఢిల్లీ వెళ్ళినప్పుడు నేను కూడా వెళ్ళినప్పుడు సి. డబ్ల్యూ. పి. సి. వారితో లిపి వంశధార ఈజ్ ఎ మస్ట్, అలస్యం చేయడానికి వీలు లేదని నొక్కి చెప్పడం, పైరవి చేయడం జరిగింది. అందుచేత వంశధారను మరువలేదు. శ్రీకాకుళం జిల్లాను అంతకంటే మరువలేదు. వరకురాం నాయుడుగారు పెద్దలుకనుక కోపంతో మాట్లాడినారు అనుకుంటాను. కాని రాష్ట్రంలో శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం మే కాదు అన్ని వెనుకపడిన ప్రాంతాలు మా దృష్టిలో ఉన్నవి. ప్లానింగు కమిషనరు ఒప్పించడం జరిగింది. ప్రభుత్వం అదనంగా 2 కోట్ల రూపాయలు అక్కడ ఖర్చు చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నది. అంతే కాదు. ప్లానింగు కమిషనరు క్లియరెన్సు రాకముందు అక్కడ రోడ్డు బిల్డింగుకి 14.2 లక్షల రూపాయలు కేటాయింపు చేసి ఖర్చుపెట్టడం జరిగింది. అందుచేత శ్రద్ధ లేదనడం సరికాదు. వంశధారను విడిచి పెట్టాలనే ఉద్దేశ్యంతో వ్యవహరించ లేదు. ఆ ఏరియాను రెవలంట్ చేయాలనేది కమిషన్ పాలిసిగా ఉందని వినయపూర్వకంగా మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత పోలవరం బారేజీ సమస్యగురించి తెలియజేశారు. పోలవరం బారేజీ గురించి ప్రొద్దున్న క్వశ్చన్ అసెంబ్లీలో మనవి చేశాను. గోదావరి వాటర్ డిస్ ప్యూట్ ఎంత వరకు సెటల్ కాదో అంతవరకు రామపాదసాగర్, పోలవరం బారేజీ గురించి ప్రభుత్వం చెప్పడానికి సాధ్యం కాదు. ఈ నాడు శ్రీమతి విజయలక్ష్మిగారు, ఎం. ఆర్. అప్పారావుగారు సలహా ఇచ్చినారు. కార్పొరేషను అక్కడ చేయడానికి సిద్ధముగా ఉన్నారు. రైతులు ముందుకు వచ్చి ప్రభుత్వం మీద ఏమీ భారం ఉండకుండా వారే పేరు-క్యాపిటలు ప్రోగ్రెస్సివ్-ముందుకు వచ్చి రెడిగా ఉంటే ప్రభుత్వం, ఉంటుకు వెనుకాడుతుందని అన్నారు. ప్రజలు ముందుకు వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వమువారిని ఎంతో సంతోషం దేమే కాకుండా ప్రభుత్వమువై వునుంచికూడ డబ్బును సహకార్యాట ప్రాజెక్టును చేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో ప్రభుత్వం ఉంటుంది అనే దానిలో ఏమాత్రము అనుమానము వుండ దానికి వీలులేదు. విశాఖపట్టణానికి గోదావరి-దైవర్షన్ స్కీముగురించి చెప్పాడు. ఇది కేవలం ఇరిగేషనుకే సంబంధించినదికాదని గౌరవసభ్యులే చెప్పారు. విశాఖపట్టణములో ఇండస్ట్రియల్ కాంప్లెక్స్ ఏర్పడినది. ఆ కాంప్లెక్స్ కి వాటరు కొరతను తీర్చడానికి 11 కోట్ల రూపాయల ప్యానుతో రిజర్వోయ్ మెంటును దృష్టిలో పెట్టుకొని అప్పడే సవి ప్లొరంబించి విశాఖకు నీటి సౌకర్యాన్ని సమకూర్చడానికి ప్రయత్నము చేయాలని

ముందుకు పోతున్నామని మనవిచేస్తున్నాను. నిజామ్ సాగర్ ప్రాజెక్టు గురించి చెప్పాలని అనుకుంటున్నాను. ఈనాడు నిజామ్ సాగర్ ప్రాజెక్టును నిర్లక్ష్యము చేయడము అనే సమస్యకాదు. దానిలోవున్న సిల్టు ని ఎట్లా రిమూవ్ చేయగలుగుతామనేదానికి నారాయణరెడ్డిగారు, శ్రీనివాసరావుగారు అందరూ కలిసివెళ్ళి 2 రోజులు చూడడము జరిగింది. ఒరిజినల్ స్కీముకు నేటి స్కీముకు చూసినపుడు 60 ఏబి సిల్ ఎక్కుము లేట్ అయివుంది. దీనిని లార్జిలో తరలించడమనేదే కాని తీసివేయడమనే సమస్య కాదు. గేట్సును 4 ఏబి అదనముగా పెంచి మెయిన్ కెనాల్స్, డిస్ట్రిబ్యూటరీస్ ని బాగా రీమోడల్ చేసి 9 కోట్ల 50 లక్షల పథకాన్ని తయారుచేసి దానిని ఆములులో పెట్టడానికి అడ్వాన్స్ బెటర్ మెంటు లెవీకి ప్రకటన చేశాము. అక్కడున్న రైతులు నూటికి మూడుంది 4, బెటర్ మెంటు లెవీని యిస్తామనడమే కాకుండా అప్పుడే యిస్తున్నారని మనవిచేస్తున్నాను. బోధన్ షుగర్ ప్రాజెక్టు రివారికి 16 వేల ఎకరాల వరకు వుంది. అడ్వాన్స్ బెటర్ మెంటు లెవీని తీసుకొన్న తరువాత నిజామ్ సాగర్ ప్రాజెక్టు పని చేయడమవుతుంది. రీమోడలింగ్ అడను మెంటు కాబట్టి ప్లాను ఎలో కేషన్సులో పెట్టడానికి సాధ్యము కాదు. అడ్వాన్స్ బెటర్ మెంటు పోర్ట్ చేసిన తరువాత నాన్ ప్లానులో కేటాయింపుచేసి పూర్తి చేయాలని ప్రభుత్వము యొక్క దృష్టిలో వుంది. రీజినల్ కమిటీ తరపునుంచి, డ్రాఫ్ట్ రివీవ్ నుంచి వచ్చిన 50 లక్షలతో రీమోడలింగ్ పని సాగుతోంది. పని కుంటు పడుతోందనే సమస్య లేదు. కంట్రాక్టర్ల డిక్షేటింగ్ ని డిపార్టుమెంటు లెట్టుకోడానికి తగు చర్యలు తీసుకోవాలని సలహాలు యిచ్చారు. వాటిలో కొంత విజము వుందని మనవిచేస్తున్నాను. కొందరు పెత్తనందారులు డిక్షేటింగ్ టరమ్స్ లో చేస్తున్నారు. మొన్ననే పోవంపాడు ప్రాజెక్టులో చేయడానికి ప్రయత్నము చేశారు. దానిని ఎదుర్కొనడానికి ప్రిభుత్వము సిద్ధముగా వుంది. రూల్సులోవున్న అటంకాలను తీర్చి యోగ్యులైన అధికారులను పెట్టి అలాంటి వర్క్సుని డిపార్టుమెంటు తరపున చేయడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నాము. కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషను గురించి అలోచిస్తున్నాము. ప్రజ్వల టైములో ఇక్కడ చెప్పాను. ఒరిస్సాలోని నేషనల్ కన్స్ట్రక్షన్ ప్రాజెక్టు, పబ్లిక్ సెక్టరులోవున్న కార్పొరేషన్స్ ఎట్లా నడుస్తున్నది, మనము ఎట్లా చేయగలుగుతాము అని అలోచిస్తున్నాము. There is no use of marrying in haste and repenting at leisure. దుబారాలో పడిపోతున్నాము. నష్టనష్టము అని తరువాత ఫిర్యాదు చేసుకొంటే లాభము లేదు అని తీర్ణముగా పరీక్షించ చేస్తున్నాము. దుబారా ఖర్చుల విషయములో ప్రభుత్వము గట్టి నిర్ణయముతో వుంది. ఎవరూకూడ ప్రభుత్వము పైన డిక్షేట్ చేయలేదు. ఉద్యోగులుకూడ నిజాయితీతో పనిచేయకపోతే వారిమీద గట్టిచర్యలు తీసుకొంటుంది. మేజరు ఇరిగేషను పద్ధతినే సలహాలు యిచ్చినందుకు గౌరవ సభ్యులకు కృతజ్ఞతలు చెబుతూ డ్రెయినేజీ స్కీములు గురించి బసిరెడ్డిగారు చెబుతారని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :— అధ్యక్ష, డ్రెయినేజీ వర్క్సు గురించి వెంకటరావుగారు సత్యనారాయణగారు మంచి సూచనలుచేశారు. వారు సూచించిన ప్రకారము ప్రభుత్వము ఇదివరకే చర్యతీసుకొన్నది. ఎక్కడెక్కడ పనులు ప్రారంభము చేయాలో అక్కడ

ఆ పనులు మొదట జరిగేటట్లు ఏర్పాటు చేయడము జరిగింది. వర్షాలు, వరదలువనే కొట్టుకుపోయే పనులను వర్షాకాలములో చేయకుండా యితర యితర కాలాలలో చేసేటట్లు చూడాలని నత్యనారాయణగారు చెప్పారు. గతములో వర్షాలవల్ల వరదలవల్ల చేసిన పనులు కొట్టుకొని పోయినది వాస్తవమే ఇక ముందు సాధ్యమైనంతవరకు అటువంటివి జరగకుండా ప్రభుత్వము చేస్తుంది. ఈ సంవత్సరానికి సంబంధించినంతవరకు 10 కోట్ల రూపాయల వర్క్స్ జరిగేటట్లు బోర్డు ఒక పోగ్రామ్ ఏర్పాటు చేసినది. 2 కోట్లు జూన్ అఖండరకు ప్రభుత్వము కేటాయించినది. అందులో ఇప్పటికి 1 కోటి 4 లక్షలు ఖర్చు అయినది. ఇదంతా సమగ్రముగా జూలై నెలలో పరిశీలించబడుతుంది. సెన్ కలెక్టర్స్ ను ఎంత జరిగింది. వర్క్స్ ఎంత జరిగిందనేది సమగ్రముగా పరిశీలన చేసి వచ్చే సీజనులో అంటే నవంబరునుంచి జూన్ మాసము వరకు ఏమాత్రము పనులు జరగాలో సెన్ బోర్డువారు నిర్ణయిస్తారు. ఈ పనులు చురుకుగా జరిగే విధముగా ఏర్పాటు చేస్తాము. ప్రభుత్వం ఈ డ్రయినేజ్ వర్క్స్ కు ప్రభుత్వ నిధుల నుండి ఇప్పటికి మాత్రం ఇవ్వటానికి వీలులేని పరిస్థితిలో వుంది. సెన్ కలెక్టర్స్ వసూళ్లు జరుగవలసివుంది. అంతకుముందు కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి 3 కోట్లు ఋణం తీసుకున్నాము. అంతా ఖర్చు పెట్టాము. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం డ్రయినేజ్ వర్క్స్ కోసం 5 కోట్ల 70 లక్షలు ఖర్చు పెట్టటం జరిగింది. ప్రస్తుతం రాష్ట్ర నిధుల నుండి ఇవ్వటానికి వీలులేదు. సెన్ కలెక్టర్స్ చాలావరకూ బాగా జరిగాయి. మూడు సంవత్సరాలలో రావలసింది 11 కోట్లు బకాయి వుంటే 80 లక్షలు మాత్రం వసూలు అయింది. నవంబరు, డిసెంబరు నెలల్లో డ్రయిన్ పెట్టాము. పెట్టిన టార్జెట్ కంటే రెండు రెట్లు ఎక్కువగా కలెక్టర్స్ వసూలు చేశారు. చాలా ప్రశంసనీయమైన పని చేశారు. వారు చేసిన దానివల్ల బకాయిలు మూడు కోట్లు వున్నాయి. ప్రభుత్వానికి కంట్రాక్టర్స్ స్టూట్ నోటీసులు ఇచ్చారు. కలెక్టర్లు ప్రభుత్వాన్ని హామీ అడిగారు. మాకు ఇంబర్ ఫియరెన్స్ లేకపోతే మేము వసూలు చేయగలము, అలాంటి హామీ ఇవ్వండి అని అడిగారు. ఆ మీటింగుకు శాసనసభ్యులు, మంత్రులు కూడా వచ్చారు. మేము ఎట్టి జోక్యం కల్పించుకోము అని వారికి హామీ ఇవ్వడం జరిగింది. వారు చురుగ్గా బాగా వసూలు చేశారు. ఈ సీజన్ అయిపోయింది. వచ్చే సీజన్ లో పదికోట్ల రూపాయలు పనులు చేపట్టే వీలు కలుగజేశారు. పనులు ఎక్కువగా, చురుగ్గా సాగటానికి ఎల్. ఐ. సి. నుండి బోన్ తీసుకొనే ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. దాని గురించి ప్రభుత్వం గట్టి ప్రయత్నం చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాము. ఇంతటితో సెలవు తీసు కుంటున్నాను.

శ్రీ వై. వెంకట్రావ్ :—డ్రయినేజ్ పనులు చేపట్టప్పుడు మ్యాసివరీ పనులు అపారు. డ్రయిన్స్ త్రవ్వినప్పుడు వెంటనే వెడల్పు చేయకపోతే దానివల్ల తనయోగం వుండదు, దీనివార్జి తక్కువగా వుంటుంది. దానివల్ల ఎనల్డేషన్ జరుగు తుందని మనవి చేశాను. డ్రయినేజ్ బోర్డు డబ్బు లేదని అపేశారు

శ్రీ పి. బసినెట్టి : — మేనింగ్ పని ఎక్కడ అవసరమో అక్కడ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ చక్రధరరావు : — సింగూరు ప్రాజెక్టు గురించి చెప్పలేదు.

శ్రీ అనంత వెంకటరెడ్డి : — శ్రీకైలం ప్రాజెక్టు విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు, ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు ప్రధానమంత్రిగారిని కన్వీన్స్ చేసి వాటర్ డిస్‌క్లెయిమ్ త్వరగా పరిష్కారం చేసి ఎంకోషన్ ఆఫ్ వాటర్ టు రాయలసీమ విషయంలో త్వరగా చర్యలు తీసుకొంటారా? ఆ పని త్వరగా ముగియటానికి వరల్డ్ బ్యాంక్ నుండి లోన్ తీసుకోవటానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ (రణుకు) : — ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు విశాఖ పట్టణంలోని ఇండస్ట్రీస్‌కు పైవ్స్ ద్వారా నీరు తీసుకువెడతాము. అది ఎగ్రికల్చర్‌కు ఉపయోగపడదు అని చెప్పారు. పైవుల ద్వారా అయినా కూడా తక్కువ ఖర్చు కాదు. అటువంటిప్పుడు కాలువల ద్వారా నీరు తీసుకువెడితే విశాఖపట్టణంలోని ఇండస్ట్రీస్‌కేగాక ఎగ్రికల్చర్‌కు కూడా ఉపయోగపడుతుంది. వరాలు లేక గ్రామాలలో బావులలో నీరు లేదు. కనుక కేంద్ర ప్రభుత్వంపై వత్తిడి తెచ్చి కాలువల ద్వారా నీరు తీసుకువెళ్ళే ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ వసంత సాగేశ్వరరావు (నందిగామ) : — నాగార్జునసాగర్ ఎడమ కాలువ పని 80 పర్సెంట్ పని పూరి అయినదన్నారు. మొట్టమొదట రావలసింది నందిగామ తాలూకాకు, కృష్ణా జిల్లాలో వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు కదా. అందుకుగాను 20 మైళ్ళ మధ్యలో ఒక కాలువ త్రవ్వితే ఆ ప్రాంతాలకు నీరు వస్తుంది. పాలేరుమీద యాక్విడెక్ట్ కట్టాలి. అవి ఆలోచిస్తారా? అలా చేయని పక్షంలో పులిదింతల ప్రాజెక్టు కట్టే ఆలోచన వున్నదా?

Sri M. Narayana Reddy :—I understand it will take more than six months or an year for giving an award in respect of Krishna waters. Since the case has not yet begun in respect of Godavari waters before the same Tribunal, this is likely to take two or three years for final award which may delay the Pochampahad Project. In view of this delay may I suggest to the hon. Member that the resolution of the problem may be made outside the Tribunal with the good offices of our Prime Minister—I do not think it is impossible. Just as other Inter-State problems are being settled; the matter may be taken outside the Tribunal so that the entire controversy might be settled within a month or so.

శ్రీ శ్రీరామమూర్తి : — వంశధార ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి వరల్డు బ్యాంకుకు లోన్ ఎప్లయ్ చేశామన్నారు. 9 కోట్ల ప్రాజెక్టులో కోటి 45 లక్షలు కాలనీస్‌కు ఖర్చు అయింది. ప్రాజెక్టుకు తక్కువ ఎమౌంట్ ఖర్చు పెట్టారు. అలస్యం అయినకొద్ది నాగార్జునసాగర్‌కు ఎలా బడ్జెటు రివెన్జ్ అయినదో అలాగే దీని ఖర్చు కూడా పెరిగి ప్రభుత్వం చేపట్టుకుండా అప్పుకుందేమోనని భయం వుంది. కనుక

వరలు బ్యాంక్ లోన్ త్వరగా వచ్చేట్లు చూస్తారా? కంట్రాక్ట్స్ ద్వారా కాకుండా దేశంలో ఉద్యోగం చొరకని ఇంజనీర్స్ ఉన్నారు. వారికి డబ్బు ఎవ్వరినో చేసి పనులు చేయిస్తారా?

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—నేనొక స్పెసిఫిక్ కేస్ మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. పెరుబట్లపాల్వె డివీజన్ దగ్గర 75 లక్షల ఎస్.మేషన్ 2 కోట్లకు పెరిగిందని చెప్పాను. అది విచారణ చేయించి రిపోర్టు హౌస్ ముందుకు తెప్పిస్తారా? గోదావరి నీరు విశాఖపట్టణానికి తీసుకువెళ్లటానికి ఎవరికి అభ్యంతరం లేదు. కాని పైపుల ద్వారా కాకుండా బ్యారా తీసుకువెడితే ఊసు గోదావరి, విశాఖపట్టణం అప్ ల్యాండుకు నీరు ఇవ్వటానికి అవకాశం వుంటుంది. వెస్టు గోదావరి కూడా కొంత నీరు ఇవ్వవచ్చు. అది పరిశీలిస్తారా? మనం 10 కోట్లు ఎల్. ఐ. సి. వారసుండి అప్పు తీసుకోవచ్చు. బెటర్ మెంట్ లేవీ వేస్తున్నారు. అప్ ల్యాండ్ వారు ఇవ్వటానికి సిద్ధంగావున్నారు. కనుక వై వ్వివ్వారా తీసుకువెళ్లటానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ ఎన్. రాములు :—నాగార్జునసాగర్ క్రింద హరిజనులకు నీరు ఎప్పుడు ఇస్తారు? లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పథకం మొదలుపెట్టినప్పటినుండి ఇస్తామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఎప్పుడు ఇస్తారు?

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—మనదేశం అన్నపూర్ణ అని పేరుపడింది కాని అన్నమో రామచంద్రా అని ఏదేని ప్రజలు చాలామంది ఉన్నారు. కరెంటు ఇవ్వరు, నీరు ఇవ్వరు. సిమెంటు ధరలు, లేబర్ ధరలు అన్నీ పెరుగుతున్నాయి. నేను ఇదివరకే చెప్పాను. ఒక ప్రాజెక్టు పూర్తి అయిన తరువాత ఇంకో ప్రాజెక్టు తీసుకోవాలని చెప్పారు. డబ్బులేకపోయినా ఎక్కడైనా అయినా అప్పుతెచ్చి అయినా సరే ముందు మొదలుపెట్టిన ప్రాజెక్టును పూర్తిచేయాలి. పోవంపాడు ఈ ప్రభుత్వం తీసుకున్నదికాదు. హైదరాబాద్ స్టేట్ లో బూరుల రామకృష్ణరావుగారు తీసుకున్నారు. అది మీరు తెచ్చిందికాదు. 52లో వారు తీసుకున్నది ఇంతవరకు మీరు ఏమీ చేయలేదు. వాటర్ డిస్ ప్యూట్ విషయం ఏ స్టేజీలో ఉన్నది? పోచారం విషయం బోర్ వెర్స్ గురించి చెప్పాను. వాటికి సమాధానం రాలేదు. నేను అడిగినదానిగురించి జవాబు రాలేదని మళ్ళీ అడుగుతున్నాను. మెదక్ డిస్ట్రిక్టులో మహబూబ్ నహర్ అని ఒకటి వుంది.....

Mr. Deputy Speaker :—Please do not make a speech now.

Smt. J. Eswari Bai :—I am not making a speech, Sir.

Mr. Deputy Speaker :—I am sorry I cannot allow.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు :—చాలా చిన్న ప్రశ్న. ఈ ప్రాజెక్టులగురించి దండకము లాగా చెబుతున్నారు. ఏదైనా ప్రాజెక్టు ఎందుకు కంప్లీట్ కాలేదంటే డబ్బులేదంటున్నారు. ఈ బడ్జెటుకు సంబంధించినంతవరకు యివి సంపూర్ణంగా పూర్తిచేసింది.

చేశామని వచ్చే బడ్జెటుకు చెబుతామంటే రేషనల్ అవుట్‌లుక్ వుంటుంది. మంత్రిగారు యువకులు. కొత్తవారు. ఆ దృక్పథముతో, ధైర్యంగా ఎందుకు చేయలేదని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె. రంగదాసు :—1972-73లో నాగార్జునసాగర్ కెనాల్ కు ఏమి డబ్బు కేటాయించలేదని యిందులో చెప్పారు. మంత్రిగారు మొన్న సమాధానము చెబుతూ 3 కోట్ల 50 లక్షలు పెట్టామని అన్నారు. వారి రిప్లయలో అది ఎక్కడవుందో చూపించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. నర్సారెడ్డి :—చక్రధరరావుగారు సింగూరు ప్రాజెక్టుకు డబ్బు కేటాయించలేదన్నారు. ఇందులో ఆన్ పేజ్ 4 for investigation of major projects Rs. 14.27 lakhs. ఏ ఏ ప్రాజెక్టులు విడివిడిగా సర్వే చేస్తున్నామో అన్న యిందులో చూపించలేదగాని that is one of the projects which is under survey. రెండవది రెవ్న్ యిరిగేషన్ గురించి నిమ్మల రాములుగారు చెప్పారు. నాగార్జునసాగర్ ఎడమకాలవకు సంబంధించి 43 స్క్వేము యిన్ వెస్టుగేట్ చేయించాము, పోయిన రెండు సంవత్సరాలనుండి—అందులో 12, 13 స్క్వేము ఫీజిబుల్ అవుతాయని ప్రభుత్వానికి తెలసడం అయింది ఈనాడు ఏదైతే లోకల్ లెవేషన్ అయిందో—ఆయకట్టు దానికి నీటి ఎలాట్ మెంటు—రెవ్న్ కెనాల్ లో ఎంత అవుతుందనేది పూర్తిగా నిర్ణయము కాలేదు. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సాంక్షన్ రెవ్న్ యిరిగేషన్ స్క్వేము మీద కాలేదు. మూడవది, డబ్బు కొరత వల్ల లిఫ్ట్ యిరిగేషన్ వుండే స్క్వేము పూర్తి చేయడానికి లేదు. రంగదాసుగారు ఎడమ కాలవకు డబ్బు కేటాయించు చేయలేదన్నారు. Nagarjunasagar Project Rs. 4:4.69 lakhs. Coastal Andhra Telangana Rs. 245.31 lakhs. అని వుంది. 3.5 కోర్స్ అంటే భాగవా కమిటీ డిపోజ్టును సరించి—3.5 రెవ్న్ కెనాల్ కు వేసినప్పటికీ—ఆంధ్ర తెలంగాణ కేటాయించులలో, వేర్వేరుగా అట్లా చూపించడము జరిగింది. వాటర్ డిస్కంట్ గురించి యిద్దరు ముగ్గురు సభ్యులు ప్రస్తావించారు. దాని గురించి మొన్న క్వశ్చన్ అవర్ లో మనవిచేశాను. అది ట్రీబ్యూనల్ లో ఆర్గ్యుమెంట్స్ ఫైల్ లో వుంది. నడుస్తున్నది. ప్రధాన మంత్రి గారు నేషనల్ డెవలప్ మెంటు కౌన్సిల్లో ముఖ్యమంత్రిలందరితో మాట్లాడిన సంగతి పత్రికలలో వచ్చింది. దాని గురించి మనకు అభ్యంతరము లేదని మనవిచేశాను. ఈనాడు మన తరపున మనమే వెళ్ళి యీ కేసు విత్ డ్రా చేసుకుంటాము. మీరు ఏదైనా చేయాలని—మనము అగ్రివ్వు పార్టీ, ట్రీబ్యూనల్ కావాలని కోరినవారము, మహారాష్ట్ర మైసూరువారు 1951 అగ్రిమెంట్ వుల్లంఘించినారని వాదించినవారము, మేమే విత్ డ్రా చేసుకుంటామని, 6 మాసాలు పడుతుందేమోనని we cannot go with a begging bowl. That would not be in fitness of things. అందు కని డిస్కంట్ గురించి ఏమి చేయాలనేది ట్రీబ్యూనల్ లో విచారణ జరుపుతారు. ఏ రీతిగా నడవాలో ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రధాన మంత్రిగారు ఆ రీతిగా నడచు దానికి తప్పకుండా ప్రయత్నము చేస్తారు. ఈ సందర్భములో ఏమి చేయాలో

Voting of Demands for Grants.

ఏమి చేస్తామని చెప్పడానికి సాధ్యము గాదని మనవిచేస్తున్నాను. గోదావరి దైవరన్ గురించి పైపులు ఎందుకు. కాలవలు పెట్టాలని నెలవిచ్చారు. అసలు నీరు ఎక్కాలి గదా. లెవల్స్ వుంటే ఓపెన్ చానల్స్ లోకి ప్రవహిస్తుంది. లెవల్ లేకపోతే నీరు ఎక్కడ అక్కడే తిరుగుతుంటే, స్టీలు ప్లాంటు అక్కడే వుండిపోతుంది. నీరు యిక్కడే వుండిపోతుంది. ఎక్కడైతే లెవల్ పర్మిట్ కాదోని we will have to pump in water. అందుకని అది సాధ్యంగాదు. నందిగామ కెనాల్ పని ఎందుకు జరుగడము లేదని నాగేశ్వరరావు గారు అన్నారు. డబ్బు కొరత. 5.50 క్రోడ్స్ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించాము. ఈమధ్యన సెక్రటరీ, యిరిగేషన్ అండ్ పవరు, హోం మినిస్టరు మిర్జాగారు వచ్చినప్పుడు అదనంగా యిరిగేషన్ పొటెన్షియల్ వుండే విధంగా, స్టాప్ వు రిట్రైండ్ చేయకుండా, యివ్వగలమని నందిగామ వరకు కెనాల్ గాకుండా 0.20 బ్లాక్స్ లో, లెఫ్టు కెనాల్ కు నీరు కలుగజేస్తామని, ఒక పథకము తయారు చేశామని, తప్పకుండా పరిశీలన చేస్తామని, డబ్బు కేటాయిస్తామని అన్నారు. మొన్న ఫ్రైహెడ్స్ మినిస్టరుగారు వచ్చి, డబ్బు ఎక్కడ వుంది. మీ యిరిగేషన్ మినిస్టరుగారు వ్రాశారు, మా దగ్గల డబ్బు లేదన్నారు. that is in a state where we are trying with the Central Government. అది వస్తే తప్ప ఏమి చేయడానికి లేదు. వంశధార ప్రాజెక్టుకొరకు వరల్డ్ బ్యాంకు అసిస్టెన్స్ కావాలని ప్రభుత్వమువారు యిక్కడి నుండి వ్రాశారు. దీని గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు కె. ఎల్. రావుగారికి చెప్పారు, వరల్డ్ బ్యాంకు అసిస్టెన్స్ కావాలని. ఏదో మనము కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్స్ లోన్స్ కు పెడితే వచ్చినట్లుగా యీ లాస్ రాదు. వరల్డ్ బ్యాంకువారు, సౌత్ యాస్టరన్ కంట్రీస్ కు హెల్ప్ చేసే సందర్భములో గవర్నమెంటు ఆఫ్ యిండియాను సంప్రదిస్తారు. మీ స్టేట్స్ లో ఏ ప్రాజెక్టు వున్నాయి. ఏమిటి అని వారు పరిశీలిస్తారు, which are the best projects in which need is felt. మేము యిస్తే అదనంగా క్విక్ రిజల్ట్స్ వస్తాయి, యివి బాగుంటాయని వారి దృష్టిలో వుంటేనే వారు యిస్తారు. స్టేట్ బ్యాంకులోనో కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులోనో దరఖాస్తు యిచ్చుకుంటే లోన్ వచ్చినట్లుగా యిది రాదు. ప్రాజెక్టులు అన్నీ రావాలని మనము వరల్డ్ బ్యాంకుకు దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నాము. పూచీ పడుతామని చెప్పడం అయింది. వారు యివ్వాలంటే it is the other party which has to get the money. అన్ ఎంప్లాయిడ్ యింజనీర్స్ గురించి శ్రీరాములుగారు నెలవిచ్చారు. We have met the representatives. ఏ డిపోజిటు లేకుండా వారు చేయవచ్చు. We are ready for that. యీ అన్ ఎంప్లాయిమెంట్ పోవడానికి, వర్క్ ఛార్జ్డ్ ఎంప్లాయిస్, ఎవరైతే వర్కనెంటు ఎంప్లాయిస్ గా లేరో వారికి సూచించడము జరిగింది—ఒక కోఆపరేటివ్ సొసైటీ 50 సిక్యూర్టీ వర్కార్స్ తో మీ దగ్గల వుంటే పెద్ద ప్రాజెక్టుల పై వుండే మిషనరీని మీరు పునయోగించి ప్రభుత్వ పుద్యోగుల ఆధ్వర్యములో ఎంబ్లక్ మెంటు పనులు చేయడానికి రెడీగా వున్నారా అంటే we are ready for

that. We are also giving assistance to work charged establishment. We are prepared to give it provided they come forward. My own impression is—I am not casting any aspersion on any body కొన్ని యింజనీరింగు పనులు యిస్తే సబ్సిడీకు యిచ్చి అక్కడక్కడ పెళ్ళిపోయాను. That is the report we got. If hon. members can help us in seeing that engineers themselves take upon them to get the work done, we will be more happy to give works. బోర్ వెల్స్ గురించి ఈ శ్వరి బాయి గారు చెప్పారు. భోగట్టా తెప్పిస్తే, యెల్లారెడ్డి మైనర్ యిరిగేషన్ స్కీము ప్రభుత్వము తరపున తీసుకోబడింది. బోర్ వెల్స్కు అవకాశము వుంటే సర్వే చేయించి తీసుకోడానికి ప్రయత్నము చేస్తాము. పోతంగల్ వాగు ప్రాజెక్టు this is included and it will be taken up very quickly. పేరుబొట్లపాలెం డీప్ గురించి వంకా సత్యనారాయణగారు చెప్పారు. This is a matter to be gone into. I will go into it very minutely there is any thing to be done, we will take up the matter.

శ్రీ సి. హెచ్. పరశురామనాయుడు : —మైనర్ యిరిగేషన్ మినిస్టరుగారి రిప్లయ జరుగలేదు.

సుప్రదు డిప్యూటీ స్పీకరు : —ఇంతవరకే ముందు అడగవలసినది. I would have asked him. I have gone to the cut motions and completed some.

శ్రీ సి. హెచ్. పరశురామనాయుడు : —మేము అడగడము ఎందుకు ?

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 22,44,92,900 for Irrigation by Rs. 100

మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని తాండ్ల గ్రామమునుండి గుండ్లపల్లె అ చ్చుంపేట రోడ్డు దురమ్మత్తు చేయడంలో విఫలమైన ప్రభుత్వ చర్యకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 22,44,92,900 for Irrigation by Rs. 100

పోచంపాడు ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో జరుగుతున్న జాప్యాన్ని నివారించే త్వరలో ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోనందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 22,44,92,900 for Irrigation by Rs. 100

వ్యవసాయకంగా వెనుకబడిన తాలూకాగా పున్న విశాఖపట్నం తాలూకా జక్కునిపాలెం డిగ్గరలో మురుగడ్డ స్కీము పాస్ అయినా పని ప్రారంభించుటకు తగు చర్య చేయనందున.

To reduce the allotment of Rs. 22,44,92,900 for Irrigation by
Rs. 100

నాగార్జున సాగర్ ఎడమ కాల్వను తగ్గవల్లో పూర్తి కావాలి. రైతులకు అవయోగ పెట్టలేని ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 22,44,92,900 for Irrigation by
Rs. 100

ఏకపక్షపాదు ప్రాజెక్టు తగ్గవల్ల విరూపాక్షానికి కావలసిన నీరు అందులేని ప్రభుత్వ పాలనకి వ్యతిరేకంగా.

To reduce the allotment of Rs. 22,44,92,900 for Irrigation by
Rs. 100

ఖమ్మం జిల్లా, ఇల్లందు తాలూకాలో బుగ్గనదిపై ఓట్టుచున్న అనన్య పని అసంపూర్తిగా వదిలివేయబడిన ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 22,44,92,900 for Irrigation by
Rs. 100

సాగర్ ఎడమ కాల్వ పాలేరుకు 3 మైళ్ళ దూరాన ఈజిప్ట్ మాధ్యమ స్థల రాబడిన రాతి చట్టును బ్రద్దలు చేసి పాలేగు రిజర్వాయరుకు నీరును అందించలేని ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 22,44,92,900 for Irrigation by
Rs. 100

నల్గొండ జిల్లా, దేవరకొండ తాలూకా చేపూరు చెరువుకి ప్రవ్వి రెండడుగులు పెంచి మోసంగి చెరువుకు కాల్వ తీయనందుకు ప్రభుత్వ చర్యకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 22,44,92,900 for Irrigation by
Rs. 100

నల్గొండ జిల్లా, దేవరకొండ తాలూకా పాల్వాయి వాగుపై ఓట్టు నిర్మించి మేడవరం చెరువులోకి కాల్వ తీయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 22,44,92,900 for Irrigation by
Rs. 100

నల్గొండ జిల్లా, దేవరకొండ తాలూకా ప్రాజెక్టు పైన ఓట్టు నిర్మించ నందుకు ప్రభుత్వ చర్యకు నిరసనగా.

The cut motions were negatived.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 22,44,92,500 for irrigation by
Rs. 100

To criticise Government for allotting meagre allotment of Rs. 7 crores to Nagarjuna Sagar Project.

The cut motion was negatived.

Mr. Deputy Speaker :—I shall now put the Demands to vote :

The Question is :

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 11,55,55,000 under Demand No. XXX—Interest on Capital Outlay on Multipurpose River Schemes.”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 22,44,92,900 under Demand No. XXXI—Irrigation ”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 12,43,89,000 under Demand No. XLVIII—Capital Outlay on Multipurpose River Schemes.”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 26,80,94,700 under Demand No. XLIX—Capital Outlay on Irrigation.”

The motions were adopted.

Mr. Deputy Speaker :—The House now stands adjourned till 8-30 A. M. on Monday, the 10th July, 1972.

(The House then adjourned till Half-Past Eight of the clock on Monday the 10th July, 1972)